

CZĘŚĆ PIERWSZA UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. ZAŁOŻENIA FORMALNO – PRAWNE

1.1. Wstęp

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

„Studium...” nie jest aktem prawa miejscowego, ale jego ustalenia są wiążące dla ustaleń planów miejscowych. Ponadto „studium...” pełni funkcje koordynujące względem ustaleń planów miejscowych i jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Gminy podlega nadzorowi Wojewody, co do zgodności z prawem. Jego zadaniem jest także promocja gminy.

„Studium...” sporządza się obligatoryjnie dla całego obszaru w granicach administracyjnych gminy, uwzględniając wytyczne zawarte w planach wyższego rzędu oraz w planach i programach obowiązujących na szczeblu lokalnym, a w szczególności w „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”, „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa”, „Strategii rozwoju województwa”, „Strategii Rozwoju Gminy”.

1.2. Podstawa prawna opracowania

1.2.1. Podstawę prawną sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew stanowią:

- 1.2.1.1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 1.2.1.2. Uchwała Nr XLVIII/378/14 z dnia 30 czerwca 2014 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew,
- 1.2.1.3. umowa nr 83/14 zawarta w dniu 1.09.2014 r. w Parzęczewie pomiędzy Gminą Parzęczew, a Pawłem Szybilskim.

1.3. Podstawa opracowania:

1.3.1. Ustawy, Rozporządzenia i Uchwały:

- 1.3.1.1. Podstawę opracowania zmiany „studium...” stanowią:
 - 1.3.1.1.1. Obowiązujące akty prawne wraz z późniejszymi zmianami,
 - 1.3.1.1.2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
 - 1.3.1.1.3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
 - 1.3.1.1.4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
 - 1.3.1.1.5. Ustawa z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy, organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw,
 - 1.3.1.1.6. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie,
 - 1.3.1.1.7. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
 - 1.3.1.1.8. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
 - 1.3.1.1.9. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
 - 1.3.1.1.10. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska,
 - 1.3.1.1.11. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - 1.3.1.1.12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,

- 1.3.1.1.13. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- 1.3.1.1.14. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach,
- 1.3.1.1.15. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- 1.3.1.1.16. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- 1.3.1.1.17. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- 1.3.1.1.18. Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- 1.3.1.1.19. Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych,
- 1.3.1.1.20. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 1.3.1.1.21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 1.3.1.1.22. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie,
- 1.3.1.1.23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze,
- 1.3.1.1.24. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie
- 1.3.1.1.25. Rozporządzenie Nr 50/2001 Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- 1.3.1.1.26. Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników,
- 1.3.1.1.27. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem,
- 1.3.1.1.28. Uchwała Rady Narodowej Miasta Łodzi Nr X/41/85 z dnia 23 września 1985 r. w sprawie uznania niektórych terenów zadrzewionych na obszarach wsi województwa łódzkiego za parki wiejskie, ochrony tych parków i zarządzania nimi.

1.3.2.Plany i programy:

- 1.3.2.1. Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.),
- 1.3.2.2. Aneks Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego, marzec 2010 r., Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi i Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi, Łódź;
- 1.3.2.3. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Parzęczew
- 1.3.2.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew, (Uchwała Nr XXXVIII/355/09 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 30 listopada 2009 roku).
- 1.3.2.5. Miejsowy planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew - Uchwała Nr XXXI/380/05 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 31 marca 2005 r. ,

- 1.3.2.6. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmującej obszar położony we wsi Piaskowice - Uchwała Nr XXIV/236/08 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 30 października 2008 r.
- 1.3.2.7. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmująca obszar położony we wsi Skórka - Uchwała Nr XLVII/426/10 Rady Gminy w Parzęczewie.
- 1.3.2.8. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmująca obszar położony we wsi Chociszew - Uchwała Nr XLVII/428/10 Rady Gminy w Parzęczewie.
- 1.3.2.9. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmująca obszar położony we wsi Orla - Uchwała Nr XIII/93/11 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 29 września 2011 roku.
- 1.3.2.10. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmująca obszar położony w sołectwach Śliwniki oraz Wytrzyśczyki - Uchwała Nr XIII/95/11 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 29 września 2011 roku.
- 1.3.2.11. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew dla obszaru położonego we wsi Anastazew - Uchwała nr XXI/157/12 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 26 kwietnia 2012 roku.
- 1.3.2.12. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmującej obszar położony w miejscowości Parzęczew - Uchwała Nr XXIV/183/12 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 5 września 2012 roku.
- 1.3.2.13. Uchwała Nr XXXI/238/13 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 7 lutego 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmująca obszar położony we wsi Orla
- 1.3.2.14. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Parzęczew obejmującej obszar położony w sołectwach Parzęczew, Ignacew Folwarczny, Ignacew Rozlazły, Śniatowa, oraz Skórka - Uchwała Nr XXXI/245/13 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 7 lutego 2013 roku.
- 1.3.2.15. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew obejmującej obszar położony we wsiach: Pustkowa Góra, Orla i Parzęczew - Uchwała Nr XXXVIII/301/13 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 26 września 2013 roku.
- 1.3.2.16. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew obejmującej obszar położony we wsiach: Żelgoszcz, Florentynów oraz Tkaczewska Góra - Uchwała Nr XLIV/357/14 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 13 marca 2014 roku.
- 1.3.2.17. Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego, marzec 2008, BPPWŁ.
- 1.3.2.18. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na latach 2013 – 2020.
- 1.3.2.19. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Parzęczew.
- 1.3.2.20. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2012, Zarząd Województwa Łódzkiego.
- 1.3.2.21. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2013 roku Biblioteka Monitoringu Środowiska, Łódź.
- 1.3.2.22. Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego, marzec 2010 r., Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi i Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi, Łódź.
- 1.3.2.23. Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego Synteza, październik 2005, BIPROMEL Sp. z o.o. Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa, Warszawa.

1.3.2.24. „ZSROW Fundacji PRYM dla obszaru Gminy Parzęczew: Parzęczew, Zgierz, Wartkowice, Dalików, Łęczycza”,

1.3.2.25. Plan gospodarki odpadami dla Gminy Parzęczew.

1.3.2.26. Strategia Rozwoju Gminy Parzęczew na lata 2020+.

1.4. Celowość i zasady opracowania „studium...”

Podstawowym celem sporządzania „studium” jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych Gminy Parzęczew wynikających ze sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, zagospodarowania przestrzennego, następnie zidentyfikowania obszarów problemowych oraz określenia polityki przestrzennej gminy, wpisanej w politykę regionalną oraz krajową. Zasady opracowania „studium...” zawarte są w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Uwzględniając zasady zawarte w rozdziale 2, art. 10 pkt. 1, sporządzając „studium...” należy zawrzeć w opracowaniu uwarunkowania wynikające z:

1.4.1. dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,

1.4.2. stanu ładunku przestrzennego i wymogów jego ochrony,

1.4.3. stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,

1.4.4. stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

1.4.5. warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,

1.4.6. zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,

1.4.7. potrzeb i możliwości rozwoju gminy,

1.4.8. stanu prawnego gruntów,

1.4.9. występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,

1.4.10. występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,

1.4.11. występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,

1.4.12. występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,

1.4.13. stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,

1.4.14. zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

1.4.15. wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Określenie kierunków w/w obszarach poprzedzone jest analizą dokumentacji oraz inwentaryzacją terenu. Zakres badań dla terenu Gminy Parzęczew obejmuje:

- analizę ustaleń obowiązujących na terenie Gminy dokumentów planistycznych,
- analizę struktury funkcjonalno – przestrzennej obszaru Gminy,
- analizę i ocenę zgłoszonych do „Studium...” wniosków,
- analizę stanu prawnego gruntów,
- analizę uwarunkowań w zakresie stanu środowiska przyrodniczego i jego ochrony,
- analizę stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- analizę systemów komunikacji z zakresu dróg krajowych, powiatowych i gminnych,
- analizę istniejącego uzbrojenia terenu.

Ze względu na znaczne różnice funkcjonalne obszaru wiejskiego Gminy, wyżej wymieniona problematyka została zilustrowana dla obszaru wiejskiego Gminy i pokazana na załącznikach graficznych, stanowiących materiał pomocniczy do opracowania plansz „Uwarunkowań rozwoju”, które obrazują:

- strukturę funkcjonalno – przestrzenną,
- uwarunkowania kulturowe,
- zasoby i ochronę środowiska przyrodniczego,
- sieć i urządzenia infrastruktury technicznej,
- istniejący system komunikacji samochodowej i projektowane rozwiązania,
- stan prawny gruntów,
- zgłoszone wnioski osób prywatnych o zmianę przeznaczenia gruntów,
- obowiązujące i opracowywane plany miejscowe.

Całość najistotniejszych problemów stanowiących o uwarunkowaniach rozwoju gminy zebrana została na rysunkach – synteza uwarunkowań rozwoju gminy Parzęczew.

Wnikliwe przeprowadzenie analiz pozwoliło w następnym etapie prac planistycznych, na dokonanie syntezy uwarunkowań rozwoju Gminy Parzęczew i wyciągnięcie wniosków, na podstawie których w drugiej części niniejszego opracowania sformułowano zasady polityki przestrzennej Gminy oraz określono kierunki jej rozwoju.

1.5. Uzasadnienie i zakres zmian

Potrzeba zmiany istniejącego „studium...” wynika przede wszystkim z konieczności dostosowania go do istniejących obecnie oraz prognozowanych potrzeb rozwojowych Gminy Parzęczew. Obowiązujące „studium...” zostało wykonane w 2009 r. Jednak w wyniku upływu czasu, opracowanie w znacznej mierze straciło na aktualności. Nie zabezpiecza istniejących potrzeb Gminy i jej mieszkańców. Istnieje zatem konieczność przystosowania dokumentu do nowych warunków, w jakich funkcjonuje Gmina Parzęczew.

Ze szczegółowej analizy wniosków osób prywatnych złożonych do zmiany „studium...” wynika, że istnieje silna presja do zagospodarowania nowych terenów. Nie jest to jednak możliwe bez zmiany obowiązujących obecnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych dla obszaru wiejskiego Gminy. Jedyną możliwością odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców Gminy jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jednak w myśl przepisów prawa, nie może on naruszać ustaleń przyjętych w „studium...”.

Podsumowując, zakres zmian do uwzględnienia w nowym „studium...” obejmować powinien głównie:

- 1.5.1. dostosowanie do aktualnych przepisów prawa,
- 1.5.2. uwzględnienie aktualnych czynników i barier rozwoju stwarzanych przez środowisko przyrodnicze,
- 1.5.3. uwzględnienie istniejących obecnie na terenie Gminy form ochrony przyrody,
- 1.5.4. uwzględnienie obiektów o cechach zabytkowych, znajdujących się na terenie Gminy Parzęczew, z uwzględnieniem gminnej ewidencji zabytków
- 1.5.5. stworzenie zasad zagospodarowania na terenach w sąsiedztwie terenów objętych ochroną,
- 1.5.6. wyznaczenie obszarów do rozwoju form aktywności ludzkiej oraz obszarów, na których obowiązuje zakaz zabudowy bądź ograniczenie zabudowy, przy uwzględnieniu wniosków osób prywatnych złożonych do zmiany „studium...”,
- 1.5.7. wprowadzenie nowych terenów inwestycyjnych na obszarze Gminy,
- 1.5.8. uwzględnienie zadań wynikających z opracowań wyższego rzędu.

2. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU GMINY PARZĘCZEW

2.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu.

2.1.1. Usytuowanie przestrzenne.

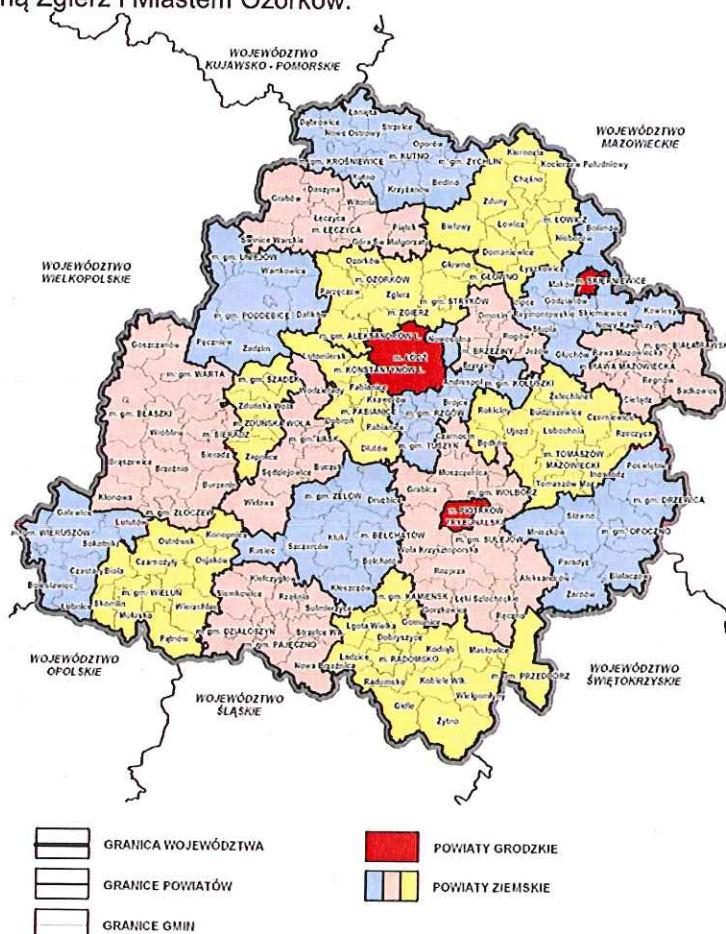
Gmina Parzęczew jest gminą wiejską położoną w centrum Polski w powiecie zgierskim, na północny zachód od Łodzi i Zgierza, i obejmuje obszar o powierzchni 103,9 km. Ponadto wchodzi ona w skład obszaru funkcjonalnego Województwa Łódzkiego i Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM). Gmina Parzęczew graniczy:

Od południa z Gminą Aleksandrów Łódzki i Gminą Dalików.

Od zachodu z Gminą Dalików i Gminą Wartkowice.

Od północy z Gminą Ozorków i Gminą Łęczysca

Od wschodu z Gminą Zgierz i Miastem Ozorków.

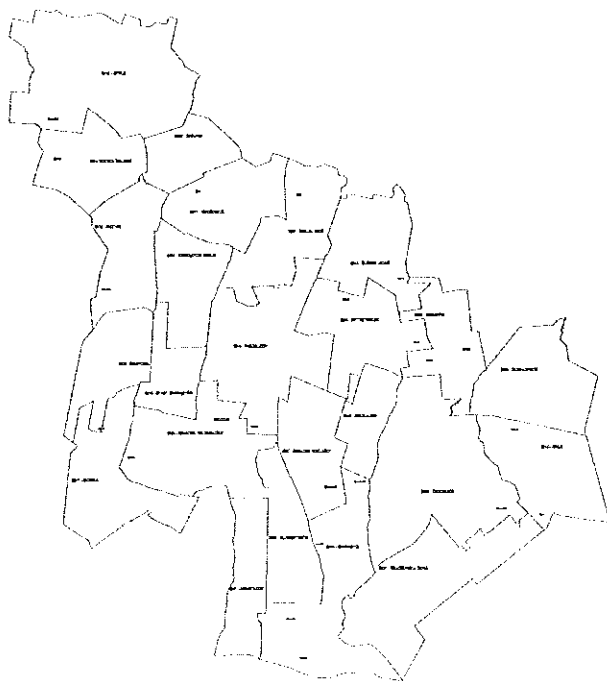

Zgodnie ze Statutem Gminy Parzęczew w gminie utworzone zostały 24 jednostki pomocnicze, w tym 23 sołectwa i jedno osiedle:

- 2.1.1.1. Bibianów.
- 2.1.1.2. Chociszew.
- 2.1.1.3. Chrzastów Wielki.
- 2.1.1.4. Florentynów.
- 2.1.1.5. Ignacew Folwarczny.
- 2.1.1.6. Ignacew Rozlazły.
- 2.1.1.7. Kowalewice.

- 2.1.1.8. Mariampol.
- 2.1.1.9. Mikołajew.
- 2.1.1.10. Mrożewice.
- 2.1.1.11. Opole.
- 2.1.1.12. Orla.
- 2.1.1.13. Parzęczew.
- 2.1.1.14. Pustkowa Góra.
- 2.1.1.15. Różyce.
- 2.1.1.16. Różyce Żmijowe.
- 2.1.1.17. Skórka.
- 2.1.1.18. Śliwniki.
- 2.1.1.19. Śniatowa.
- 2.1.1.20. Tkaczewska Góra.
- 2.1.1.21. Trojany.
- 2.1.1.22. Wielka Wieś.
- 2.1.1.23. Wytrzybszczyki.
- 2.1.1.24. Leźnica Wielka – osiedle.

Ponadto dla celów ewidencji gruntów i budynków (katastru nieruchomości) oraz planowania przestrzennego w gminie wydzielono 24 obręby, które obejmują następujące miejscowości:

- 2.1.1.24.1. Obręb Anastazew
- 2.1.1.24.2. Obręb Bibianów: Bibianów, Konstantki, Mamień, Florianki.
- 2.1.1.24.3. Obręb Chociszew: Chociszew, Radzibórz, Pustkowa Góra.
- 2.1.1.24.4. Obręb Chrzastów Wielki: Chrzastów Wielki.
- 2.1.1.24.5. Obręb Florentynów: Florentynów.
- 2.1.1.24.6. Obręb Ignacew Folwarczny: Ignacew Folwarczny, Gołaszyny, Ignacew Parzęczewski.

- 2.1.1.24.7. Obręb Ignacew Rozlazły: Ignacew Rozlazły, Ignacew Podleśny.
- 2.1.1.24.8. Obręb Kowalewice.
- 2.1.1.24.9. Obręb Mariampol: Mariampol, Sokoła Góra. Nowomłynny, Nowa Jerozolima.
- 2.1.1.24.10. Obręb Mikołajew: Mikołajew.
- 2.1.1.24.11. Obręb Mrożewice: Mrożewice, Sulimy.
- 2.1.1.24.12. Obręb Opole: Opole Leźnica Wielka, Leźnica Wielka Osiedle.
- 2.1.1.24.13. Obręb Orła: Orła, Duraj.
- 2.1.1.24.14. Obręb Parzęczew.
- 2.1.1.24.15. Obręb Różyce: Różyce, Chrzastówek.
- 2.1.1.24.16. Obręb Różyce Żmijowe: Różyce Żmijowe, Kozikówka, Leźnica Wielka.
- 2.1.1.24.17. Obręb Skórka.
- 2.1.1.24.18. Obręb Stary Chrzastów.
- 2.1.1.24.19. Obręb Śliwniki Nowe: Śliwniki, Żelgoszcz.
- 2.1.1.24.20. Obręb Śniatowa: Śniatowa.
- 2.1.1.24.21. Obręb Tkaczewska Góra.
- 2.1.1.24.22. Obręb Trojany.
- 2.1.1.24.23. Obręb Wielka Wieś: Wielka Wieś, Janów.
- 2.1.1.24.24. Obręb Wytrzyszczki: Wytrzyszczki, Piaskowice, Julianki.

Charakterystyczną cechą Gminy Parzęczew jest współwystępowanie funkcji rolniczej, występującej głównie w jej północnej części oraz funkcji rekreacyjno-mieszkaniowej w części południowej, która wyróżnia się znaczną leśnością (co wiąże się z zielonym pierścieniem wokół Łodzi i jego północno - zachodnim odcinkiem). Ponadto Gmina Parzęczew charakteryzuje się niskim odsetkiem działalności przemysłowej, magazynowo-składowej oraz usługowej. Przez Gminę Parzęczew przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym - autostrada A-2 (Berlin – Moskwa) oraz wojewódzkim - droga wojewódzka Nr 469, dodatkowo przebiega tu linia kolejowa Łódź – Zgierz – Kutno – Gdańsk. Niestety dla funkcjonowania Gminy Parzęczew, istotną cechą wyżej wymienionej infrastruktury drogowej – autostrady A2 jest fakt, że posiada ona wyłącznie charakter tranzytowy. Najbliższy węzeł autostradowy, znajdujący się w miejscowości Emilia w Gminie Zgierz, znajduje się w odległości ponad 10 km od miejscowości gminnej Parzęczew. Natomiast droga wojewódzka Nr 469 nie stanowi ważnego ciągu komunikacyjnego dla gminy, ponieważ znajduje się w jej północnym krańcu i przebiega tylko przez trzy miejscowości: Różyce Żmijowe, Leźnicę Wielką oraz Opole. Linia kolejowa od 2015 roku będzie stanowić ważne połączenie dla gminy ze stolicą województwa – Łodzią oraz z innymi miejscowościami położonymi na jej przebiegu, w związku z uruchomieniem regularnych połączeń przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną. Ponieważ przystanek tego przewoźnika został zlokalizowany w miejscowości Chociszew.

Zaludnienie gminy na dzień 31.12.2012 r. wynosiło 5036 mieszkańców, a jej powierzchnia 103,89 km² (wg Urzędu Statystycznego w Łodzi). Siedzibą Wójta Gminy, Rady Gminy, Urzędu Gminy jest miejscowość Parzęczew. Centralne usytuowanie siedziby gminy w Parzęczewie, sprawia, że jest ona względnie dostępna komunikacyjnie z każdej części obszaru gminy.

Stan zagospodarowania przestrzennego Gminy Parzęczew zanalizowany na podstawie inwentaryzacji w terenie odbytej na przełomie lat 2014/2015.

2.1.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Analiza zebranego w toku inwentaryzacji materiału wykazała, że w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy, zachodzą zmiany.

Na tym obszarze zlokalizowana jest zabudowa pełniąca odmienne funkcje: mieszkalną, usługową (usługi różnego typu: od drobnego rzemiosła, do hurtowni, a także usługi z zakresu administracji publicznej, opieki zdrowotnej, oświaty i edukacji), sakralne, kulturowe, przemysłowe i inne. Taka sytuacja dotyczy najstarszej części, którego zróżnicowane funkcje zlokalizowane obok siebie były wyrazem rozwoju gospodarczego, społecznego oraz przestrzennego miejscowości gminnej, a także odpowiedzią na aktualne potrzeby jego mieszkańców.

Szczegółowa analiza stanu zainwestowania oraz obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie pozwala stwierdzić, że obecnie teren Gminy jest zainwestowany w około 20%. Zatem druga część terenów znajdujących się w granicach gminy jest według przyjętych kryteriów - niezainwestowana. Jednak nie znaczy to, że całe pozostałe 80% powierzchni stanowi rezerwę terenu pod rozwój przestrzenny gminy. Na terenie funkcjonują tereny leśne, bądź tereny otwarte – tereny rolne, wody powierzchniowe.

Rezerwa terenowa dla rozwoju gminy w granicach administracyjnych jest duża, jednak należy zaznaczyć, że także w obrębie terenów zainwestowanych, można wydzielić obszary, które obecnie wykorzystywane są nieefektywnie, należy zatem zmierzać do racjonalizacji i uporządkowanego sposobu korzystania z przestrzeni.

Na terenie Gminy Parzęczew można wyróżnić następujące typy zabudowy:

- 2.1.2.1. zabudowa mieszkaniowa,
- 2.1.2.2. zabudowa rekreacji indywidualnej,
- 2.1.2.3. zabudowa zagrodowa,
- 2.1.2.4. zabudowa usługowa,
- 2.1.2.5. zabudowa przemysłowa.

2.1.3. Zabudowa mieszkaniowa

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy występuje w kilku formach: budynków mieszkalnych jednorodzinnych wolno stojących oraz bliźniaczych, a także budynków wielorodzinnych.

Niewątpliwie najbardziej rozpowszechnioną formą jest budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Forma architektoniczna budynków jednorodzinnych występujących na terenie zależy przede wszystkim od okresu, w jakim one powstały. Obok obiektów bryłowych z płaskim dachem (tzw. kostka polska) charakterystycznych dla budownictwa lat 70-tych oraz 80-tych występują także budynki nowsze, wykazujące zapoczątkowany od lat 90-tych trend powrotu do architektury tradycyjnej – jednopiętrowych domów, ze spadzistymi dachami i poddaszem zaadaptowanym na cele mieszkaniowe. Projekty domów pochodzą w głównej mierze z katalogów, co wpływa na unifikację zabudowy gminy z zabudową pozostałych regionów Polski.

Budynki mieszkalne wielorodzinne usytuowane są w miejscowości Leźnica Wielka Osiedle obręb Opole oraz w Parzęczewie.

2.1.4. Zabudowa rekreacji indywidualnej

Zabudowa rekreacji indywidualnej na obszarze Gminy, oprócz lokalizacji na pojedynczych działkach, sąsiadujących z innymi typami zabudowy (głównie mieszkaniową), jest zlokalizowana w kilku większych zespołach – największy znajduje się w miejscowości Orła, Duraj obręb Orła, Pustkowa Góra obręb Chociszew oraz Tkaczewska Góra. Ten typ zabudowy jest bardzo rozpowszechniony na obszarze wiejskim, głównie w sąsiedztwie lasów i terenów otwartych.

2.1.5. Zabudowa zagrodowa

Taki typ zagospodarowania działek dotyczy gospodarstw rolnych, hodowlanych lub ogrodniczych. Brak jest jednak wyraźniej specyfikacji prowadzonej działalności. Zabudowa zagrodowa jest zlokalizowana na terenie całej gminy i nie można wyróżnić dominującego profilu działalności ogrodniczej, ani hodowlanej. Można, zatem stwierdzić, że zabudowa zagrodowa na terenie obszaru gminy zlokalizowana jest, zatem w gospodarstwach rolniczych.

Jednakże teren zajmowany przez uprawy rolnicze ulega skurczeniu na skutek wypierania przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. Na obszarze gminy obserwuje się bardzo nasilone zjawisko suburbanizacji – rozlewania się. Rozległe niegdyś tereny wiejskie, tracą swój pierwotny charakter. Największa skala zjawiska rozlewania się na tereny wiejskie jest obserwowana w obrębach Orła, Chociszew i Mikołajew. Zagospodarowanie nabrało charakteru podmiejskiego, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, ale także z bardzo silnymi skupiskami zabudowy rekreacji indywidualnej oraz przemysłem i usługami. Co więcej, proces ten cały czas się nasila i o ile początkowo nowe typy zabudowy lokalizowane były wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, tak obecna analiza terenu pozwoliła zaobserwować, że proces ten dotyczy rozlewania się zabudowy już w głąb działek ówczynie użytkowanych rolniczo. Analiza struktury podziałów działek wykazała, że wiele z nich zostało podzielonych z przeznaczeniem pod nową zabudowę mieszkaniową w sposób pozwalający na

racjonalne użytkowanie przestrzeni. Jednak są także obszary, które są zagospodarowane w sposób chaotyczny, podziały działek nie są racjonalne, powodując problemy w ich użytkowaniu zgodnie z ich nowym, mieszkaniowym przeznaczeniem.

Na pozostałych terenach obszaru gminy obserwuje się trend wyłączania działek z produkcji rolnej i lokalizowania na nich zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Analiza stanu zainwestowania na obszarze gminy Parzęczew wykazuje, że ze względu na zwiększony ruch budowlany na terenie gminy, sposób rozmieszczenia budynków odbiega od tradycyjnej dla polskiej kultury – wsi ulicówki. Nie tylko na obszarach w/w obrębów, gdzie w związku z suburbanizacją, zabudowa przenosi się dalej od szlaków komunikacyjnych, w głąb działek, ale także na pozostałych obszarach wsi, zabudowa, głównie mieszkaniowa jednorodzinna „odsusza” się od głównych dróg. Jedynie na stosunkowo krótkich odcinkach można zauważyć lokalizację zabudowy (zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej) w sposób zwarty, po jednej lub po obydwu stronach drogi, z rolniczym przeznaczeniem głębszych części działek. Wsie rzędówki z luźnym i zwartym rozmieszczeniem zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych po jednej stronie drogi można obserwować w północnej części Gminy.

Obecnie obserwuje się trend do przekształcania rzędówek w ulicówki, z zabudową zlokalizowaną po obu stronach drogi.

2.1.6. Zabudowa usługowa

Zabudowa usługowa na terenie Parzęczewa przyjmuje charakter zarówno usług publicznych, jak i prywatnych. Analiza istniejącego zagospodarowania terenu pozwoliła wyróżnić następujące rodzaje usług:

- 2.1.6.1. - usługi oświaty i wychowania,
- 2.1.6.2. - usługi z zakresu sportu,
- 2.1.6.3. - usługi z zakresu obsługi medycznej i opieki społecznej,
- 2.1.6.4. - usługi z zakresu kultury i sztuki i kultu religijnego,
- 2.1.6.5. - usługi z zakresu administracji i finansów,
- 2.1.6.6. - usługi gastronomiczne,
- 2.1.6.7. - usługi handlu.

Szeroki wachlarz oferowanych na terenie Parzęczewa usług, skutkuje wieloma różnymi typami zabudowy. Owo zróżnicowanie dotyczy formy, gabarytów obiektów, a także ich lokalizacji.

Analiza stanu istniejącego wykazała, że usługi handlu i rzemiosła zlokalizowane są głównie pomiędzy obiektami i zespołami zabudowy mieszkaniowej. Dominująca większość sfery w/w usług jest realizowana przez podmioty prywatne. Jeśli są to obiekty usługowe wolno stojące, to są nieduże, do około 50m² powierzchni użytkowej. Częstym przypadkiem, zwłaszcza w centrum jest lokalizowanie usług handlu w parterach budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W przypadku większych obiektów usługowych, można zauważyć tendencję do tworzenia skupisk. Na takich obszarach, zabudowa usługowa pełni funkcję uzupełniającą dla funkcji przemysłowej, składów i magazynów.

W przypadku usług realizowanych przez podmioty publiczne można zauważyć tendencję do skupiania się w większe zespoły. Najbardziej obfitym w usługi publiczne rejonem są okolice Placu Kościuszki i ul. Południowej – gdzie można zauważyć skupienie się szkół, przychodni lekarskich, biblioteki, kościołów oraz różnych instytucji lokalnych i urzędów.

Zabudowa usługowa na terenie gminy występuje w mniejszym zakresie. Mniejsza jest także, w porównaniu do Parzęczewa, oferta świadczonych usług. Na obszarze gminy nie występują obiekty z zakresu administracji i finansów, gdyż obiekty te znajdują się w Parzęczewie. Wśród obiektów realizujących usługi publiczne można wyróżnić przede wszystkim szkoły. Natomiast usługi handlu, najpowszechniejsze wśród innych typów usług zlokalizowane są bądź w obiektach wolnostojących bądź w parterach budynków o innym przeznaczeniu – głównie mieszkalnym.

Szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców mają usługi świadczone przez podmioty publiczne. Ich fizycznym odzwierciedleniem w przestrzeni są obiekty infrastruktury społecznej z zakresu opieki medycznej, oświaty i wychowania, kultury i sztuki, sportu, rekreacji i turystyki, kultu religijnego oraz administracji i finansów. Na obszarze gminy występują wszystkie w/w obiekty infrastruktury społecznej, jednakże stopień nasycenia nimi w przestrzeni jest zróżnicowany.

2.1.7. Oświata

Na terenie gminy zlokalizowane są placówki oświatowe kształcące dzieci i młodzież na różnych poziomach - przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym.

Na poziomie przedszkolnym funkcjonują 2 punkty przedszkolne, oraz 3 oddziały zerowe przy szkołach podstawowych.

Struktura placówek wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Parzęczew w 2014 roku

	Jednostka miary	2014
PRZEDSZKOLA		
Przedszkola ogółem		
ogółem	ob.	1
oddziały	-	3
miejsca	msc	75
dzieci	osoba	58
PUNKTY PRZEDSZKOLNE		
Punkty przedszkolne		
punkty przedszkolne bez specjalnych		
ogółem		
ogółem	ob.	2
oddziały		
ogółem	-	4
miejsca		
ogółem	msc	85

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

W gminie Parzęczew obecnie funkcjonują dwie szkoły podstawowe: szkoła podstawowa w Chociszewie oraz szkoła podstawowa im. Juliana Tuwima w Parzęczewie. Szkoła Podstawowa w Chociszewie posiada boisko do piłki nożnej oraz salę gimnastyczną. Kompleks szkół w Parzęczewie dysponuje następującymi obiektami: trawiastym boiskiem do piłki nożnej, asfaltowym boiskiem do koszykówki, boiskiem siatkówki plażowej, boiskiem do piłki ręcznej, dwoma rodzajami bieżni oraz skocznią w dal.

Struktura szkolnictwa podstawowego oraz gimnazjalnego na terenie Gminy Parzęczew w 2013 roku.

	Jednostka miary	2013
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE		
Szkoły podstawowe ogółem		
ogółem	ob.	2
oddziały w szkołach	-	18,00
uczniowie	osoba	309
absolwenci	osoba	60
SZKOLNICTWO GIMNAZJALNE		
Gimnazja ogółem		
ogółem	ob.	1
oddziały w szkołach	-	7,00
uczniowie	osoba	156
absolwenci	osoba	53

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

2.1.8. Kultura.

Działalność kulturalna prowadzona na terenie gminy skupia się na:

- 2.1.8.1. - organizacji imprez środowiskowych inspirujących środowisko wiejskie do czynnego uczestnictwa w kulturze,
- 2.1.8.2. - pokazach, wystawach,

- 2.1.8.3. - pogadankach i prelekcjach,
- 2.1.8.4. - upowszechnianiu folkloru i sztuki ludowej,
- 2.1.8.5. - propagowaniu czytelnictwa,
- 2.1.8.6. - kultywowaniu zwyczajów i obrzędów ludowych.

Te działania realizowane są w szeregu miejsc, do których można zaliczyć: biblioteki, siedziby Ochotniczych Straży Pożarnych, świetlice, Koła Gospodyń Wiejskich, siedziby organizacji pozarządowych.

Na terenie gminy funkcjonują także 3 biblioteki:

- 2.1.8.6.1. Gminna Biblioteka Publiczna w Chociszewie,
- 2.1.8.6.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Parzęczewie ul. Południowa 1B,
- 2.1.8.6.3. Biblioteka Klubu Garnizonowego w Leźnicy Wielkiej.

Ofertę bibliotek publicznych uzupełnia księgozbiór dostępny w bibliotekach przy placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy.

Stan czytelnictwa w gminie przedstawia się stosunkowo dobrze w porównaniu do pozostałych gmin powiatu.

Wskaźniki dotyczące działalności bibliotek w gminach powiatu łódzkiego w roku 2009.

Gmina	Ludność na 1 placówkę biblioteczną	Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności
Głowno (miasto)	7 502	1 655,8	89
Ozorków (miasto)	3 387	2 915,3	191
Zgierz (miasto)	6 444	2 505,1	151
Aleksandrów Łódzki (miejsko – wiejska)	3 944	3 345,3	186
Głowno (wiejska)	4 883	3 051,4	37
Ozorków (wiejska)	1 340	6 323,2	67
Parzęczew (wiejska)	1 697	5 643,9	192
Stryków (miejsko – wiejska)	2 040	5 205,1	154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Jednostkami, które także pełnią funkcje kulturalne, w szczególności na obszarze wiejskim gminy, gdzie dostęp do kultury jest ograniczony, są siedziby Ochotniczych Straży Pożarnych.

Karta Dużej Rodziny - rodziny wielodzietne będą mogły korzystać ze zniżek na bilety kolejowe, wejścia do muzeów czy na baseny.

W programie uczestniczyć będą mogli członkowie rodziny wielodzietnej:

- rodzic (rodzice) – w tym rodzice zastępczy lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka mający na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:
- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej.

Kartę wprowadzono na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Z Karty będą mogły korzystać rodziny, z co najmniej trojgiem dzieci. W przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym (lub znacznym) stopniu niepełnosprawności Karty wydawane będą bez jakichkolwiek ograniczeń wiekowych. Co istotne – rodzice wielodzietni nie będą tracić uprawnień

wynikających z uczestnictwa w programie – Karty wydawane będą „dożywotnio” w uznaniu za wysiłek i trud, który Rodzice Wielodzietni włożyli w wychowanie dzieci.

2.1.9. Służba zdrowia.

Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie - instytucja udzielająca świadczeń na terenie miasta Parzęczew. Jej usługą jest: Ambulatoryjna opieka specjalistyczna. Obiekt ma poradnię lekarza pierwszego kontaktu, umowę na świadczenia pielęgniarstwa POZ, jeden gabinet specjalistyczny - Poradnia Ginekologiczno - Położnicza. Dla Kobiet zoz świadczy świadczenia położnej podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie edukacji związanej z planowaniem rodziny, opieki w okresie ciąży, a także porad w zakresie higieny. Kontrakt placówki obejmująca usługi lekarza pierwszego kontaktu zawiera opiniowanie stanu zdrowia pacjenta, wystawianie zaświadczeń o stanie zdrowia i analizowanie konsultacji wykonywanych w innych jednostkach. Do zakresu zadań pielęgniarstwa w poradni należy wykonywanie świadczeń leczniczych. Zawiera kompleksową opiekę pielęgniarstwa nad pacjentem.

- 2.1.9.1. Gabinet lekarza POZ
- 2.1.9.2. Gabinet lekarza POZ - filia w Leżnicy Wielkiej
- 2.1.9.3. Gabinet medycyny szkolnej
- 2.1.9.4. Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej
- 2.1.9.5. Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej - filia w Leżnicy Wielkiej
- 2.1.9.6. Gabinet położnej środowiskowej
- 2.1.9.7. Gabinet zabiegowy
- 2.1.9.8. Gabinet zabiegowy - filia w Leżnicy Wielkiej
- 2.1.9.9. Poradnia alergologiczna
- 2.1.9.10. Poradnia chirurgii urazowo - ortopedycznej
- 2.1.9.11. Poradnia dermatologiczna
- 2.1.9.12. Poradnia ginekologiczno-położnicza
- 2.1.9.13. Poradnia medycyny pracy
- 2.1.9.14. Poradnia neurologiczna
- 2.1.9.15. Poradnia okulistyczna
- 2.1.9.16. Poradnia otolaryngologiczna
- 2.1.9.17. Poradnia urologiczna
- 2.1.9.18. Poradnia zdrowia psychicznego
- 2.1.9.19. Pracownia fizjoterapii
- 2.1.9.20. Pracownia USG
- 2.1.9.21. Punkt szczepień
- 2.1.9.22. Punkt szczepień - filia w Leżnicy Wielkiej

	Jednostka miary	2013
PRZYCHODNIE - AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA (STAN W DNIU 31 XII)		
Przychodnie		
ogółem	ob.	2
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	4
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu		
przychodnie ogółem	ob.	1
Podstawowa opieka zdrowotna - porady		
porady ogółem		
ogółem	-	23208
przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	-	23208

Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie		
porady lekarskie ogółem		
ogółem	-	26635
APTEKI I PUNKTY APTECZNE		
Apteki ogólnodostępne		
apteki	ob.	1
mgr farmacji	osoba	1
Punkty apteczne		
punkty apteczne	ob.	1
Apteki - wskaźniki		
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	5036

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

2.1.10. Opieka społeczna.

Obiekt infrastruktury społecznej zapewniający zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki społecznej jest zlokalizowany w Parzęczewie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ		
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	gosp.dom.	127
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	osoba	370
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	%	7,4
ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Korzystający ze świadczeń rodzinnych		
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	202
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	372
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	333
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	33,5
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem		
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	957
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	679
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	116

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

2.1.11. Sport, rekreacja, turystyka, agroturystyka

Forum Inicjatyw Twórczych w Parzęczewie wypracował model środowiskowej pomocy i programu organizacji czasu wolnego dla dzieci. Zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci należy do statutowych działań ośrodka. Główną ideą jest rozwijanie aktywności twórczej dziecka, podnoszenie poziomu kultury osobistej poprzez aktywny udział w życiu kulturalnym ośrodka, budowanie poczucia własnej odrębności, wiary w siebie i harmonii współistnienia z otoczeniem. Założeniem jest również stymulowanie rozwoju psycho - motorycznego, kształtowanie pożądanego systemu wartości, wrażliwości na innych, budowanie poczucia zaufania, rozwijanie własnych, konstruktywnych pasji i uzdolnień umożliwiających dziecku efektywniejszą realizację własnych celów życiowych. Program pracy z dziećmi realizowany jest poprzez zabawy i gry integrujące, rozwijające myślenie twórcze, usprawniające komunikację, zachęcające do rozwijania uzdolnień i pożądanego zachowań, zajęcia relaksacyjne, plastyczne oraz oddziaływanie terapeutyczne poprzez muzykoterapię, psychoterapię, terapię przez sztukę umożliwiające dziecku pokonywanie wewnętrznych oporów i trudności, a także „pogadanki”, dzięki którym dziecko może wyrażać własne opinie na poruszone tematy.

Gmina posiada też stosunkowo dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji. To obszar o znacznych walorach przyrodniczo krajobrazowych. Turystyka i rekreacja w Gminie związana jest głównie z dużymi kompleksami leśnymi oraz obiektami zabytkowymi. Jednak infrastruktura turystyczna Gminy jest stosunkowo słabo rozwinięta.

Baza hotelowa nie jest zbyt duża. Na terenie gminy funkcjonuje:

- 2.1.11.1. Siedlisko "Synowcówka" w Tkaczewskiej Górze,
- 2.1.11.2. Gospodarstwo Agroturystyczne w Chociszewie 49A,
- 2.1.11.3. Gospodarstwo Agroturystyczne w Pustkowej Górze 14,
- 2.1.11.4. Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Zgierskiej w Pustkowej Górze 11,
- 2.1.11.5. Stadnina koni w Pustkowej Górze,
- 2.1.11.6. Korona Palace nowoczesne centrum bankietowo - konferencyjne z pokojami gościnnymi położone pomiędzy niewielkim osiedlem Leżnica Wielka a Zalewem Leżnickim,
- 2.1.11.7. Hotel Garnizonowy w Leżnicy Wielkiej Osiedle,
- 2.1.11.8. Biały Młyn - Centrum Szkoleniowo Badawcze w Parzęczewie.

2.1.12. Obiekty sakralne.

Spółeczność gminy stanowią katolicy, zaś jej obszar położony jest na terenie Diecezji łódzkiej, w 2 parafiach rzymskokatolickich.

Kościół Parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Parzęczewie – ściany kościoła zdobi polichromia wykonana przez ucznia Matejki – Aleksandra Przewalskiego na przełomie XIX i XX wieku. Centralne miejsce w świątyni zajmuje monumentalne malowidło – Golgota, dzieło malarza z Petersburga – Wincentego Łukasiewicza. Obraz został namalowany farbami olejnymi na świeżym tynku wzmocnionym jajkami oraz pakułami lnianymi i zwierzęcą sierścią. Na uwagę zasługują dwa barokowe relikwiarze w kształcie trumien zakończone od góry rzeźbami ptaków – pelikanów.

Kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Leżnicy Wielkiej Drewniany kościół o konstrukcji zrębowej z II poł. XVIII w. Posiada murowaną przybudówkę. Najstarsze elementy wyposażenia pochodzą z XV w., np. zabytkowa chrzcielnica oraz kropielnica. Data powstania: 1748 r. (XVIII wiek).

Na terenie gminy są zlokalizowane następujące cmentarze:

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
1.	Leżnica Wielka		0012 Opole	104	cmentarz parafialny rzymsko - katolicki
2.	Parzęczew	ul. Św. Rocha 1	0014 Parzęczew	425, 426, 427	cmentarz rzymsko - katolicki
3.	Pustkowa Góra		0003 Chociszew	398	cmentarz ewangelicko augsburski
4.	Tkaczewska Góra		0021 Tkaczewska Góra	203	cmentarz ewangelicko-augsburski
5.	Wytrzyszczki		0002 Bibianów	42	cmentarz ewangelicko-augsburski
6.	Mariampol		0009 Mariampol	39	cmentarz ewangelicko-augsburski

2.1.13. Obiekty i instytucje administracji, finansów i łączności.

Placówka administracji publicznej obsługująca mieszkańców gminy ma swoją siedzibę w Parzęczewie - **Urząd Gminy w Parzęczewie** ul Południowa 1 95-045 Parzęczew.

Placówki finansowe i łączności to:

- 2.1.13.1. Bank Spółdzielczy, ul. Łęczycka 6, Parzęczew,
- 2.1.13.2. Jednostka Wojskowa w Leżnicy Wielkiej,

2.1.13.3. Poczta Polska Pl. Kościuszki w Parzęczewie,

2.1.13.4. Oddział Agencji Bankowej Moneta w Leżnicy Wielkiej,

2.1.13.5. Pośrednictwo ubezpieczeniowe PZU S.A., ul. Mickiewicza 16, Parzęczew.

2.1.14. Zabudowa produkcyjna, składowo – magazynowa.

Zabudowa produkcyjna i składowo magazynowa na terenie gminy nie jest rozwiniętą gałęzią działalności gospodarczej.

Obiekty produkcyjne posiadają różne formy przestrzenne, dostosowane do bardzo zróżnicowanej oferty. Można wyróżnić zakłady produkcyjne, przemysłowe, składy i magazyny i inne. Wśród licznych obiektów wyróżnić można inwestycje, które mogą być uciążliwe dla środowiska.

Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Parzęczew w 2014 roku.

Lp.	Miejscowość - Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Różyce i Różyce Żmijowe	
1.	Ogrodzenia i Pustaki Piotr Czapliński Przedsiębiorca: Piotr Czapliński NIP: 7321877934 , REGON: 101429825
2.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Daniel Galon Przedsiębiorca: DANIEL GALON NIP: 7321806319 , REGON: 472998702
Parzęczew	
3.	P.P.H.U. "GODZIO" ZDZISŁAW GODEK Przedsiębiorca: ZDZISŁAW GODEK NIP: 5781441568 , REGON: 170312302
4.	P.P.H.U. "KALINA" MAREK MATUSIAK Przedsiębiorca: MAREK MATUSIAK NIP: 7321324046 , REGON: 472855233
5.	P.P.H.U. Q3 ROMAN KUZANIAK Przedsiębiorca: ROMAN KUZANIAK NIP: 7322084785 , REGON: 101578100
6.	PPHU ASBRUK-ADRIAN SADOWSKI Przedsiębiorca: Adrian Sadowski NIP: 7322138570 , REGON: 101861209
7.	PPHU SAD-POL Michał Sadowski Przedsiębiorca: Michał Sadowski NIP: 7321902796 , REGON: 100670714
8.	PPUH "Natalia" Natalia Wiśniewska Przedsiębiorca: Natalia Wiśniewska NIP: 7321839661 , REGON: 472274358
9.	Produkcja i sprzedaż hurtowa i detaliczna pieczywa - Andrzej Frajnd Przedsiębiorca: Andrzej Frajnd NIP: 7321220944 , REGON: 472066298
10.	Produkcja i sprzedaż opakowań z folii-Ewa Gapsa Przedsiębiorca: Ewa Gapsa NIP: 7320016101 , REGON: 470763840
11.	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO HANDLOWO USŁUGOWE "PAWO - POL" PAWEŁ OLCZYK Przedsiębiorca: PAWEŁ OLCZYK NIP: 7322058345 , REGON: 100903414
12.	UBOJNIA DROBIU - JAROSŁAW PTASIK Przedsiębiorca: Jarosław Ptasik NIP: 7321027650 , REGON: 472149682
13.	Zakład Stolarski Zygmunt Kołodziejczyk Przedsiębiorca: Zygmunt Kołodziejczyk NIP: 7321047925 , REGON: 470630300

Śliwniki Nowe	
14.	"MASARNIA STANISŁAW I TERESA MROWIŃSCY" Teresa Mrowińska Przedsiębiorca: Teresa Mrowińska NIP: 7321774045
15.	"ROLSTAN" STANISŁAW MROWIŃSKI I "MASARNIA STANISŁAW I TERESA MROWIŃSCY" Stanisław Mrowiński Przedsiębiorca: Stanisław Mrowiński NIP: 7321021104 , REGON: 471097776
Bibianów	
16.	KOPALNIA PIASKU BIBIANÓW IV Sławomir Lange Przedsiębiorca: Sławomir Lange NIP: 9471547168 , REGON: 471147468
17.	ZAKŁAD DZIEWIARSKI "OLIWIA" WIESŁAW ŚLAWSKI Przedsiębiorca: Wiesław Ślawski NIP: 7320014496 , REGON: 471022005
Kowalewice	
18.	FABRYKA ZNICZY WIOLA WASIAK Przedsiębiorca: Wiola Wasiak NIP: 7321954497 , REGON: 100112279
19.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe "MARFAND" Mariusz Fandrych Przedsiębiorca: Mariusz Fandrych NIP: 7322115103 , REGON: 101629808
20.	STOLMAR MARIUSZ SOBCZAK Przedsiębiorca: MARIUSZ SOBCZAK NIP: 7322151777 , REGON: 360023373
Mikołajew	
21.	Przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowo-usługowe.Wyrób i sprzedaż- Pisera Konstanty Przedsiębiorca: Konstanty Pisera NIP: 7321757035 , REGON: 471717150
Chociszew	
22.	FIRMA PRODUKCYJNO-HANDLOWA ANDRZEJ PAWELEC Przedsiębiorca: Andrzej Pawelec NIP: 7320000264 , REGON: 471672973
23.	Zakład Krawiecki "ALAN" Alicja Wódecka Przedsiębiorca: Alicja Wódecka NIP: 7320008679 , REGON: 470033722
24.	Zakład Stolarski Mirosław Kołodziejczyk Przedsiębiorca: Mirosław Kołodziejczyk NIP: 7321193561 , REGON: 472381717
Ignacew Rozłazły	
25.	KRYSZPOL-PLUS USŁUGI TRANSPORTOWE MIROSŁAW KRYSZTOFIK Przedsiębiorca: Mirosław Krysztofiak NIP: 7321190924 , REGON: 471646622

3. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

3.1. Rozwój ludności i jego czynniki

Według danych Urzędu Gminy (przyczoonych w cytowanej „Strategii ...” 2009), stan ludności gminy (zameldowanej na pobyt stały) w ciągu ostatnich kilku lat powiększył się, co jest sytuacją wyjątkową. Przyrost stanu ludności przedstawia Urząd Statystyczny w Łodzi „Województwo łódzkie – Podregiony, Powiaty, Gminy, 2013” (stan 2012 r.).

Tab. Stan ludności ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1995 – 2014 w gminie Parzęczew

L.p.	Rok	Liczba ogółem
------	-----	---------------

1.	1995	5727
2.	1996	5730
3.	1997	5636
4.	1998	5592
5.	1999	5452
6.	2000	5417
7.	2001	5466
8.	2002	5462
9.	2003	5473
10.	2004	5433
11.	2005	5333
12.	2006	5100
13.	2007	5025
14.	2008	5027
15.	2009	5091
16.	2010	5153
17.	2011	5107
18.	2012	5035
19.	2013	4983
20.	2014	4987
21.	2015	5036

Źródło: zestawienie własne na podstawie danych GUS

Spadek o 12,92% w okresie od 1995 do 2013 r.

Spadek 6,49% w okresie od 2004 do 2013 r.

Liczba mieszkańców z uwzględnieniem płci na terenie Gminy Parzęczew w 2012 roku.

POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ W 2012 R. Stan w dniu 31 XII 2012 r.						
WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
		ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	
Powiat zgierski	855	164597	78511	86086	192	110
Parzęczew	103,89	5035	2599	2436	48	94

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>**Struktura demograficzna, ruch naturalny oraz migracje na terenie Gminy Parzęczew w 2013 roku**

	Jednostka miary	2013
STAN LUDNOŚCI I PROGNOZY		
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		
ogółem		
faktyczne miejsce zamieszkania		
stan na 30 VI		
ogółem	osoba	5030
mężczyźni	osoba	2593
kobiety	osoba	2437
stan na 31 XII		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

na wsi		
faktyczne miejsce zamieszkania		
stan na 30 VI		
ogółem	osoba	5030
mężczyźni	osoba	2593
kobiety	osoba	2437
stan na 31 XII		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431
Ludność wg lokalizacji terytorialnej - gminy bez miast na prawach powiatu i miasta na prawach powiatu		
gminy bez miast na prawach powiatu		
faktyczne miejsce zamieszkania		
stan na 30 VI		
ogółem	osoba	5030
mężczyźni	osoba	2593
kobiety	osoba	2437
stan na 31 XII		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431
Ludność wg pojedynczych roczników wieku i płci		
ogółem		
0	osoba	50
1	osoba	56
2	osoba	61
3	osoba	60
4	osoba	62
5	osoba	76
6	osoba	58
7	osoba	48
8	osoba	55
9	osoba	45
10	osoba	56
11	osoba	41
12	osoba	45
13	osoba	63
14	osoba	47
15	osoba	46
16	osoba	50
17	osoba	58
18	osoba	56
19	osoba	49
20	osoba	69
21	osoba	65
22	osoba	76
23	osoba	68
24	osoba	85
25	osoba	71
26	osoba	84
27	osoba	95
28	osoba	63

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

29	osoba	63
mężczyźni		
0	osoba	21
1	osoba	29
2	osoba	34
3	osoba	27
4	osoba	34
5	osoba	43
6	osoba	37
7	osoba	22
8	osoba	31
9	osoba	23
10	osoba	29
11	osoba	21
12	osoba	21
13	osoba	31
14	osoba	25
15	osoba	30
16	osoba	22
17	osoba	31
18	osoba	34
19	osoba	29
20	osoba	39
21	osoba	35
22	osoba	38
23	osoba	38
24	osoba	40
25	osoba	33
26	osoba	47
27	osoba	43
28	osoba	32
29	osoba	38
kobiety		
0	osoba	29
1	osoba	27
2	osoba	27
3	osoba	33
4	osoba	28
5	osoba	33
6	osoba	21
7	osoba	26
8	osoba	24
9	osoba	22
10	osoba	27
11	osoba	20
12	osoba	24
13	osoba	32
14	osoba	22
15	osoba	16
16	osoba	28
17	osoba	27
18	osoba	22

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

19	osoba	20
20	osoba	30
21	osoba	30
22	osoba	38
23	osoba	30
24	osoba	45
25	osoba	38
26	osoba	37
27	osoba	52
28	osoba	31
29	osoba	25
Ludność wg grup wieku i płci		
ogółem		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431
0-4		
ogółem	osoba	289
mężczyźni	osoba	145
kobiety	osoba	144
5-9		
ogółem	osoba	282
mężczyźni	osoba	156
kobiety	osoba	126
10-14		
ogółem	osoba	252
mężczyźni	osoba	127
kobiety	osoba	125
15-19		
ogółem	osoba	259
mężczyźni	osoba	146
kobiety	osoba	113
20-24		
ogółem	osoba	363
mężczyźni	osoba	190
kobiety	osoba	173
25-29		
ogółem	osoba	376
mężczyźni	osoba	193
kobiety	osoba	183
30-34		
ogółem	osoba	438
mężczyźni	osoba	231
kobiety	osoba	207
35-39		
ogółem	osoba	422
mężczyźni	osoba	221
kobiety	osoba	201
40-44		
ogółem	osoba	338
mężczyźni	osoba	198
kobiety	osoba	140

STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

45-49		
ogółem	osoba	314
mężczyźni	osoba	152
kobiety	osoba	162
50-54		
ogółem	osoba	322
mężczyźni	osoba	168
kobiety	osoba	154
55-59		
ogółem	osoba	364
mężczyźni	osoba	193
kobiety	osoba	171
60-64		
ogółem	osoba	294
mężczyźni	osoba	153
kobiety	osoba	141
65-69		
ogółem	osoba	202
mężczyźni	osoba	90
kobiety	osoba	112
70 i więcej		
ogółem	osoba	468
mężczyźni	osoba	189
kobiety	osoba	279
70-74		
ogółem	osoba	154
mężczyźni	osoba	73
kobiety	osoba	81
75-79		
ogółem	osoba	122
mężczyźni	osoba	42
kobiety	osoba	80
80-84		
ogółem	osoba	111
mężczyźni	osoba	43
kobiety	osoba	68
85 i więcej		
ogółem	osoba	81
mężczyźni	osoba	31
kobiety	osoba	50
0-14		
ogółem	osoba	823
mężczyźni	osoba	428
kobiety	osoba	395
Ludność wg funkcjonalnych grup wieku, płci oraz lokalizacji terytorialnej		
ogółem		
ogółem		
ogółem	osoba	4983
na wsi	osoba	4983
mężczyźni		
ogółem	osoba	2552
na wsi	osoba	2552

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

kobiety		
ogółem	osoba	2431
na wsi	osoba	2431
0-2		
ogółem		
ogółem	osoba	167
na wsi	osoba	167
mężczyźni		
ogółem	osoba	84
na wsi	osoba	84
kobiety		
ogółem	osoba	83
na wsi	osoba	83
3-6		
ogółem		
ogółem	osoba	256
na wsi	osoba	256
mężczyźni		
ogółem	osoba	141
na wsi	osoba	141
kobiety		
ogółem	osoba	115
na wsi	osoba	115
7-12		
ogółem		
ogółem	osoba	290
na wsi	osoba	290
mężczyźni		
ogółem	osoba	147
na wsi	osoba	147
kobiety		
ogółem	osoba	143
na wsi	osoba	143
13-15		
ogółem		
ogółem	osoba	156
na wsi	osoba	156
mężczyźni		
ogółem	osoba	86
na wsi	osoba	86
kobiety		
ogółem	osoba	70
na wsi	osoba	70
16-19		
ogółem		
ogółem	osoba	213
na wsi	osoba	213
mężczyźni		
ogółem	osoba	116
na wsi	osoba	116
kobiety		
ogółem	osoba	97

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

na wsi	osoba	97
20-24		
ogółem		
ogółem	osoba	363
na wsi	osoba	363
mężczyźni		
ogółem	osoba	190
na wsi	osoba	190
kobiety		
ogółem	osoba	173
na wsi	osoba	173
25-34		
ogółem		
ogółem	osoba	814
na wsi	osoba	814
mężczyźni		
ogółem	osoba	424
na wsi	osoba	424
kobiety		
ogółem	osoba	390
na wsi	osoba	390
35-44		
ogółem		
ogółem	osoba	760
na wsi	osoba	760
mężczyźni		
ogółem	osoba	419
na wsi	osoba	419
kobiety		
ogółem	osoba	341
na wsi	osoba	341
45-54		
ogółem		
ogółem	osoba	636
na wsi	osoba	636
mężczyźni		
ogółem	osoba	320
na wsi	osoba	320
kobiety		
ogółem	osoba	316
na wsi	osoba	316
55-64		
ogółem		
ogółem	osoba	658
na wsi	osoba	658
mężczyźni		
ogółem	osoba	346
na wsi	osoba	346
kobiety		
ogółem	osoba	312
na wsi	osoba	312
65 i więcej		

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

ogółem		
ogółem	osoba	670
na wsi	osoba	670
mężczyźni		
ogółem	osoba	279
na wsi	osoba	279
kobiety		
ogółem	osoba	391
na wsi	osoba	391
Wskaźnik obciążenia demograficznego		
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	56,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	83,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	25,4
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
w wieku przedprodukcyjnym	%	19,6
w wieku produkcyjnym	%	64,1
w wieku poprodukcyjnym	%	16,3
Kobiety na 100 mężczyzn		
ogółem	osoba	95
Gęstość zaludnienia		
ludność na 1 km ²	osoba	48
URODZENIA I ZGONY		
Ruch naturalny wg płci		
Urodzenia żywe		
ogółem	-	50
mężczyźni	-	20
kobiety	-	30
Zgony ogółem		
ogółem	-	69
mężczyźni	-	44
kobiety	-	25
Zgony niemowląt		
ogółem	-	1
kobiety	-	1
Przyrost naturalny		
ogółem	-	-19
mężczyźni	-	-24
kobiety	-	5
MAŁŻEŃSTWA, ROZWODY I SEPARACJE		
Małżeństwa zawarte		
ogółem	-	28
Małżeństwa na 1000 ludności		
ogółem	-	5,6
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE		
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów		
zameldowania w ruchu wewnętrznym		
ogółem	osoba	90
mężczyźni	osoba	49
kobiety	osoba	41
zameldowania z zagranicy		
ogółem	osoba	1

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

mężczyźni	osoba	1
wymeldowania w ruchu wewnętrznym		
ogółem	osoba	106
mężczyźni	osoba	53
kobiety	osoba	53
saldo migracji wewnętrznych		
ogółem	osoba	-16
mężczyźni	osoba	-4
kobiety	osoba	-12
saldo migracji zagranicznych		
ogółem	osoba	1
mężczyźni	osoba	1
Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku		
zameldowania ogółem		
ogółem	osoba	91
mężczyźni	osoba	50
kobiety	osoba	41
zameldowania z miast		
ogółem	osoba	69
mężczyźni	osoba	40
kobiety	osoba	29
zameldowania ze wsi		
ogółem	osoba	21
mężczyźni	osoba	9
kobiety	osoba	12
zameldowania z zagranicy		
ogółem	osoba	1
mężczyźni	osoba	1
wymeldowania ogółem		
ogółem	osoba	106
mężczyźni	osoba	53
kobiety	osoba	53
wymeldowania do miast		
ogółem	osoba	94
mężczyźni	osoba	48
kobiety	osoba	46
wymeldowania na wieś		
ogółem	osoba	12
mężczyźni	osoba	5
kobiety	osoba	7
saldo migracji		
ogółem	osoba	-15
saldo migracji na 1000 osób		
ogółem	osoba	-3,0
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób		
ogółem	osoba	0,2

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>**Struktura ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym na terenie Gminy Parzęczew w 2013 roku.**

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2012 r. Stan w dniu 31.12.2012 r.

Wyszczególni	ogółem	W wieku	Ludność w wieku
--------------	--------	---------	-----------------

Jednostka terytorialna	Ludność ogółem	przedprodukcyjnym		produkcyjnym			poprodukcyjnym		nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	z razem w wieku mobilnym	razem	w tym kobiety	
Powiat Zgierski	164597	28721	13889	103824	49647	63567	32052	22550	59
Parzęczew	5035	999	461	3236	1457	2074	800	518	56

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

Podział na funkcjonalne grupy wiekowe

Grupy zostały wyodrębnione dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz młodzieży w wieku szkolnym. Łączna liczba osób w tych grupach, w 2009 roku wynosiła 903 osoby, z czego 486 osób stanowili mężczyźni a 417 kobiety. Największą grupę stanowiły dzieci ze szkół podstawowych (7-12 lat) – aż 35%. Jednak należy zwrócić uwagę na nierówności rozpiętości przedziałów. Pozostałe wyodrębnione przedziały były 2-3 razy mniejsze. Dzieci w przedziale 2007-2009 było o 2% (25 osób) więcej niż młodzieży z roczników 1994-1996. Wzrost liczby małych dzieci w Gminie Parzęczew buduje optymistyczną perspektywę przyszłości.

Zmiany w liczbie ludności warunkowane są trzema czynnikami: przyrostem naturalnym, saldem migracji oraz zmianami w zasięgu terytorialnym jednostki. Ostatni czynnik w gminie na przestrzeni ostatnich lat nie wystąpił, zatem analizie poddane zostaną dwa pierwsze.

Na koniec 2003 roku gmina Parzęczew liczyła 5.395 osób, a na koniec 2007 roku liczyła 4.888 osób. Liczba osób zamieszkujących gminę Parzęczew uległa radykalnemu zmniejszeniu. Spadek liczby osób zamieszkujących gminę spowodowany jest przede wszystkim masową liczbą wyprowadzek (576 osób wymeldowanych) z miejscowości Leżnica Wielka – Osiedle (na koniec 1997r. miejscowość zamieszkiwało 1.329 osoby, a na koniec 2007 – tylko 753 osoby).

Parzęczew jest jedną z nielicznych gmin województwa łódzkiego, w której jest więcej mężczyzn niż kobiet - liczba kobiet na 100 mężczyzn wynosi 96. Taki układ struktury płci jest charakterystyczny dla gmin wiejskich. W całym powiecie zgierskim udział kobiet w strukturze płci jest większy i średnio na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet. Dla porównania w województwie łódzkim poziom współczynnika feminizacji stale rośnie. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn wzrosła ze 108,6 w 1988 roku do 109,6 w roku 2002 (na terenach wiejskich ze 100,6 do 101,4 kobiet na 100 mężczyzn).

3.2. Rozwój ludności i jego czynniki

Przyrost naturalny w 2013 roku kształtował się w następujący sposób.

Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności		
urodzenia żywe na 1000 ludności	-	9,9
zgony na 1000 ludności	-	13,72
przyrost naturalny na 1000 ludności	-	-3,8

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

Ludność w wieku przedprodukcyjnym produkcyjnym i poprodukcyjnym

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci		
ogółem		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431
w wieku przedprodukcyjnym		
ogółem	osoba	977
mężczyźni	osoba	511

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

kobiety	osoba	466
w wieku produkcyjnym		
ogółem	osoba	3195
mężczyźni	osoba	1762
kobiety	osoba	1433
w wieku produkcyjnym mobilnym		
ogółem	osoba	2042
mężczyźni	osoba	1096
kobiety	osoba	946
w wieku produkcyjnym niemobilnym		
ogółem	osoba	1153
mężczyźni	osoba	666
kobiety	osoba	487
w wieku poprodukcyjnym		
ogółem	osoba	811
mężczyźni	osoba	279
kobiety	osoba	532
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania		
ogółem		
ogółem	osoba	4983
na wsi	osoba	4983
w wieku przedprodukcyjnym		
ogółem	osoba	977
na wsi	osoba	977
w wieku produkcyjnym		
ogółem	osoba	3195
na wsi	osoba	3195
w wieku produkcyjnym mobilnym		
ogółem	osoba	2042
na wsi	osoba	2042
w wieku produkcyjnym niemobilnym		
ogółem	osoba	1153
na wsi	osoba	1153
w wieku poprodukcyjnym		
ogółem	osoba	811
na wsi	osoba	811
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci		
ogółem		
ogółem	osoba	4983
mężczyźni	osoba	2552
kobiety	osoba	2431
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej		
ogółem	osoba	823
mężczyźni	osoba	428
kobiety	osoba	395
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni		
ogółem	osoba	3349
mężczyźni	osoba	1845
kobiety	osoba	1504
w wieku poprodukcyjnym		
ogółem	osoba	811
mężczyźni	osoba	279

kobiety	osoba	532
---------	-------	-----

Źródło: GUS - <http://stat.gov.pl/>

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Zgierzu - stan na grudzień 2013 roku.

Według jednostek samorządu terytorialnego	Stan bezrobocia ogółem			Wzrost w porównaniu do grudnia
	Grudzień 2013	Styczeń 2014	%	
Zgierz – miasto	3881	4073	33,9	192
Zgierz – gmina wiejska	798	830	6,9	32
Aleksandrów Łódzki gmina miejsko-wiejska	2034	2121	17,7	87
Głowno – miasto	1313	1376	11,5	63
Głowno – gmina wiejska	328	342	2,9	14
Ozorków – miasto	1628	1696	14,1	68
Ozorków – gmina wiejska	457	459	3,8	2
<u>Parzęczew – gmina wiejska</u>	<u>382</u>	<u>398</u>	<u>3,3</u>	<u>16</u>
Stryków - gmina miejsko-wiejska	666	710	5,9	44
Razem Powiat:	11487	12005	100	518

Spośród wszystkich gmin powiatu zgierskiego, gmina Parzęczew charakteryzuje się małym bezrobociem (ww. tabela). Jednak należy pamiętać, że w gminach wiejskich oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko – wiejskich występuje zjawisko bezrobocia ukrytego.

Od lipca 2005 r. w budynku Urzędu Gminy w Parzęczewie zaczęło swoją działalność Gminne Centrum Informacji (GCI) utworzone w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”. Otrzymane dofinansowanie w wysokości 50.000 zł z WUP w Łodzi zostało przeznaczone m.in. na zakup wyposażenia w podstawowy sprzęt i meble do prowadzenia działalności. Stworzono 6 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu dla osób korzystających z usług GCI oraz jedno stanowisko komputerowe dla administratora. GCI w Parzęczewie swoją działalność prowadzi w pokoju nr 3 Referat Funduszy Europejskich oraz na holu głównym Urzędu – Główny Punkt Informacyjny (Lada „Info”). GCI rozszerzyło swoją działalność w powstałych w okresie od maja 2006r. do lutego 2007 r. GCI świadczy usługi pomagające znaleźć pracę, usługi edukacyjne oraz usługi wspomagające przedsiębiorczość dla mieszkańców gminy Parzęczew. Z zakresu usług związanych z pracą mieszkańcy mogą korzystać z pośrednictwa pracy, prezentacji ofert pracy dzięki zakupionej bazie informacji o rynku pracy tzw. „Kiosku z Pracą”, a także poradnictwa zawodowego, informowania o możliwościach uzyskania pomocy społecznej. Pomocą w tym zakresie dla bezrobotnych służą również opracowane przez pracowników GCI ulotki m.in. *Jak napisać CV?*, *Jak napisać list motywacyjny?* Usługi edukacyjne to m.in. oferty nauki (szkoły, uczelnie wyższe, kursy, seminaria). Usługi wspomagające przedsiębiorczość to np.: informacje o przepisach prawnych i finansowych, aktualności gospodarcze, promocja turystycznej oferty gminy (agroturystyka). W pierwszym półroczu 2007r. z usług GCI skorzystało 90 osób, w tym młodzież, osoby bezrobotne i pracujące.

Kolejną grupą społeczną wymagającą wsparcia są osoby uzależnione od alkoholu. Alkoholizm to ta cecha środowiskowa, która najsilniej łączona jest z bezrobociem. Niestety na terenie gminy ten problem z roku na rok coraz bardziej narasta. W 2008 r. w zajęciach informacyjno – edukacyjnych w punkcie konsultacyjnym uczestniczyło 27 osób uzależnionych bądź współuzależnionych. Punkt konsultacyjny został utworzony przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Corocznie opracowywany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Podstawowymi priorytetami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Aby przeciwstawić się tym problemom należy podejmować

działania w kierunku prowadzenia systematycznej i dobrze zorganizowanej działalności różnych instytucji w tym także administracji samorządowej. Celem długofalowym programu jest wytworzenie wśród mieszkańców gminy nowej świadomości dotyczącej relacji uzależnienia oraz promowanie zdrowego stylu życia wśród młodzieży oraz dzieci w wieku szkolnym.

Program Przeciwdziałania Narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

3.2.1. działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;

3.2.2. leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;

3.2.3. ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Celem ostatniego z gminnych programów jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc. Cel ogólny jest realizowany przez:

3.2.3.1. systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,

3.2.3.2. podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,

3.2.3.3. podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,

3.2.3.4. udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,

3.2.3.5. oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

3.3. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

3.3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Warunki glebowe gminy należą do najgorszych w powiecie zgierskim. Średni wskaźnik bonitacji gleb wynosi 0,842 i jest jednym z najniższych w powiecie, a także w województwie, co ma zasadnicze znaczenie dla poziomu produkcji rolniczej.

Gleby bardzo dobre i dobre (I – IVb) stanowią 39,7%, a gleby słabe (V – VI) 60,3%. Użytki rolne wg klas bonitacyjnych gleb przedstawia poniższa tabela.

Klasa bonitacyjna gleb	Grunty orne i sady w ha	Użytki zielone w ha	Razem użytki rolne w ha	%
II	16,0	-	16,0	0,22
III	1 068,0	49,0	1 117,0	15,78
IV	1 263,0	417,0	1 680,0	23,72
V	2 270,0	370,0	2 640,0	37,28
VI	1 542,0	88,0	1 630,0	23,00
Razem grunty orne, sady, użytki zielone			7083,0	100,0

Na terenie gminy grunty rolne zajmują obszar 7190,0 ha, co stanowi 69,2% powierzchni ogólnej gminy, z czego grunty orne i sady to 5980 ha, użytki zielone 1210 ha, lasy i grunty leśne 1692 ha oraz pozostałe grunty 1500 ha. Strukturę użytkowania ziemi (wg stanu na dzień 31.12.1997 r. i 1998 r. oraz 2007 r.) przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	1997 r		1998 r		2007	
	ha	%	ha	%	ha	%
użytki rolne razem	7 098	68,37	7 083	68,17	7 190	69,2
grunty orne i sady	5 975	57,55	5 983	57,58	5 980	57,6

użytki zielone	1 123	10,82	1 100	10,59	1 210	11,6
las i grunty leśne	1 598	15,39	1 502	14,46	1 692	16,3
pozostałe grunty	1 686	16,24	1 805	17,37	1 500	14,5
Powierzchnia ogólna w ha	10 382	100,0	10 390	100,0	10 382	100
W tym indywidualne gospodarstwa rolne	7 659	73,77	7 645	73,58	8 300	79,9

Lesistość obszaru na terenie gminy jest niewielka i wynosi około 16,3 %.

W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy zakładano potencjalne dolesienia gruntów słabych, mało przydatnych dla rolnictwa.

3.3.2. Produkcja rolnicza

Pod względem przydatności do produkcji rolniczej, gmina posiada warunki przyrodnicze poniżej przeciętnej krajowej oraz wojewódzkiej.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyrażona punktową oceną jakości gleb, rzeźby terenu, warunków wodnych i klimatu jest dla województwa łódzkiego o 6 punktów niższa od średniej krajowej wynoszącej 66,6. Natomiast wskaźnik ten dla gminy Parzęczew wynosił poniżej 50.

Warunki przyrodnicze rolnictwa gminy obniża dodatkowo zakwaszenie gleb, gdzie tylko 18% użytków rolnych ma odpowiedni odczyn.

Ponadto gleby gminy Parzęczew są bardzo ubogie we wszystkie makroelementy, stąd istnieje potrzeba stałego zwiększania nawożenia mineralnego, a tym samym wzrostu nawozochłonności produkcji roślinnej.

Istniejące warunki przyrodnicze produkcji rolniczej decydują o strukturze zasiewów. Największy udział w strukturze zasiewów zajmują zboża (89,6%), przede wszystkim żyto (36,4%) mieszanki zbożowe (16,2%), pszenżyto (13,1%) oraz ziemniaki (8,9%). Jedynie kilka sołectw zlokalizowanych w części północno-wschodniej gminy sąsiadujące z gminami Ozorków i Łęczyca posiadają jakościowo lepsze gleby i tam uprawiane są rośliny intensywne typu pszenica, warzywa, buraki cukrowe, rzepak.

Powierzchnię i udziały zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych przedstawia poniższa tabela.

Uprawy	2007 r		
	Powierzchnia w ha	Zbiory w dt	Plony z 1 ha w
Pszenica ozima	230	8 280	36.0
Pszenica jara	260	8 580	33.0
żyto	1 800	41 400	23.0
Jęczmień jary	320	12 160	38.0
Owies	370	10 360	28.0
Pszenżyto ozime	650	25 350	39.0
Mieszanki zbożowe	800	28 000	35.0
Ziemniaki	440	74 800	170
Burak cukrowy	35	16 800	480
Rzepak	37	703	19.0
Zboża ogółem	4 430	134 130	30.3
Ziemniaki	440	74 800	170

W ostatnich 9 latach zwiększył się areal uprawy zbóż na terenie gminy z 3750 ha w roku 1998 do 4430 w roku 2007. Zmianie uległ również stosunek wielkości upraw poszczególnych zbóż. żyto wciąż jest najpowszechniej uprawianym zbożem jednak powierzchnia jego uprawy zmniejszyła się w

ostatnich latach natomiast wzrostowi uległ areal upraw większości pozostałych zbóż, z dominacją mieszanek zbożowych oraz pszenżyta. Zmniejszeniu uległy również uprawy ziemniaków na terenie gminy z 650 ha w roku 1998 do 440 ha w roku 2007. Warto podkreślić również fakt że w przypadku większości upraw wzrosła liczba plonów z 1 ha, przyczyną może być bardziej urodzajny rok, ale jeśli jest to zjawisko powtarzające się w ostatnich latach może ono świadczyć o wzroście kultury rolnej na terenie gminy.

Warunki glebowo – klimatyczne gminy implikują również strukturę zasiewów mającą wpływ na kierunki produkcji zwierzęcej. Parametry statystyczne dwóch najważniejszych kierunków: produkcji mleka i żywca wieprzowego kształtują się na poziomie średniej wojewódzkiej.

Obsada krów w gminie wynosi około 1000 sztuk co na 100 ha użytków rolnych wynosi 13,9 przy średniej dla województwa około 39, natomiast pogłowie trzody chlewnej na terenie gminy wynosi około 5800 sztuk co na 100 ha użytków rolnych wynosi w przybliżeniu 80,6 sztuk przy średniej dla województwa 117 szt. Przy takim poziomie wskaźników intensywności produkcji zwierzęcej można stwierdzić, iż jest nisza od średniej dla województwa, głównie w przypadku hodowli bydła i preferowany byłby jej większy rozwój

Jedynie w mniej niż 20 gospodarstwach produkcja prowadzona jest w sposób intensywny i w skali odbiegającej powyżej od przeciętnej w gminie.

Jeśli chodzi o drób nie ma na terenie gminy produkcji wielkofermowej, tylko typowy wiejski chów przyzagrodowy. Pozostałe grupy zwierząt występujące w gospodarstwach nie mają znaczenia dla obrazu produkcji zwierzęcej w gminie Parzęczew.

Ilość zwierząt hodowanych w gminie wg stanu na 2007 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ilość sztuk
Krowy	1000
Trzoda chlewna	5800
Owce	45
Konie	50
Drób	15 000

Ilość zwierząt na 100 ha użytków rolnych przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Gmina Parzęczew	Województwo Łódzkie
Krowy	13.9	39
Trzoda chlewna	80.6	117
Owce	0.62	1.9
Konie	0.69	1.9
Drób ogółem	208.6	-

3.3.3. Struktura wielkości gospodarstw

Powierzchnia użytków rolnych gminy wynosi 7190 ha, znaczna większość bo około 96,5 % powierzchni użytków znajduje się we władaniu sektora prywatnego.

Ilość gospodarstw rolnych w 1999 r. wynosiła 748, zaś w 2007 r. 686, co daje średnią wielkość gospodarstwa 10,5 ha i przewyższa o około 4 ha przeciętne gospodarstwo w województwie łódzkim.

Strukturę obszarową gospodarstw indywidualnych przedstawia poniższa tabela.

Wielkość gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw indywidualnych		
	1996 r	1999 r	2007 r
1 - 2	44	40	30
2 - 5	129	130	190
5 - 7	133	124	47
7 – 10	187	189	211

10 - 15	186	175	99
Powyżej 15	84	90	109
Ogółem	763	748	686

Na terenie gminy istnieje 109 gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. Znajdują się one w następujących wsiach: Bibianów, Chrzastów, Florentynów, Ignacew Folwarczy, Ignacew Rozlazły, Mrożewice, Opole, Parzęczew, Piaskowice, Pustkowa Góra, Różyce, Sokola Góra, Skórka, Śliwniki, Trojany, Wielka Wieś.

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Parzęczew w porównaniu do takiej struktury na poziomie powiatowym wojewódzkim i krajowym wyróżnia się in plus, bowiem procent gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha jest zdecydowanie wyższy. Jest to pozytywne zjawisko, jednakże nadal odbiegające w istotny sposób od standardów europejskich.

Wyszczególnienie	Gmina Parzęczew %
1 - 5 ha	32
5 - 10 ha	37.5
Powyżej 10 ha	30.3

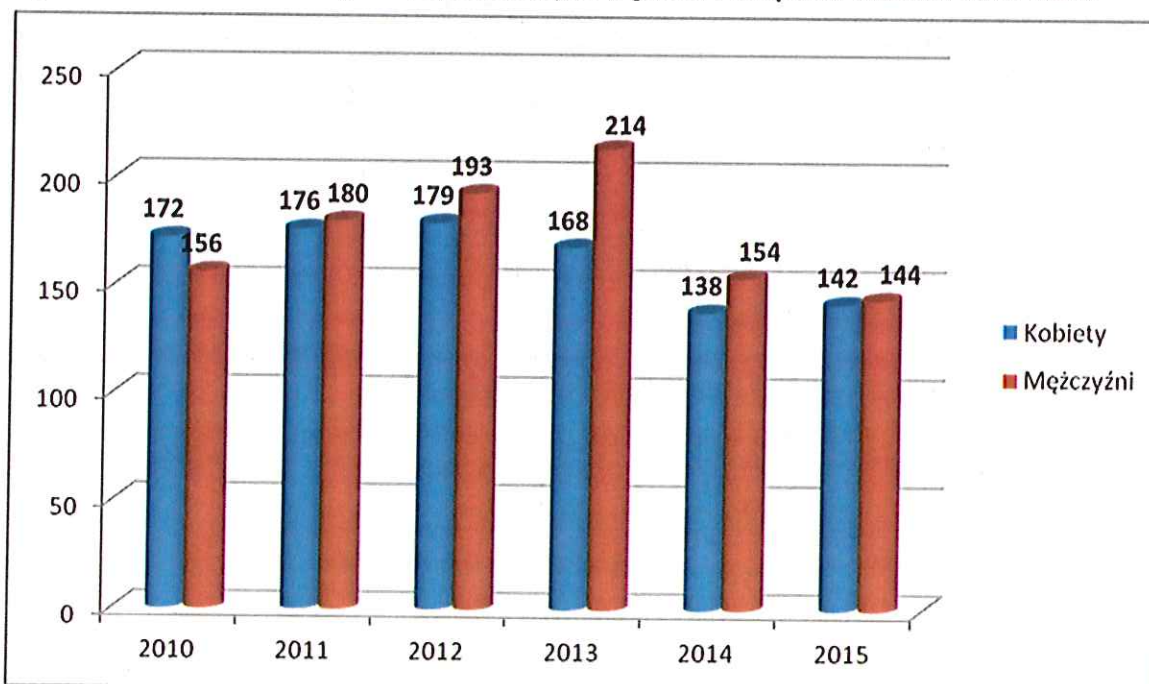
3.4. Charakterystyka sfery gospodarczej

RYNEK PRACY

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym dotyczącym całą Polskę, również w gminie Parzęczew jest ono obecne. Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Obsługi Bezrobotnych w Parzęczewie, który w określone dni przyjmuje interesantów.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu na terenie gminy, w latach 2010 -2015 zaobserwowano spadek bezrobocia. Największa liczba bezrobotnych była zarejestrowana w 2013 roku – 382 osób (w tym 168 kobiet). W 2015 roku bez pracy pozostawało już tylko 286 osób (spadek o 96 osób w stosunku do 2013 roku).

Wykres 1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Parzęczew w latach 2010-2015.

Źródło: Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu.

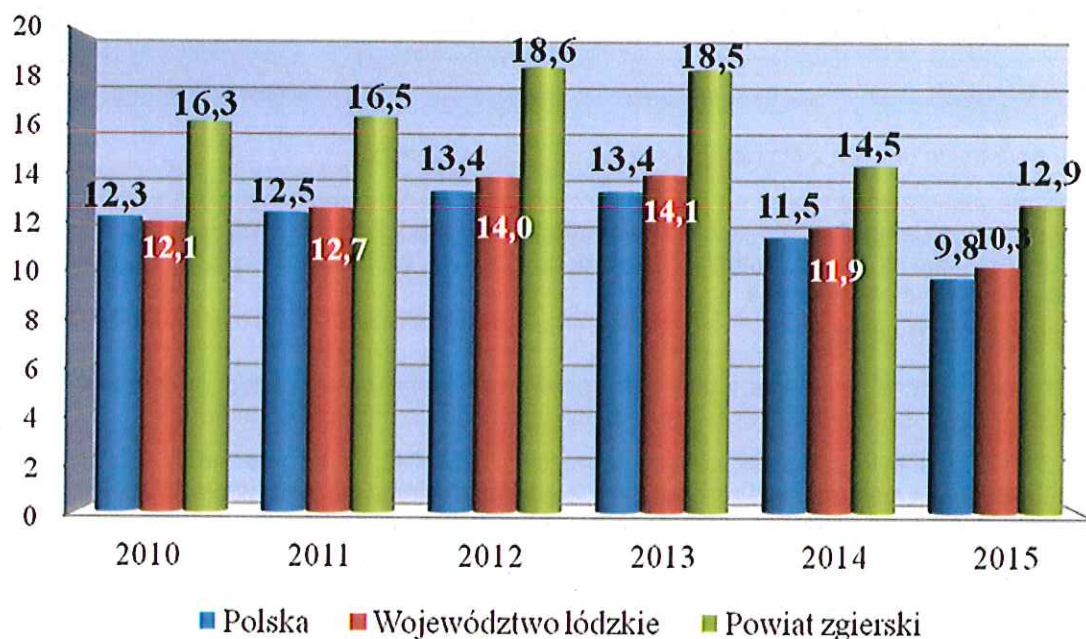
Tabela 1. Bezrobocie w województwie łódzkim, powiecie zgierskim i na terenie gminy Parzęczew w latach 2010-2015.

BEZROBOCIE	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	OGÓŁEM	KOBIETY W %	OGÓŁEM	KOBIETY W %	OGÓŁEM	KOBIETY W %	OGÓŁEM	KOBIETY W %	OGÓŁEM	KOBIETY W %	OGÓŁEM	KOBIETY W %
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	131617	51,0	138652	51,3	151036	49,57	151626	49,0	126157	50,0	109510	50,0
POWIAT ZGIERSKI	9810	47,52	10408	48,27	11700	47,6	11487	46,7	8624	48,9	7705	49,25
GMINA PARZĘCZEW	328	52,44	356	49,44	372	48,12	382	43,98	292	47,26	286	49,65

Źródło: Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu.

W analizowanym okresie w powiecie zgierskim można od 2012 roku zauważyć tendencję spadkową w liczbie pozostających osób bez pracy. W 2015 roku nastąpił spadek o 5,7% w stosunku do 2012 roku. Stopa bezrobocia w województwie łódzkim spadła z 12,1 % w 2010 roku do 10,3 % w 2015 roku i zmniejszyła się o 1,8 %. Zaś w stosunku do roku 2013 spadek ten wyniósł 3,8%. W gminie Parzęczew przedmiotowy spadek odnotowujemy dopiero w 2015 roku. Największe bezrobocie na terenie gminy odnotowujemy w 2013 roku. Stopa bezrobocia w kraju w 2015 roku wynosiła 9,8 % i zmniejszyła się w stosunku do roku 2012 o 3,6 % (Tabela nr 9 i Wykres nr 5).

Wykres 2. Stopa bezrobocia dla kraju, województwa i powiatu w latach 2010-2015.

Źródło:

Na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi.

Należy zauważyć, iż w strukturze bezrobotnych największą grupę stanowią osoby bezrobotne nie posiadające wykształcenia średniego (Tabela nr 10). W 2012 roku stanowili oni ponad 72 % ogółu wszystkich bezrobotnych. Świadczyć to może, iż po ukończeniu szkoły podstawowej i gimnazjum młodzi ludzie nie podejmują dalszego kształcenia. Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców jest przyczyną braku podejmowania nowatorskich działań, braku odnajdywania się w nowych warunkach gospodarczych. Dużą liczbę bezrobotnych stanowią także osoby powyżej 50 roku życia, w 2012 roku było to ponad 29 % ogółu bezrobotnych. Dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią ponad połowę wszystkich osób zarejestrowanych w badanym okresie. W analizowanym okresie prawo do zasiłku w kolejnych latach miała coraz mniejsza liczba osób bezrobotnych w stosunku do ogółu liczby bezrobotnych. Należy zauważyć, iż w roku 2014 nastąpił ogólny duży spadek bezrobocia w stosunku do analizowanego okresu (jest mniejszy niż w 2010 roku) zarówno w gminie jak i w powiecie zgierskim, w województwie łódzkim i w Polsce.

Tabela 2. Struktura bezrobocia w gminie Parzęczew w latach 2010-2015.

BEZROBOTNI	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	OGÓŁEM	%	OGÓŁEM	%	OGÓŁEM	%	OGÓŁEM	%	OGÓŁEM	%	OGÓŁEM	%
OGÓŁEM	328	100	356	100	372	100	382	100	292	100	286	100
W TYM:												
KOBIETY	172	52,44	176	49,44	179	48,12	168	43,98	138	47,26	142	49,65
OSOBY Z PRAWEM DO ZASIŁKU	49	14,94	52	14,61	63	16,94	42	10,99	31	10,62	45	15,73
DO 25 ROKU ŻYCIA	85	25,91	92	25,84	85	22,85	87	22,77	59	20,21	43	15,03
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	67	20,43	60	16,85	111	29,84	79	20,68	71	24,32	76	26,57
DLUGOTRWALE BEZROBOTNI	165	50,30	178	50,00	243	65,32	215	56,28	177	60,62	163	56,99
BEZ WYKSZTAŁCENIA ŚREDNIEGO	198	60,37	224	62,92	270	72,58	242	63,35	186	63,70	BRAK DANYCH	
NIEPEŁNOSPRAWNI	6	1,83	7	1,97	5	1,34	6	1,57	8	2,74	7	2,45

Źródło: Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu.

Bezrobocie ma niekorzystny wpływ na jakość i poziom życia osób nieposiadających pracy. Jest ono przyczyną wielu problemów społecznych. Brak stałego źródła dochodu wpływa na obniżenie statusu życia rodzin dotkniętych bezrobociem, rodziny dotknięte tym problemem szukają oszczędności w każdym aspekcie życia codziennego.

PODMIOTY GOSPODARCZE

Działalność gospodarcza na terenie gminy Parzęczew charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. W przeważającej części są to jednoosobowe podmioty gospodarcze oraz rodzinne firmy.

Na dzień 31.12.2015 było zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie gminy 394 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło niecałe 2,48 % podmiotów powiatu zgierskiego. W analizowanym okresie 2010 – 2015 obserwujemy tendencję wzrostową (Wykres nr 6).

Wiodące podmioty gospodarcze działające na terenie gminy to:

- Zakład mięsny „KRYSZPOL” sp.j. w Ignaciewie Podleśnym,
- „GEDEON” sp.j. w Parzęczewie,
- Piekarnia w Parzęczewie,
- Zakład krawiecki „ALAN” w Chociszewie,
- „Agro – Floryda” w Mariampolu,
- Młyn Handlowy Stanisław Jaroszewicz i synowie sp.j. w Łęczycy filia Chociszew,
- „PASZERADO” Pasze Nawozy Nasiona w Wielkiej Wsi,
- MOP-y II i III (2 stacje paliw Orlen oraz restauracja KFC i Burger King),
- Restauracja Pałac Korona w Leżnicy Wielkiej - Osiedle,
- Nowak Skład drewna w Żelgoszczy,
- Firma „KOKA” w Parzęczewie,
- F.P.H.U. „APA” w Chociszewie,
- „+H2O” sp. z o.o. w Chociszewie,
- Gospodarstwo ogrodnicze w Tkaczewskiej Górze,
- Sklep „Delikatesy Centrum”.

Ponadto do największych pracodawców należą:

- Jednostka Wojskowa w Leżnicy Wielkiej,
- Urząd Gminy w Parzęczewie,
- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Parzęczewie,
- Szkoła Podstawowa w Chociszewie,
- Gimnazjum w Parzęczewie,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie,

Wykres 3. Łączna ilość podmiotów gospodarki narodowej funkcjonujących na terenie gminy wpisanych do rejestru REGON (stan na dzień 31.12.2015 r.).

Źródło: Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 3. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON sekcji PKD 2007 (stan na dzień 31.12.2015 r.) w gminie Parzęczew i powiecie zgierskim.

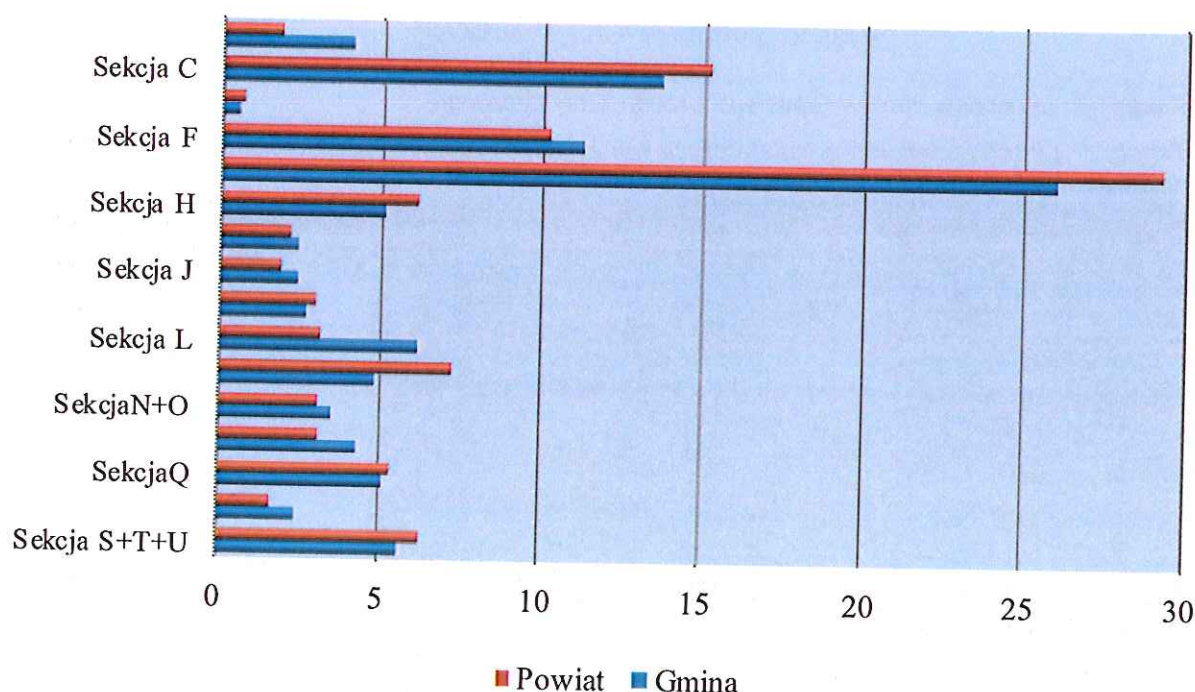
SEKCJA	LICZBA PODMIOTÓW	
	GMINA	POWIAT
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	259
B - Górnictwo i wydobywanie	2	17
C - Przetwórstwo przemysłowe	54	2394
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	31
E - Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	80
F - Budownictwo	41	1609
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	95	4522
H - Transport i gospodarka magazynowa	20	989
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	355
J - Informacja i komunikacja	12	329
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	439
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	22	494
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24	1203
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	400
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7	94

P – Edukacja	16	492
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21	903
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	276
S i T – Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	28	1006
U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0
RAZEM	394	15 892

Źródło: Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W gminie Parzęczew dominującym sektorem gospodarki (Tabela nr 11) jest w sektor handlu. W 2015 roku było zarejestrowanych 95 przedsiębiorstw handlowych, co stanowiło 24,11% wszystkich zarejestrowanych. Pozostałe dominujące branże to przetwórstwo przemysłowe (54 podmiotów - 13,70 %), budownictwo (41 podmioty – 10,41 %), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (22 podmioty - 5,58 %). Podobna struktura podmiotów występuje w powiecie zgierskim. W 2015 roku dominującą branżą był handel hurtowy (4522 podmiotów – 28,45 %). Pozostałe główne branże to przetwórstwo przemysłowe (2394 podmiotów - 15,06 %), budownictwo (1609 podmiotów - 10,12 %). Kolejną branżą dominującą w powiecie, różniącą się od gminy, jest działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1203 podmiotów - 7,57 %).

Wykres 4. Procentowy udział podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą wg rejestru REGON w gminie Parzęczew i powiecie zgierskim w 2015 r.

Źródło: Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przedsiębiorcy działający na terenie gminy mogą korzystać z pomocy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Aleksandrowie Łódzkim. Pozostałymi jednostkami, które wspierają rozwój przedsiębiorczości w gminie Parzęczew są: Urząd Gminy w Parzęczewie, Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu (Punkt Obsługi w Parzęczewie), oddział Banku Spółdzielczego w Parzęczewie, Fundacja Rozwoju Gmin „PRYM”, Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania „PRYM” oraz Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikłą”.

ROLNICTWO

Gmina Parzęczew pod względem gospodarczym posiada charakter rolniczy. Najbardziej zasobna w lepsze arealy rolnicze jest część północna, z kolei część południowa ma dużo słabsze gleby. W związku z niską opłacalnością produkcji rolnej zmniejsza się powierzchnia obszarów wykorzystywanych pod działalność rolniczą. Przedmiotowy dział gospodarki gminy charakteryzuje się niskim stopniem specjalizacji produkcji, wynika to z niskiej bonitacji gleb oraz z rozdrobnienia gospodarstw. W gminie Parzęczew w 2010 roku funkcjonowało 621 gospodarstw rolnych o zróżnicowanej wielkości i strukturze gospodarowania. Według grup obszarowych użytków rolnych w gminie dominują gospodarstwa od 1 do 5 ha, następnie od 5 do 10 ha. Najmniejszą liczbę gospodarstw w gminie zajmują gospodarstwa do 1 ha włącznie (Tabela nr 12).

Tabela 4. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w gminie Parzęczew w ha.

	Gospodarstwa ogółem	Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą
do 1ha włącznie	39	16
1-5 ha	213	194
5-10 ha	189	186
10-15 ha	79	79
15 ha i więcej	101	100
RAZEM	621	576

Źródło: Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg siedziby gospodarstwa.

Według danych pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie gminy dominują uprawy zbóż podstawowych: żyto, pszenica, jęczmień, owies, pszenżyto oraz zboża z mieszkankami zbożowymi. Kolejną największą grupę stanowią uprawy ziemniaków. W nielicznych gospodarstwach uprawiane są: rzepak, buraki cukrowe, rośliny strączkowe, uprawy przemysłowe, warzywa gruntowe. Wśród zwierząt gospodarskich w gminie dominuje bydło 253 gospodarstw, liczną grupę stanowi też drób - ogółem 245 gospodarstw. Natomiast trzoda chlewna hodowlana jest w 149 gospodarstwach.

Tabela 5. Pogłowie zwierząt gospodarskich (drób, trzoda chlewna, konie, bydło).

Rodzaj inwentarza	Liczba gospodarstw	Zwierzęta gospodarskie
Drób ogółem razem	245	11624
Drób ogółem drób kurzy	243	9157
Trzoda chlewna razem	149	4816
Trzoda chlewna lochy	125	453
Konie	66	207
Bydło razem	253	2717
Bydło krowy	224	1259

Źródło: Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2010 – wg. siedziby gospodarstwa.

TURYSTYKA

Gmina Parzęczew ma do zaoferowania wiele walorów turystycznych, które mogą być wykorzystywane głównie dla turystyki wypoczynkowej mieszkańców pobliskich miast. Pomaga w tym specyficzne położenie gminy na skraju dawnego województwa miejskiego łódzkiego, w sąsiedztwie terenów o długiej tradycji wypoczynku letniskowego. Rozwijająca się tu turystyka obejmuje przede wszystkim działki rekreacyjne oraz tzw. drugie domy (ze względu na bliskość Aglomeracji Łódzkiej). Będąc na terenie gminy Parzęczew warto zobaczyć kilka cennych obiektów zabytkowych takich jak:

- murowany kościół parafialny pw. W. N. M.P. w Parzęczewie z 1802 roku wzniesiony z inicjatywy właścicieli dóbr parzęczewskich Franciszka i Ignacego Stokowskich z pobliskich Piaskowic,
- drewniany kościół pw. św. Rocha w Parzęczewie wzniesiony w XVI w. lub w początkach XVII w. Legenda głosi, że świątynię tą w darze od króla Zygmunta Augusta otrzymał właściciel wsi Piaskowice - Wojciech Piaskowski,
- drewniany kościół pw. św. Jakuba Apostoła w Leżnicy Wielkiej z początku XVIII w. utrzymany w stylu barokowym,
- drewniany młyn wodny w Chociszewie z 1918 roku wzniesiony na miejscu starszego z XVII w. Młyn ten wykorzystywał wody rzeki Bzury (młynówka, napęd wodny, koło młyńskie). Obecnie odsunięty od rzeki o około 25 m., posiada napęd elektryczny.

Szczególnie atrakcyjna pod względem turystycznym jest południowo - wschodnia część gminy Parzęczew. W części tej znajdują się następujące obiekty edukacyjno – rekreacyjne:

- Siedlisko „Synowcówka”,
- Park Edukacyjno – Rozrywkowy „Indianie Świata”,
- Ośrodek Jazdy Konnej „Tabun”.
- Dolina Skrzatów we Florentynowie.

W Tkaczewskiej Górze znajduje się siedlisko „Synowcówka”, gdzie amatorzy ciszy i spokoju znajdują doskonałe warunki do odpoczynku. Do dyspozycji gości przeznaczonych jest 8 miejsc noclegowych. Klimat tego miejsca sprzyja odpoczynkowi i relaksowi wśród ogródków lawendowo - warzywnych i rabat kwiatowych. Gospodyni kultywuje tu stare ludowe obyczaje i tradycje, chętnie przekazuje wczasowiczom tajniki rękodzieła i tradycyjnej kuchni. Ponadto, w siedlisku organizowane są imprezy integracyjne i okolicznościowe, odbywają się sesje zdjęciowe oraz zajęcia plastyczne. „Synowcówka” jest zwycięzcą i laureatem konkursów „Złota Grusza” na najlepsze gospodarstwo agroturystyczne w województwie łódzkim.

Od kilku lat dużą atrakcją stanowi Park Edukacyjno - Rozrywkowy „Indianie Świata” w Chociszewie, gdzie dzieci podczas zabawy mogą poznać kulturę i zwyczaje Indian. W parku można zobaczyć, prawdziwe tipi, indiańskie stroje oraz przedmioty użytkowe. Na odwiedzających czeka tor przeszkód, możliwość wzięcia udziału w zabawach oraz lekcjach historii o Indianach żyjących nad Wielkim Kanionem. Dla dorosłych organizowane są warsztaty z haftu indiańskiego i wyszywania koralikami, szycia ubrań indiańskich ze skór oraz malowania na skórze i szkło. Atrakcją stanowi również możliwość jazdy konnej oraz zwiedzenie mini-zoo.

W Pustkowej Górze funkcjonuje Ośrodek Jazdy Konnej „Tabun”, który prowadzi naukę jazdy konnej pod okiem trenera. Organizowane są tu obozy sportowo – rycerskie oraz przejażdżki bryczką połączone ze zwiedzaniem okolicy. Gospodarstwo prowadzi także hotel dla koni, zapewniając im opiekę całodobową i weterynaryjną. Ponadto w ośrodku można obejrzeć kolekcję pojazdów konnych, stare narzędzia rolnicze w mini-muzeum oraz wieżę widokową. Można także skorzystać z noclegu w pokoju gościnnym, rozbić własny namiot i wypożyczyć rowery.

Nową atrakcją dla najmłodszych mieszkańców jest „Dolina Skrzatów. Park skrzacich opowieści, figur i ekspozycji” we Florentynowie. To teren porośnięty w sposób naturalny przez drzewa, krzewy, mech. Ich struktura stała się bazą do powstania domków, grot, przejść tajemnych skrzatów. Goście doliny mogą szaleć w grocie z gałęzi i mchu oraz w ziemiance z gliny obitej deskami. Do tego mostki, zaskakujące przejścia i ogródek kwiatowy. Na gości czeka też sporo ćwiczeń na spostrzegawczość, oprowadzający Skrzat nie tylko opowiada, ale także aktywuje małych zwiedzających by szukali ich śladów, mikrohuśtawek, tajemnych drzwi oraz zgadywali, które przedmioty do czego służą. Organizowane są tam warsztaty, imprezy okolicznościowe, spotkania integracyjne, ogniska, zielone szkoły, przedstawienia, happeningi.

Atrakcyjnymi miejscami dla miłośników wędkarstwa jest sztuczny zalew w Leżnicy Wielkiej o powierzchni 14,5 ha, a także zalew w Parzęczewie 1,58 ha. Nad zalewem w Parzęczewie znajduje się estrada - miejsce organizacji okolicznościowych imprez. W pobliżu zalewu znajdują się boiska sportowe do siatkówki plażowej i piłki nożnej. Przestrzeń publiczna przy zalewach wymaga zagospodarowania.

Przez teren gminy przebiegają cztery szlaki rowerowe:

- „Po Ziemi Parzęczewskiej” – szlak lokalny,
- „W centrum Polski” – szlak regionalny,
- „Szlak Okolic Poddębic” – szlak regionalny,

➤ „Łódzka Magistrala Rowerowa” – szlak ogólnopolski.

Od 4 lat Gmina Parzęczew jest współorganizatorem jednego z kilku etapów Maratonu Rowerowego po Ziemi Zgierskiej o Puchar Starosty Zgierskiego – Tour de Powiat. Z roku na rok rajd przyciąga coraz więcej zwolenników jazdy na rowerze - zarówno amatorów jak i profesjonalistów. Zawodnicy startują w piętnastu kategoriach wiekowych, poczynając od przedszkolaków, a kończąc na zawodnikach kategorii „Masters”. Najmłodszy uczestnik ma do pokonania trasę 100 m, a najdłuższa trasa wynosi 118 km po terenie gminy Parzęczew. Imprezie towarzyszą atrakcje w postaci wesołego miasteczka, malowania buzi czy kącika malowania kredkami.

W ramach atrakcji turystycznych na terenie gminy odbywają się dwa razy w roku przejażdżki bryczką, organizowane przez miłośników koni. Jest to doskonała forma niedzielnego wypoczynku na świeżym powietrzu, podnosząca jednocześnie walory turystyczne naszego regionu oraz okazja do spotkań dla pasjonatów tych zwierząt i ich zaprzęgów. Przejeżdżający orszak około 30 bryczek wzbudza niemałe zainteresowanie wśród mieszkańców i przyjezdnych. Ponadto przez teren gminy przebiega Łódzki Szlak Konny.

Na terenie gminy powoli rozwija się baza noclegowa oraz gastronomiczna. Na uwagę zasługuje otwarte w 2015 roku Centrum Konferencyjno - Szkoleniowe Biały Młyn w Parzęczewie. Dzięki staraniom właścicieli firmy dziewiarskiej zabytkowy młyn z początku XX wieku został zrewitalizowany w nowoczesny obiekt o szerokim zakresie przeznaczenia. Obiekt wyposażony jest w dwie duże sale konferencyjne i laboratorium, posiada pokoje gościnne, a w podziemiach młyna znajduje się pub, będący miejscem spotkań lokalnej społeczności. Dzięki współpracy firmy Geoden z Parzęczewa z Politechniką Łódzką oraz ze szkołami ponadgimnazjalnymi w przedmiotowym obiekcie odbywać się będą wszelkiego rodzaju konferencje i szkolenia młodych ludzi w zawodzie włókiennictwa i nie tylko.

W Leżnicy Wielkiej Osiedle mieści się hotel Korona Palace. Jest to nowoczesne centrum bankietowo - konferencyjne z pokojami gościnnymi. W swej ofercie hotel posiada trzy sale balowe - jedną dużą i dwie mniejsze, jedną dużą salę konferencyjną, blisko czterdzieści pokoi gościnnych. Korona Palace posiada też strefę SPA (wyposażoną w jacuzzi, saunę fińską i rzymską). Hotel oferuje organizację szkoleń, konferencji, spotkań biznesowych oraz imprez okolicznościowych.

W miejscowości Piaskowice mieści się sala imprez „Joanna”, w której także istnieje możliwość zorganizowania konferencji, szkoleń oraz imprez okolicznościowych.

Promowaniem walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy zajmuje się Punkt Informacji Turystycznej w Parzęczewie (PIT), który funkcjonuje przy Gminnej Bibliotece Publicznej. Punkt jest oznakowany i czynny w godzinach pracy biblioteki.

4. ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Informacje ogólne

Obecny kształt jednostek osadniczych z terenu Gminy Parzęczew, niezależnie od ich wiejskiego rodowodu, jest wynikiem mniej lub bardziej spontanicznego, ale jednak nieustannego, rozwoju. W jego toku powstawały różne świadectwa działalności człowieka, będące odzwierciedleniem sytuacji społeczno - gospodarczej, kulturalnej, doktrynalnej i ideologicznej czasów, w których zostały stworzone. Elementy te są częścią dziedzictwa kulturowego danej jednostki, zaś świadomość ich istnienia, potrzeb konserwacji, rewaloryzacji, ochrony, wśród władz gminy oraz jej mieszkańców jest niezmiernie ważna, szczególnie w dynamicznym ujęciu globalnego świata, który na nowo zdefiniował pojęcia tożsamości kulturowej regionu. Obecny trend dąży do globalizacji, czyli połączenia globalnego rozwoju z aktywnością na polu lokalnym. Tak pojmowany rozwój w dużej mierze opiera się na zidentyfikowaniu i właściwej opiece nad dziedzictwem kulturowym danego regionu, które to dziedzictwo decyduje o tożsamości danego miejsca. Możliwości ochrony zabytków jest kilka. *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* wśród form ochrony obiektów zabytkowych wyróżnia:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o

ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków wraz z otoczeniem,
- zabytków nieruchomych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
- obiektów wskazanych do objęcia ochroną w mpzp,
- parków kulturowych.

Opracowane uwarunkowania dotyczące środowiska kulturowego i wizualnego mają charakter informacyjny oraz zawierają postulaty i wytyczne, będące materiałem analitycznym do sformułowania szczegółowych ustaleń w drugiej części „studium...” – polityka przestrzenna i kierunki rozwoju. Diagnostyka stanu środowiska kulturowego zawiera:

- zarys dziejowy obszaru Gminy,
- obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków,
- tereny stanowisk archeologicznych,
- wytyczne z planów wyższego rzędu.

4.2. Zarys dziejowy obszaru Gminy Parzęczew.

Według historycznych źródeł miejscowość o nazwie Parzęczew pojawiła się w XI wieku. Już w 1098 roku Parzęczew należał do dóbr książęcych Bolesława Krzywoustego. Założycielami osady była rodzina Pomianów, która przybyła z Wielkopolski. Kolejne wzmianki (z XII w.) znajdują się w kronikach Galla Anonima, który odnotował, że w księstwie łęczyckim nad rzeką Gnidą znajduje się osada o słowiańskiej nazwie Parzniczew.

Parzęczew. Synagoga. - Uralter Judentempel.

Przez kolejne 150 lat Parzęczew prężnie się rozwijał, aż do najazdu krzyżackiego na Wielkopolskę w latach 1330 – 1331, kiedy to licząca już ponad 1000 mieszkańców osada, została doszczętnie zniszczona. Po rozbiciu zakonu Krzyżackiego w 1410 roku rozpoczął się jego rozkwit gospodarczy. Najważniejszym przywilejem, jaki otrzymał Parzęczew na przestrzeni wieków, był przywilej wydany przez króla polskiego Władysława Jagiełło dnia 7 kwietnia 1421 roku, mocą którego wieś została wyniesiona do rangi miasta. Po II rozbiorze Polski w roku 1793 miasto znalazło się w zaborze pruskim, dzięki czemu zaczęto odnotowywać masowy napływ ludności niemieckiej. Po upadku powstania styczniowego w 1867 roku z mocy ukazu Cara Aleksandra II miejscowość ta traci prawa miejskie. Po wybuchu I wojny światowej Parzęczew wraz z okolicą znalazła się pod panowaniem niemieckim. Po tym okresie okolica nie doznała większych zniszczeń i stopniowo się rozwijała. Kiedy wybuchła II wojna światowa Niemcy wtargnęli do Parzęczewa 4 września 1939 roku. W dniach 9 – 12 września toczyła się bitwa nad Bzurą, która objęła również Parzęczew. Okrutny terror okupanta dał o sobie znać 11 września, kiedy to niemieccy żołnierze zamordowali 26 mieszkańców Kowalewic i okolicznych

miejsowości. Bitwa o Orłę została upamiętniona pomnikiem odsłoniętym 14 września 2003 roku. Po wojnie przeniesiono siedzibę władz gminy do Parzęczewa, co wpłynęło korzystnie na rozwój kultury i oświaty rolnej w całym regionie.

Najstarszym odnalezionym dokumentem królewskim, potwierdzającym bogatą historię tej miejscowości, jest przywilej króla Zygmunta Augusta z 1539 roku, potwierdzający nadanie praw miejskich i przyznający kolejne przywileje miastu Parzęczew. Dokument ten znajduje się obecnie w Archiwum Państwowym w Łodzi w zbiorze dyplomów 1331 – 1939 (sygn. 47). W posiadaniu Urzędu Gminy w Parzęczewie znajduje się kopia akt dotyczących uregulowania miasta Parzęczewa 1841-1862 – odpis aktu z 1421 roku z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie

Na terenie Parzęczewa odnaleźć można obiekty stanowiące wartość dziedzictwa kulturowego, objęte rejestrem zabytków, ewidencją zabytków, ewidencją archeologiczną (AZP) oraz chronione układy rozplanowania i krajobrazu. Oto niektóre z nich:

1) Kościoły drewniane:

- a) Kościół parafialny **św. Jakuba Apostoła** w Leźnicy Wielkiej, drewniany na murowanym fundamencie, wystawiono w pocz. XVIII w. W 1882 r. odnowiony i poszerzony, dobudowano murowaną frontową przybudówkę i murowaną zakrystię. W latach 1920–1922 odrestaurowany. Kościół orientowany, konstrukcji zrębowej, oszalowany, jednonawowy, z wyższym wielobocznie zamkniętym prezbiterium. Poświęcony po II wojnie światowej przez bpa Wincentego Tymienieckiego. W 2001 r. postawiono nowe ogrodzenie, w 2003 r. wykonano malowanie drewnianej elewacji, a w 2004 r. pomalowano dach kościoła. Wyposażenie kościoła: Ołtarz główny barokowy z rzeźbami św. Wojciecha i św. Stanisława Biskupa Męczennika z końca XVII w. Ołtarze boczne – barokowe (w lewym krucyfiks rokokowy z XVIII w.) z rzeźbami Matki Boskiej i św. Jana Apostoła, w prawym obraz św. Antoniego z XVIII w. Organy stare i nowe, 2 dzwony, Droga Krzyżowa – współczesna.
- b) Kościół cmentarny **Św. Rocha** w Parzęczewie - rzymskokatolicki kościół cmentarny należący do parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, św. Anny i św. Wojciecha. Świątynia powstała w końcu XVI wieku we wsi Ignacew Parzęczewski. W XVII wieku została przeniesiona na obecne miejsce. W latach 2000-2001 świątynia była restaurowana. Złożono wtedy nowy szalunek i gont na dachu. Jest to budowla drewniana, składająca się z jednej nawy, posiadająca konstrukcję zrębową. Kościół jest orientowany, do jego budowy użyto drewna modrzewiowego. Prezbiterium świątyni jest mniejsze od nawy i zamknięte jest trójbocznie, z boku znajduje się zakrystia. Budowlę nakrywa dach jednokalenicowy, pokryty gontem, posiadający czworokątną wieżyczkę na sygnaturkę, w części frontowej, która jest zwieńczona blaszanym daszkiem iglicowym z latarnią. Do wyposażenia świątyni należą: ołtarz główny w stylu barokowym z około 1660 roku, dwa ołtarze boczne w stylu rokokowym z XVIII wieku, dwa konfesjonały i cztery ławki w stylu barokowym z XVIII wieku oraz liczne rzeźby od XVII wieku. Wnętrze nakryte jest płaskimi stropami. Świątynia posiada także chór muzyczny.
- 2) Kościół Parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Parzęczewie – ściany kościoła zdobi polichromia wykonana przez ucznia Matejki – Aleksandra Przewalskiego na przełomie XIX i XX wieku. Centralne miejsce w świątyni zajmuje monumentalne malowidło – Golgota, dzieło malarza z Petersburga – Wincentego Łukasiewicza. Obraz został namalowany farbami olejnymi na świeżym tynku wzmocnionym jajkami oraz pakulami lnianymi i zwierzęcą sierścią. Na uwagę zasługują dwa barokowe relikwiarze w kształcie trumien zakończone od góry rzeźbami ptaków – pelikanów (Tab. 14).
- 3) Zagroda młyńska w Chociszewie – młyn w Chociszewie powstał w 1918 roku na miejscu młyna z XVII wieku. Wykorzystywał wody rzeki Bzury (młynówka, napęd wodny, koło młyńskie), obecnie jest odsunięty od rzeki ok. 25 metrów (Tab. 14).

Historia i symbole gminy

Herbem Parzęczewa i Gminy Parzęczew jest biała wieża na błękitnym polu z otwartą bramą i dwoma oknami w pasie, zwieńczona czerwonym, spiczastym dachem z białą chorągwią zwróconą w prawo. Otwory okienne i prześwit bramy są czarne, a wrota bramy żółte.

"Historia miejscowości gminnej sięga XI wieku. Albowiem już w 1098 roku Parzęczew należał do dóbr

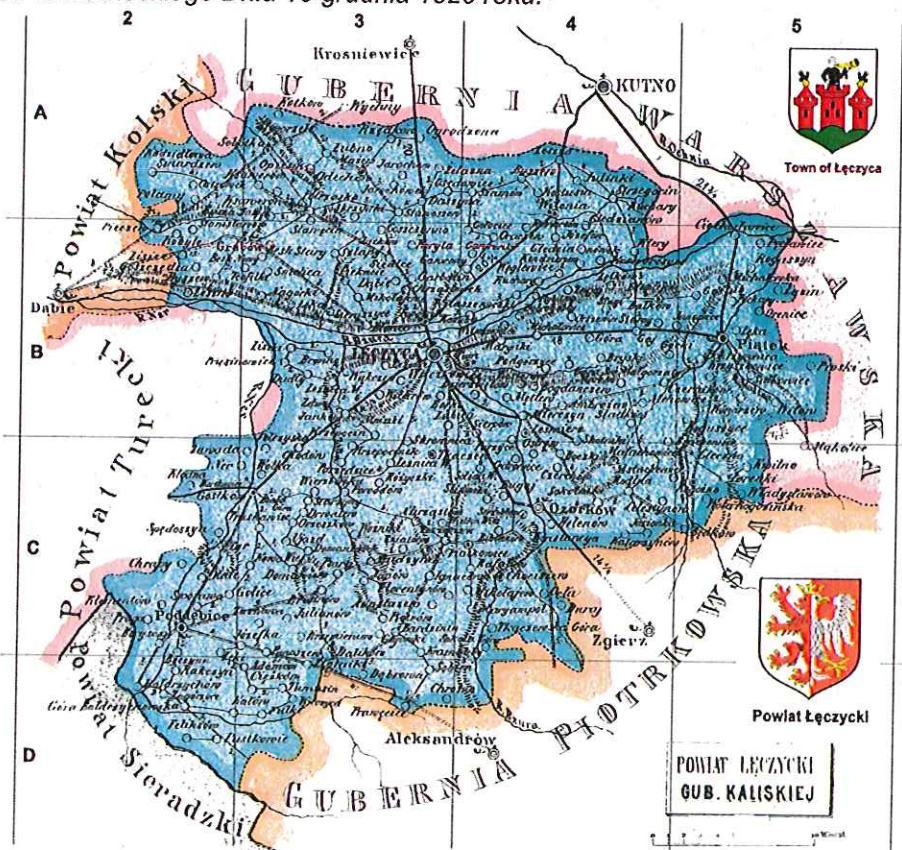
książęcych Bolesława Krzywoustego. Po rozbiciu Zakonu Krzyżackiego w 1410 roku rozpoczyna się rozkwit gospodarczy Parzęczewa.

Najważniejszym przywilejem, jaki otrzymał Parzęczew na przestrzeni dziejów, był przywilej wydany przez króla Władysława Jagiełłę dnia 7 kwietnia 1421 roku. Przywilej ten nadano wielmożnemu Wojciechowi Parzęczewskiemu łowczemu łęczyckiemu mocą, którego jego dziedziczna wieś Parzęczew została wyniesiona do rangi miasta.

Najstarszym odnalezionym dokumentem królewskim, potwierdzającym bogatą historię Parzęczewa, jest przywilej króla Zygmunta Augusta z 1539 roku konfirmujący nadanie praw miejskich i przyznający kolejne przywileje miastu Parzęczew. Dokument ten znajduje się obecnie w Archiwum Państwowym w Łodzi w zbiorze dyplomów 1331-1939, sygn. 47.

Innym dokumentem potwierdzającym bogatą historię Parzęczewa jest przechowywany w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie dokument Stanisława Augusta Poniatowskiego z 26 III 1775 roku, w którym potwierdza on wcześniejsze dokumenty, w tym dokument Władysława króla polskiego z 7 IV 1421 r., w którym zezwala on Wojciechowi z Parzęczewa na lokalizację miasta na terenie wsi Parzęczew (Zbiór dokumentów papierowych sygn. 4033).

Cennym źródłem historycznym jest również opis Parzęczewa sporządzony przez burmistrza miasta S. Waśkiewicza na początku grudnia 1820 roku. Opis Parzęczewa sporządzony przez burmistrza miasta S. Waśkiewicza. Opisanie historyczne oraz topograficzno-statystyczne miasta Parzęczewa w województwie mazowieckim w obwodzie łęczyckim położonego. Sporządzane przez burmistrza tego miasta S. Waśkiewicza w roku 1820. Widziałem i sprawdziłem Minkowiecki - Dozorca Miast Okręgu II Województwa Mazowieckiego Dnia 10 grudnia 1820 roku.

Powiat Łęczycki - Map 19 - Województwo Kaliskie

Copyright © 2011 - IPGS

Z roku 1421. Przywilej Władysława, króla polskiego, nadany wielmożnemu Wojciechowi Parzęczewskiemu, przez który wieś jego dziedziczną Parzęczew na miasto tegoż nazwiska, z dozwoleń wszelkich praw wolności, przywilejów różnych innym miastom królewskim służących, uwalniając od prawa polskiego, a pozwalając rządzenie się prawem teutońskim, czyli magdeburskim, uwalniając od wszelkich jurysdykcji krajowych i oddając w ręce obywateli prawo miecza. Tymże samym przywilejem ustanowione zostały targi co czwartek z wszelkiego rodzaju sprzedażą. Z roku 1539. Przywilej Zygmunta króla konfirmujący przywilej Władysława króla z roku 1421 nie tylko

w wszelkich szczegółach ale nawet nadający jarmarki roczne na wniosek wielmożnego Zygmunta Parzęczewskiego: pierwszy na Świętego Jana Chciela, drugi na Świętą Jadwigę.

Z roku 1691. Przywilej Jana III, króla polskiego, wydany wielmożnemu Stanisławowi Działyńskiemu, dziedzicowi, na jarmarki: pierwszy na wigilię Trzech Królów, drugi na wigilię Zwiastowania Najświętszej Panny, trzeci na Wniebowstąpienie Pańskie, czwarty na Wszystkich Świętych, targi zaś co tydzień w poniedziałek.

Z roku 1762. Przywilej Augusta III, króla polskiego, potwierdzający Przywileje Zygmunta I, a szczególnie Władysława lokacyjny z roku 1421 w wszelkich jego szczegółach, nadający przy tym na wniosek wielmożnego Adama Saryusza z Remiszewic Stokowskiego 4 nowe jarmarki, to jest I-szy na Oczyszczenie Najświętszej Panny, II-gi na Św. Wojciecha, III-ci na Św. Michała, IV-ty na Św. Katarzynę.

Z roku 1775. Przywilej Stanisława Augusta, króla polskiego, potwierdzający wszystkie antecesorów królów przywileje, to jest lokacyjny Władysława, późniejszy Zygmunta, jako też Augusta III nadający przy tym na wniosek wielmożnego Adama Stokowskiego 3 jarmarki: I-szy w sobotę przed Bożym Ciałem, II-gi na wigilię Św. Anny, III-ci na Św. Tomasza Apostoła.

Z roku 1766. Oblata w grodzie łęczyckim przywileju Stanisława Augusta, króla polskiego, aprobowanego przywilej z Metryki Koronnej z książki pod literą K.E. na karcie 147 pod tytułem fundacja miasta Parzęczewa króla Zygmunta Augusta na wniosek Stanisława Nagórskiego wydany pod rokiem 1565, obejmujący wszelkie wolności rządzenia się prawem teutońskim z wolnością prawa miecza, przy tym 3 jarmarki: I-szy na Św. Jana Chrzciela, II-gi na Zwiastowanie Najświętszej Panny Marii, III-ci na Św. Barbarę. Targi zaś co sobota pozwalając zarazem targi tygodniowe na trzody bydelne, wszelkiego rodzaju mięsa, nadając przy tym wolności na lat 16 od podatku szos, jako też innych niemniej jarmarcznych i mostowego, wyjąwszy czopowe.

Z roku 1712. Ordynacja Stanisława Działyńskiego, dziedzica, mocą której w artykule 5 i 6 robienie piwa według ordynacji dawnej pozwala, z zastrzeżeniem, aby piwa i wódki cudzej nie brać i nie szynkować, jako też, aby Żydzi żadnej wódki nie pili, ani szynkowali.

Z roku 1810 dnia 24 stycznia wyrok Trybunału I-szej instancji departamentu Warszawskiego przyznający mieszkańcom miasta propinację.

Z roku 1810 dnia 28 czerwca wyrok Sądu Apelacyjnego Księstwa Warszawskiego usuwający między innymi artykułami mieszkańców miasta od propinacji, a przyznając ją dworowi.

Z roku 1815 dnia 27 listopada dekret Sądu Najwyższej Instancji aprobowujący dekret Sądu Apelacyjnego w wszelkich szczegółach.

Leży nad strumieniem Gnidą zwanym, od Warszawy na zachód o mil 18, od Łęczycy na południe o mil 2, od Lutomska i Kazimierza na północ o mil 3, od Uniejowa na wschód o mil 4, od Włocławka i rzeki splawnej Wisły ku południowi i wschodowi o mil 9. Grunta są mniej urodzajne z przyczyn wielkich piasków, pomiędzy pastwiskami jest staw, Glinki zwany.

Miasto w swej rozległości od wschodu słońca graniczy z wsią Piaskowicami, od południa z wsią Sokolą Górą i Siemonią, od zachodu z wsią Chrzastowem, od północy z Wsią Wielką, w tych czasach znacznie zmniejszone są granice z przyczyny dóbr przyległych dziedziców miasta Parzęczewa, do których są zabrane, a o które granice razem z innymi wnioskami o propinację proces pod opiekę Prokuraturii Generalnej Królestwa oddany został.

Żadnych z powyższych pertynencji miasto nie posiada, oprócz ról, łąk, ogrodów i domów do każdego właściciela należących, ile że szynki, karczmy, browar i gorzelnia należą do domownium.

Żadnych nie było gmachów i do tego momentu nie masz.

Nie masz żadnych, jak tylko garbarnie znaczne i olejarnie, niemniej różnego rodzaju w miarę potrzeby rzemieślnicy znajdują się.

Propinacja teraz należy do dominium miasta tegoż, lecz mieszkańcy miasta o odzyskanie tej starają się i wszelkie swe dowody w tej mierze pod dalszą protekcją Prokuraturii Generalnej Królestwa złożyli.

Proces z dominium o różne wnioski, szczególnie zaś o własność granic i propinację ciągnie się od niemałego czasu, a nawet w Trybunale I-szej Instancji departamentu Warszawskiego w roku 1810 wygrany, później zaś w Sądzie Apelacyjnym i Najwyższej Instancji przegrany, a teraz pod opiekę Prokuraturii Generalnej Królestwa Polskiego oddany został.

Chrześcijan - 521; Żydów - 457; innych wyznań - 21; w ogóle - 999.

Domów murowanych - 1, drewnianych - 98, w ogóle - 99.

Wcale nie jest brukowane. Materiały do bruku, jakimi są kamienie i piasek, w bliskości i znacznej ilości znajdują się.

Ma jarmarków 15: 1. na Trzy Króle, 2. na Najświętszą Pannę Gromniczą, 3. na Najświętszej Panny Marii Zwiastowanie, 4. na Św. Wojciech, 5. na Św. Jan Chrzciciel, 6. na Przemienienie Pańskie, 7. na Matkę Boską Zielną, 8. na Św. Michała, 9. na Wszystkich Świętych, 10. na Św. Katarzynę, 11. na Boże Ciało, 12. na Św. Jadwigę, 13. na Św. Barbarę, 14. na Św. Tomasza, 15. na Św. Annę.

Dochody w roku 1806: mało, co więcej miało dochodu nad złp. 600, które skarb publiczny dawał. Dochody w roku 1819: nie masz etatu. Dla odnośnego dodatku złp. 600 z skarbu publicznego i dla ubóstwa mieszkańców, którzy do dawania składki ofiarować nie mogli.

Miasto Parzęczew upada z powodu nowoorygowanych sąsiedzkich miast, a szczególnie dla zaprowadzonych w tychże jarmarków, które mocno jarmarków parzęczewskich stały się przeszkodą i przy tym, że mieszkańcy chrześcijańscy od własności posiadanej odrabiają zaciąg, niektórzy zaś placą pieniędzmi zaciąg, lecz niewiele przez placenie zaciągu znajdują ulgi".

Parzęczew - Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego Biały Młyn to inicjatywa łącząca w sobie sztukę hotelarską, gastronomiczną i eventową, niewyczerpanym źródłem inspiracji dla młodych twórców, miejscem spotkań towarzyskich i biznesowych, oraz nieodłącznym elementem w rozwoju kultury. Urządzony z rozmachem obiekt to mieszanka różnych stylów. Połączono tutaj elementy surowych, fabrycznych wnętrz, jak ceglane ściany i drewniane belki stropowe z nowoczesnym minimalizmem i rockowymi elementami dekoracyjnymi.

Parzęczew - Centrum Odnowy Wsi w Parzęczewie zrealizowany w ramach realizacji projektu pn. „Multikulturalne miejsce spotkań w Centrum Odnowy wsi w Parzęczewie” – projekt uzyskał Promesę Ministra Kultury w ramach SPO „Restrukturyzacja...”, Działanie 2.3 „Odnowa wsi...”. Centrum jest wykorzystywane również jako baza lokalowa dla organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwoju wsi - Forum Inicjatyw Twórczych w Parzęczewie oraz Parzęczewski Klub Seniora, w ramach którego uruchamiany jest Uniwersytet Trzeciego Wieku. W Centrum znajdują się pomieszczenia niezbędne do prowadzenia cyklicznych zajęć dla mieszkańców wsi, a w szczególności: pomieszczenia dla instruktorów zajęć oraz warsztatów plastycznych, muzycznych, fotograficznych, tanecznych, historycznych, literackich i teatralnych; zaplecze kuchenne do prowadzenia kursów kulinarnych dla Kół Gospodyń Wiejskich oraz do przygotowywania potraw regionalnych np. na pokazy regionalne; pracownia komputerowa przeznaczona na Publiczny Punkt Dostępu do Internetu oraz Izba Pamięci. W Centrum znajduje się sala widowiskowo – konferencyjna, która jest wykorzystywana m.in. do prowadzenia stałych zajęć kulturalnych i szkoleniowych dla mieszkańców wsi oraz organizowania widowisk obrzędowych i cyklicznych imprez kulturalnych i okolicznościowych.

Piaskowice (do XIX wieku – Pieskowice) – notowane są w źródłach z 1394 roku. Były wsią szlachecką należącą na początku do Pieskowskich herbu Junosza. Inne odkryte fragmenty budynków pozwoliły ustalić, że istniał tu dwór – fortalicja na przełomie XV i XVI wieku (Tab. 8).

W 1797 roku majątek dostał się Stokowski. Od początku XIX wieku właścicielami byli: Czapliccy, Wilkanowscy, Bielliccy, Rudniccy, wreszcie Fijałkowscy. Po powstaniu styczniowym majątek rozparcelowano, wyodrębniając folwark. W XX wieku miał on kolejno kilku właścicieli, między innymi: Aleksandra Ikierta, Marcina Edmunda Wasilewskiego, Mieczysława Stokowskiego i jego córkę Helenę Rozwadowską. W tym czasie majątek podlegał różnym podziałom i odpisom, był też kilkakrotnie wystawiany na licytację. W 1946 roku ziemie przejęte zostały przez Skarb Państwa; w ostatnich latach gospodarzem dóbr był PGR Leśmierz, obecnie własność prywatna.

Nieistniejący dwór był prawdopodobnie drewniany. Nie zachowały się niestety przekazy dotyczące wyglądu, wielkości i charakterystyki budynku. W pobliżu miejsca po dawnym dworze wzniesiono po II wojnie światowej mały budynek administracyjny, istniejący do tej pory (Tab. 8).

Początki historycznego założenia parkowego można datować na przełom XVIII i XIX wieku, jednak jego obecny stan uzasadnia datę powstania późniejszą o cały wiek. W układzie kompozycyjnym parku szczególnie atrakcyjna jest część północna, gdzie znajdują się cztery stawy. Na jednym z nich widoczny jest stożkowato ukształtowany nasyp wyspy – relikty dawnego grodziska historycznego. Osie widokowe parku są niestety zarośnięte przez dziko wyrosłe drzewa i krzewy. Dziewięć egzemplarzy starych buków i dębów zasługuje na uznanie za pomniki przyrody (Tab. 14).

Park podworski w Piaskowicach leży po południowej stronie drogi prowadzącej do odległego o 600 metrów Parzęczewa. Teren, na którym znajduje się park opada w kierunku południowym do rzeczki Gnidy, stanowiącej tu granicę założenia. W okolicy brak jest lasów. W kierunku wschodnim rozciąga się zabudowa wsi, po przeciwnej stronie drogi znajdują się pola uprawne. Od strony południowej, za przylegającym do parku obszarem zabudowań folwarcznych przebiega obecnie autostrada A2 wschód – zachód.

A tak Piaskowice opisano w „Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich (1880-1914)”:

„Pieskowice, mylnie Piaskowice, w dok. Pyeskowice, wieś, folwark i osada w powiecie łęczyckim, gmina Pieskowice (dopiero po II wojnie światowej likwidacja gminy i włączenie do gminy Parzęczew), parafia Parzęczew, odległe od Łęczycy na 11 wiorst; ma 3 domy, 45 mieszkańców. Według Lib.Ben.Łask. (II, 358) łany folwarczne dawały dziesięcinę plebanowi w Solcy, łany kmieci zaś kanonii i przebędzie łęczyckiej. Podług reg. pobor. powiatu łęczyckiego wieś Pieskowice, w parafii Parzęczew, należała w części do Alberta Pieskowskiego, miała 6 łąnów, 4 zagr., 1 karczmę, 13 osadników. W 1886 roku folwark Pieskowice miał rozległość mórg 806, gruntów ornych i ogrodów mórg 570, łąk mórg 90, pastwisk mórg 90, nieużytków mórg 56 i wiatrak. W skład dóbr Pieskowic wchodziły dawniej: wieś Pieskowice os.17, z gr.mr.26; wieś Ignaców Rozlazły os.29, z gr.mr.242; wieś Mikołajew os. 27, z gr.mr.215; wieś Maryampol os.9, z gr.mr. 391; wieś Ignaców Górny os. 3, z gr.mr. 38; wieś Ignaców Podleśny os. 9, z gr.mr.155; wieś Nowy Jeruzalem os.8, z gr.mr. 95; osada Rafałowo os.1, z gr.mr.150. Gmina Pieskowice należy do sądu gminnego okr.IV w osadzie Parzęczew, st. poczt. Ozorków, ma 9276 mórg obszaru i 4596 mieszkańców”.

Ignacew – Górny, kolonia; **Podleśny** – kolonia; **Colny lub Parzęczewski** – folwark i kolonia; **rozlazły** – kolonia. Powiat łęczycki, gmina Piaskowice, parafia Parzęczew, odległość od Łęczycy od 13 do 15 wiorst. Ignacew górny 3 domy i 24 mieszkańców; Ignacew rozlazły 25 domów i 135 mieszkańców; Ignacew dolny (parzęczewski) – kolonia 17 domów i 95 mieszkańców, osada 2 domy i 16 mieszkańców, folwark 3 domy i 15 mieszkańców; Ignacew podleśny 10 domów i 56 mieszkańców. Folwark Ignacew rozlazły wynosi mórg 382, grunta orne i ogrody mórg 331, łąk mórg 31, pastwiska mórg 1, nieużytki i place mórg 11. Budynek murowany 1, drewniany 12, płodozmian 4-półowy. Folwark ten w roku 1877 oddzielony od dóbr Parzęczew.

Nowomłyn – folwark nad rzeką Bzurą, powiat łęczycki, gmina Piaskowice, parafia Parzęczew, odległość od Łęczycy wiorst 12; ma 6 domów, 52 mieszkańców, rozległość mórg 569; grunty orne i ogrody mórg 483, łąk mórg 62, pastwiska mórg 2, wody mórg 5, nieużytków mórg 17; budynków murowanych 3, z drzewa 15; płodozmian 4-półowy. Folwark ten w roku 1877 oddzielony od dóbr Parzęczew.

Sokola Góra – kolonia i osada, powiat łęczycki, gmina Piaskowice, parafia katolicka Parzęczew, ewangelicka Aleksandrów; kolonia ma 15 domów i 186 mieszkańców; osada ma 2 domy i 10 mieszkańców. W 1827 roku było 16 domów i 162 mieszkańców. Na początku XVI wieku były tu same łany kmieci, dające dziesięcinę plebanowi w Parzęczewie po 6 groszy z łąnu i po groszu kołędzy. (Łaski, L.B.II,358). W 1576 roku Barbara Wężykowa i Agnieszka Nagórska płaciły od 2 łąnów, 1 zagr., karczmy, 4 osad. (Pawiński Wielkop., t.II,61).

Wytryszczki (albo Wytrzeszczki) – kolonia i osada przy źródłach rzeczki Gnidy, powiat łęczycki, gmina Piaskowice, parafia katolicka Parzęczew, ewangelicka Ozorków, odległość od Łęczycy 14 wiorst. Kolonia ma 11 domów, 79 mieszkańców; osada 1 dom, 4 mieszkańców. W roku 1827 było 5 domów i 46 mieszkańców. W roku 1867 folwark Wytryszczki rozl. Mórg 32; wieś Wytryszczki osad 12, mórg 266; wieś Floryanki osad 8, mórg 134; wieś Julianki osad 8, mórg 41. Na początku XVI wieku wieś ta, w parafii Parzęczew, stała pustką, prócz dwu łąnów uprawionych, z których dawano kościolowi w Solcy po 9 groszy za dziesięcinę. Z ról pustych, o ile były uprawiane, dawano dziesięcinę snopową do Solcy. Pleban w Parzęczewie pobierał ztąd tylko kołędę (Łaski, L.B.II,355,358). Według rejestru poborowego powiatu łęczyckiego z roku 1576, wieś Wytryszczki w parafii Parzęczew, własność Kacpra Puczka, miała 3 łany (Pawiński Wielkop.,II,61).

Na terenie wsi Wytryszczki znajduje się dawny cmentarz ewangelicki, położony - podobnie jak większość z obiektów tego rodzaju - w niewielkim zagajniku. Zagajnik widać doskonale z szosy Parzęczew – Ozorków jadąc do tej ostatniej miejscowości (kilkadziesiąt metrów od miejsca gdzie łączy się z nią szosa do Chociszewa). Po dawnej ewangelickiej nekropolii pozostały do dziś dwa filary bramy wjazdowej, przewrócona dłuższa belka dużego drewnianego krzyża i kilkanaście zdewastowanych nagrobków i ziemnych mogił. Na jednym z nagrobków odczytać można jeszcze niemieckie napisy.

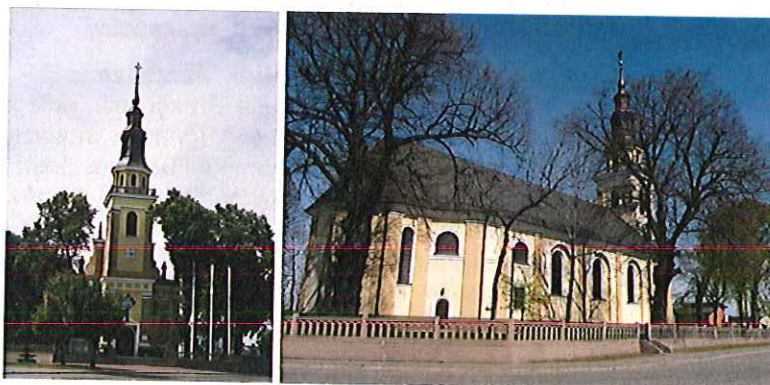
4.3. Obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków.

4.3.1.- Leżnica Wielka: kościół św. Jakuba Apostoła, drewn., XVIII w., nr rej. A 138,

Parzęczew:

4.3.1.1. kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, mur, 1804-10, nr rej.: 510-V-38 z 13.01.1950,

4.3.1.2. - kościół cmentarny p.w. św. Rocha, drewn., I poł. XVII w., nr rej. A/525,

4.3.1.3. - grodzisko – relikw średniowiecznej siedziby obronnej, pocz. XV w., nr rej. A 312/1,

4.3.1.4. - Piaskowice: grodzisko stożkowate średniowieczne, nr rej. 212.

4.4. Obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. (Wykaz zabytków ujęty w gminnej ewidencji zabytków gminy Parzęczew - załącznik do zarządzenia Wójta Gminy Parzęczew nr 157/16 z dnia 8 stycznia 2016 roku).

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
1	Chociszew		0003 Chociszew	108	kapliczka przydrożna
2	Chociszew	31	0003 Chociszew	424	dom dróżnika kolei
3	Chociszew	7	0003 Chociszew	32/2	dom

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
4	Chociszew	8	0003 Chociszew	31/2	dom
5	Chociszew	11	0003 Chociszew	28/2	dom
6	Chociszew	15	0003 Chociszew	23/2	dom
7	Chociszew	16	0003 Chociszew	22/2	chałupa wiejska
8	Chociszew	39	0003 Chociszew	508	budynek siedziby gminy ob. dom
9	Chociszew	47	0003 Chociszew	504	młyn wodny zbożowy
10	Chrzastów Wielki	3	0004 Chrzastów Wielki	77	chałupa wiejska
11	Florentynów	17	0005 Florentynów	87/1	chałupa wiejska
12	Florentynów	18	0005 Florentynów	90/3	dom
13	Florentynów	21	0005 Florentynów	40/2	chałupa wiejska
14	Ignacew folwarczny		0006 Ignacew Folwarczny	92	kapliczka przydrożna
15	Ignacew Folwarczny	19	0006 Ignacew Folwarczny	33	chałupa wiejska
16	Ignacew Parzęczewski	3	0006 Ignacew Folwarczny	198	chałupa wiejska
17	Ignacew Podleśny	2	0007 Ignacew Rozlazły	77/2	dom
18	Ignacew Rozlazły		0007 Ignacew Rozlazły	17/2	kapliczka przydrożna M.B.P.
19	Janów	1	0023 Wielka Wieś	73/1	dom
20	Janów	13	0023 Wielka Wieś	6	dom
21	Leżnica Wielka		0012 Opole	104	cmentarz parafialny rzymskokatolicki
22	Leżnica Wielka		0012 Opole	104	kaplica cmentarna rodziny Prądyńskich
23	Leżnica Wielka		0012 Opole	42	dzwonnica
24	Leżnica Wielka		0012 Opole	42	Kościół rzymsko – katolicki parafialny pw. Św. Jakuba Apostoła Rejestr zabytków nr rej.: A/494 z 4.08.1967
25	Leżnica Wielka		0012 Opole	75	zespół zabudowań gospodarczych przy plebanii
26	Mariampol	5	0009 Mariampol	32/2	dom
27	Mariampol	6	0009 Mariampol	36/2	dom
28	Mariampol	9	0009 Mariampol	42/1	dom
29	Mariampol	10	0009 Mariampol	44/2	dom
30	Mariampol	11	0009 Mariampol	46	dom
31	Mariampol		0009 Mariampol	39	cmentarz ewangelicko - augsburski
32	Mikołajew	35	0010 Mikołajew	174	chałupa wiejska
33	Mrożewice		0011 Mrożewice	94	kapliczka
34	Nowomłyn	1	0009 Mariampol	180/3	młyn wodny zbożowy ob. Dom
35	Nowomłyn		0009 Mariampol	165	kapliczka przydrożna
36	Orla		0013 Orla	187	miejsce pamięci narodowej - Pole bitwy z 11 września 1939 r.
37	Orla	34	0013 Orla	57/1	kapliczka przydrożna
38	Orla	22	0013 Orla	70	budynek mieszkalny
39	Parzęczew	Plac Kościuszki	0014 Parzęczew	112	kościół rzymsko – katolicki parafialny pw. W.N.M.P Rejestr zabytków nr rej.: 510-V-38 z 13.01.1950
40	Parzęczew	Plac Kościuszki 1	0014 Parzęczew	81/2	dom
41	Parzęczew	Plac Kościuszki 5	0014 Parzęczew	90	dom

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
42	Parzęczew	Plac Kościuszki 6	0014 Parzęczew	91	dom
43	Parzęczew	Plac Kościuszki 7	0014 Parzęczew	99	dom
44	Parzęczew	Plac Kościuszki 14	0014 Parzęczew	114	kamieniczka
45	Parzęczew	Plac Kościuszki 16	0014 Parzęczew	362	dom
46	Parzęczew	Plac Kościuszki 17	0014 Parzęczew	365	budynek plebanii
47	Parzęczew	Plac Kościuszki 18	0014 Parzęczew	377	kamieniczka
49	Parzęczew	Plac Kościuszki 20	0014 Parzęczew	379	kamieniczka
50	Parzęczew	Plac Kościuszki 21	0014 Parzęczew	381	kamieniczka
51	Parzęczew	Plac Kościuszki 22	0014 Parzęczew	382	kamieniczka
52	Parzęczew	Plac Kościuszki 23	0014 Parzęczew	383	kamieniczka
54	Parzęczew	ul. Łęczycka 22	0014 Parzęczew	28/2	dom
55	Parzęczew	ul. Łęczycka 29	0014 Parzęczew	582	młyn motorowy ob.. Pub "Biały Młyn"
56	Parzęczew	ul. Kałna 1	0014 Parzęczew	106/107	dom
57	Parzęczew	ul. Kałna 4	0014 Parzęczew	117	dom
58	Parzęczew	ul. Adama Mickiewicza 1	0014 Parzęczew	376	dom
59	Parzęczew	ul. Adama Mickiewicza 8	0014 Parzęczew	397	dom
60	Parzęczew	ul. Mickiewicza 9	0014 Parzęczew	371/372	dom
61	Parzęczew	ul. Adama Mickiewicza 21a	0014 Parzęczew	349	dom
62	Parzęczew	ul. Ozorkowska 2	0014 Parzęczew	386	kamieniczka
63	Parzęczew	ul. Ozorkowska 24	0014 Parzęczew	707/709	dom
64	Parzęczew	ul. Południowa 1	0014 Parzęczew	448	budynek siedziby gminy
65	Parzęczew	ul. Rocha 1	0014 Parzęczew	425	kościół rzymsko – katolicki cmentarny P.W. św. Rocha Rejestr zabytków nr rej.: A/525 z 8.08.1967
66	Parzęczew	ul. Rocha 1	0014 Parzęczew	425	cmentarz parafialny rzymskokatolicki
67	Parzęczew	ul. Rocha 1	0014 Parzęczew	425	pomnik z rzeźbą sakralną Archaniola Gabriela
68	Parzęczew	ul. Zachodnia 10	0014 Parzęczew	574/2	dom
69	Parzęczew		0014 Parzęczew	719	park dworski
70	Pustkowa Góra		0003 Chociszew	398	cmentarz ewangelicko augsburski
71	Pustkowa Góra	12	0003 Chociszew	421	budynek dawnej szkoły
72	Pustkowa Góra	21	0003 Chociszew	381	kapliczka przydrożna M.B.N
73	Radzibórz	7	0003 Chociszew	243/2	dom letniskowy-pensjonat
74	Różyce	32	0015 Różyce	67	dom
75	Różyce		0015 Różyce	34	pomnik z figurą Matki Boskiej Niepokalanej
76	Różyce	8	0015 Różyce	15	dom
77	Sokoła Góra	2a/2b	0009 Mariampol	133/7/133/8	chałupa wiejska
78	Stary Chrzastów	2	0018 Stary Chrzastów	26	dom
79	Sulimy		0011 Mrożewice	2	kapliczka przydrożna
80	Sulimy	5	0011 Mrożewice	123	budynek mieszkalny
81	Śliwniki		0019 Śliwniki Nowe	181/1	kapliczka przydrożna
82	Śniatowa		0020 Śniatowa	177	kapliczka przydrożna N.M.P
83	Tkaczewska Góra		0021 Tkaczewska Góra	203	cmentarz ewangelicko-augsburski
84	Tkaczewska Góra	11	0021 Tkaczewska Góra	144	chałupa wiejska
85	Tkaczewska Góra	12	0021 Tkaczewska Góra	170	dom
86	Tkaczewska	15	0021 Tkaczewska Góra	149	chałupa wiejska

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
	Góra				
87	Tkaczewska Góra	16	0021 Tkaczewska Góra	150	dom
88	Tkaczewska Góra	17	0021 Tkaczewska Góra	151/2	dom
89	Tkaczewska Góra	19	0021 Tkaczewska Góra	153/2	chałupa wiejska
90	Tkaczewska Góra	23a	0021 Tkaczewska Góra	189	chałupa wiejska
91	Tkaczewska Góra	23	0021 Tkaczewska Góra	159	szkoła ob. dom
92	Tkaczewska Góra	24	0021 Tkaczewska Góra	162/3	dom
93	Trojany		0022 Trojany	192	Pomnik z figurą M.B.N.
94	Trojany	5	0022 Trojany	45	dom
95	Wytrzyśczyki	13	0024 Wytrzyśczyki	142	dom
96	Wytrzyśczyki		0024 Wytrzyśczyki	135	kapliczka przydrożna
97	Wytrzyśczyki		0024 Wytrzyśczyki	42	cmentarz ewangelicko-augsburski
98	Wytrzyśczyki	5	0024 Wytrzyśczyki	102	dom
99	Wytrzyśczyki	5	0024 Wytrzyśczyki	102	budynek gospodarczy
100	Wytrzyśczyki	9	0024 Wytrzyśczyki	163	dom

Źródło: Urząd Gminy w Parzęczewie

4.5. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Parzęczew.

Lp.	obręb	miejscowość	nr stanowiska w miejscowości	nr arkusza AZP	nr stanowiska na obszarze AZP	kultura/chronologia	typ stanowiska	uwagi
1)	0002 Bibianów	Bibianów	1	62-50	6	Łużycka	punkt osadniczy	Niebieski Mała strefa
2)	0002 Bibianów	Konstantki Manin.	1	63-50	7	HA/RZ/ŁUŻYCKA PRZEWOR.	śląd osadnictwa/osada	Czerwony Duża strefa
3)	0002 Bibianów	Chociszew	- D	63-50	38	brak danych	brak danych	
4)	0002 Bibianów	Chociszew	10D	63-50	28	NEOLIT/IV-V EB/HA/XVI-XIX W/ŁUŻ. ŚR. NŻ	osada	
5)	0003 Chociszew	Chociszew	8D	63-50	40	MŁODSZY NEOLIT/HA	śląd osadnictwa/osada	
6)	0003 Chociszew	Chociszew	9D	63-50	41	NEOLIT/EB/HA/W CZ. ŚR.	śląd osadnictwa/osada/ ob oz	
7)	0003 Chociszew	Chociszew	5-6-7 D	63-50	39	NEOLIT/EB/HA/ŚR SLAD	śląd osadnictwa/osada	
8)	0003 Chociszew i 0008 Kowalewice	Chociszew	4	63-50	4	NEOLIT/XV-XVII W SLAD OSAD./PKT	śląd osadnictwa	2,1296 ha
9)	0003 Chociszew	Chociszew	3	63-50	3	V-XVII W	osada wiejska	
10)	0003 Chociszew	Kolonia Chociszew	1	63-50	5	RZ/XIV-XV W/PRZEWORSKA PKT.	śląd osadnictwa/osada	
11)	0003 Chociszew	Kolonia Chociszew	2	63-50	6	NEOLIT/RZ/XVI-XVII W/	śląd osadnictwa/osada/ osada produkcyjna	2,9693 ha

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

12)	0003 Chociszew	Małogórne	1	63-50	13	HA/WCZ. ŚR/XVI-XVII W	ślad osadnictwa/osada	
13)	0003 Chociszew	Małogórne	2	63-50	14	HA/ŁUŻYCKA	cmentarzysko	
14)	0003 Chociszew	Pustkowa Góra	1	63-50	17	WCZ. ŚR./WCZESNOPOLSKA	osada	
15)	0004 Chrzastków Wielki i 0011 Mrożewice	Chrzastków	2	62-49	4	RZ/PRZEWOR.	cmentarzysko	
16)	0004 Chrzastków Wielki	Mrożewice	2	62-49	12	III-IVEB/RZ/PRZEWOR. ŁUŻYCKA	cmentarzysko	1,75 ha
17)	0004 Chrzastków Wielki i 0023 Wielka Wieś	Mrożewice - Czekaj	1	62-49	18	EB/RZ/ŁUŻYCKA PRZEWOR.	osada/ślad osadnictwa	
18)	0004 Chrzastków Wielki i 0015 Różyce	Chrzastków Folwarczny	1	62-49	6	RZ/XV-XVI W/PRZEWOR.	osada/osada wiejska	
19)	0006 Ignacew Folwarczny	Ignacew Folwarczny	1	63-49	7	EB/TRZCINIECKA.	ślad osadnictwa	
20)	0006 Ignacew Folwarczny	Ignacew Folwarczny	2	63-49	8	NEOLIT/XVI-XVII W	ślad osadnictwa	
21)	0006 Ignacew Folwarczny	Marysławów	2	63-49	10	EB/RZ/TRZCINIECKA PRZEWOR. PKT.	ślad osadnictwa/osada	
22)	0006 Ignacew Folwarczny	Marysławów	3	63-49	11	RZ/ORZEWOR.	cmentarzysko	1,81 ha
23)	0007 Ignacew Rozłazły	Ignacew Górny	1	63-49	2	NEOLIT/RZ.	ślad osadnictwa	2,82 ha
24)	0007 Ignacew Rozłazły	Ignacew Górny	2	63-49	3	RZ/XVI-XVII W/PRZEWOR. PKT.	ślad osadnictwa	
25)	0007 Ignacew Rozłazły i 0010 Mikołajew	Ignacew Górny	3	63-49	4	RZ/PRZEWOR.	osada	
26)	0007 Ignacew Rozłazły i 0024 Wytrząszczy	Ignacew Górny	4 A	63-49	5	RZ/XIV-XV W/PRZEWOR. PKT.	Punkt osadniczy	2,53 ha
27)	0008 Kowalewice	Kowalewice	1	63-50	8	WCZ. ŚR/PRAPOLSKA	osada	pokozone na obszarze dwóch gmin gminy Parzęczew i Dalików
28)	0008 Kowalewice	Kowalewice	2D	63-50	9	RZ/PRZEWOR.	osada	
29)	0008 Kowalewice	Kowalewice	3	63-50	10	HA/RZ/WCZ. ŚR/ŁUŻYCKA WCZESNOPOL	osada	
30)	0008 Kowalewice	Kowalewice	4	63-50	11	RZ/WCZ. ŚR/PRZEWOR. WCZESNOPOL.	ślad osadnictwa	
31)	0008 Kowalewice	Kowalewice	5	63-50	12	ŚR/WCZESNOPOL. STAROPOL.	ślad osadnictwa	
32)	0008 Kowalewice	Kowalewice	6-7D	63-50	30	IV-V OKR. EB/HA/RZ/ŁUŻYCKA PRZEWOR. ŚR. NŻ	osada	częściowo przebadana
33)	0008 Kowalewice	Kowalewice	9	63-50	33	IV-V OKR. EB/RZ/XV-XVII W/ŁUŻ. PRZEWOR. WCZES. ŚR. NŻ	osada	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

34)	0008 Kowalewice	Kowalewice	11D	63-50	34	RZ/XVI-XVII W/PRZEWOR NŻ	osada	
35)	0010 Mikołajew	Mikołajew	1	63-49	12	RZ/XIV/PRZEWOR . SLAD	ślad osadnictwa/ osada	
36)	0010 Mikołajew i 0024 Wytrzysszczyki	Rafałów	1D	63-49	13	RZ/P. ŚR/PRZEWOR PKT	ślad osadnictwa	
37)	0010 Mikołajew	Rafałów	2	63-49	14	RZ/XVI-XVII W PKT.	ślad osadnictwa	
38)	0010 Mikołajew	Mikołajew	- D	63-49	18	brak danych	brak danych	
39)	0011 Mrożewice	Chrzastków	3	62-49	5	Przeworska XV-XVI W PKT.	punkt osadniczy	
40)	0011 Mrożewice	Mrożewice	3	62-49	13	RZ/XV-XVI W/PRZEWOR. OSADA/PKT.	punkt osadniczy	6,19 ha
41)	0011 Mrożewice	Mrożewice	4	62-49	14	Przeworska XV-XVI W PKT.	Osada punkt osadniczy	
42)	0012 Opole	Leżnica Wielka		62-48	1	Pradzieje XIV W/ KULT ŚR	Ślad osadnictwa monety	
43)	0014 Parzęczew/0023 Wielka Wieś	Leżnica Wielka	2	62-49	10	XII - XIV w XVII - XIX w	Osada osada wiejska	
44)	0014 Parzęczew	Parzęczew	8	62-49	19	XII - XIV w	Osada	
45)	0014 Parzęczew	Parzęczew	1	62-49	20	XIV-XVI W	grodzisko stożkowe	wpisane do rejestru zabytków nr A 312/1
46)	0014 Parzęczew	Parzęczew	2	62-49	21	Przeworska XV - XVII w	osada	
47)	0014 Parzęczew	Parzęczew	3	62-49	22	XVI-XVII W	osada wiejska	
48)	0014 Parzęczew	Parzęczew	4	62-49	23	XVI-XVII W	osada	
49)	0014 Parzęczew	Parzęczew	5	62-49	24	XVI-XVIII W	osada wiejska	
50)	0014 Parzęczew	Parzęczew	6	62-49	25	XIV-XVII W PKT.	punkt osadniczy	
51)	0014 Parzęczew	Parzęczew	7	62-49	26	XVI-XVII W	osada	
52)	0014 Parzęczew	Parzęczew	12	62-49	54	XI-XII/KULT. przeworska	polska skarb monet punkt osadniczy	
53)	0014 Parzęczew	Parzęczew	13	62-49	55	XVII- XX w	cmentarzysko	
54)	0014 Parzęczew	Piaskowice	3	62-49	30	XIII - XIV w.	grodzisko/ dwór na kopcu	wpisane do rejestru zabytków nr A 212
55)	0014 Parzęczew	Wytrzysszczyki	1	63-49	16	brak danych	brak danych	
56)	0015 Różyce	Różyce Żmijowe	3	62 - 49	34	RZ/PRZEWOR.	osada	
57)	0015 Różyce	Różyce Żmijowe	7	62 - 49	38	XV-XVI W	osada wiejska	
58)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	1	62 - 49	32	XVI-XVII W Przeworska	osada wiejska ślad osadnictwa	1,62 ha
59)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	4	62 - 49	35	RZ/PRZEWOR. Łużyce	Cmentarzysko osada	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

60)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	5	62 - 49	36	XIV-XVI W	osada wiejska	
61)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	6	62 - 49	37	XV-XVI W	osada wiejska	
62)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	8	62 - 49	39	XV-XVI W	osada wiejska	
63)	0016 Różyce Żmijowe i 0012 Opole	Różyce Żmijowe	9	62-49	41	XV-XVI W	osada wiejska	
64)	0017 Skórka	Marysławów	1	63-49	9	RZ/XVI-XVII W/PRZEWOR..	ślady osadnictwa	1,90 ha
65)	0018 Stary Chrzastów	Chrzastówek Stary	4D	62-49	9	VIII-IX W/NEOLIT/EB/NO PR/OWR	ślad osadnictwa/osada	2,26 ha
66)	0019 Śliwniki Nowe	Śliwniki Nowe	1	62-49	45	XV-XVII W	osada wiejska	
67)	0019 Śliwniki Nowe	Żelogoszcz	2	62-49	48	OWR przeworska RZ/XVI-XVII	Ślad osadnictwa/osada	
68)	0020 Śniatowa	Chrzastków Stary	2	63-49	1	XIV-XVII W PKT.	ślady osadnictwa	
69)	0020 Śniatowa	Chrzastków stary	1	62-49	7	XIV-XVI W	osada wiejska	
70)	0021 Tkaczewska Góra	Reksuł	1	64-49	12	RZ/III OKR.WCZ.ŚR/P.Ś R/NŻ	osada	
71)	0021 Tkaczewska Góra	Reksuł	2	64-49	13	NŻ/PRAPOLSKA	osada	
72)	0021 Tkaczewska Góra	Reksuł	3	64-49	14	RZ/P.ŚR/NŻ/PRZEWOR.	prapolska osada	
73)	0023 Wielka Wieś	Mrożewice	5	62-49	15	XIV-XV W PKT.	punkt osadniczy	
74)	0023 Wielka Wieś	Mrożewice	6	62-49	16	RZ.	osada	
75)	0004 Chrzastów Wielki	Chrzastów Wielki	4	62-49	56	Przeworska B1, B2, C1b-C2	brak	
76)	0004 Chrzastów Wielki	Chrzastów Wielki	5	62-49	61	Łużycka HA W.SR XII - XIV w.	osada punkt osadniczy	
77)	0004 Chrzastów Wielki	Chrzastów Wielki	6	62-49	64	XIV - XVI w. XVII - XIX w.	ślad osadnictwa punkt osadniczy	5,09
78)	0011 Mrożewice	Mrożewice	5	62-49	57		cmentarzysko kurchanowe	5 ha
79)	0011 Mrożewice	Mrożewice	6	62-49	58	OWR przeworska	ślad osadnictwa	
80)	0011 Mrożewice	Mrożewice	8	62-49	59	NŻ XVII - XIX w	osada/ślad osadnictwa	
81)	0011 Mrożewice	Mrożewice	9	62-49	60	OWR przeworska W.SR XII - XIV w	osada/ślad osadnictwa	
82)	0011 Mrożewice	Mrożewice	7	62-49	17	Neolit pucharów leśkowatych XIV - XV w.	ślad osadnictwa punkt osadniczy	3,61 ha
83)	0015 Różyce	Różyce	4	62-49	62	NŻ XVII - XIX w	ślad osadnictwa	
84)	0015 Różyce	Różyce	5	62-49	63	NŻ XVII - XIX w	ślad osadnictwa	
85)	0016 Różyce Żmijowe	Różyce Żmijowe	10	62-49	75	OWR przeworska	osada	
86)	0019 Śliwniki Nowe	Śliwniki Nowe	3	62-49	68	NŻ XVII - XIX w	punkt osadniczy	

87)	0019 Śliwniki Nowe	Śliwniki Nowe	4	62-49	69	P.ŚR NŻ XIV - XVI w	ślad osadnictwa	3,31 ha
88)	0019 Śliwniki Nowe	Śliwniki Nowe	5	62-49	70	W.ŚR XII - XIV w	punkt osadniczy	
89)	0019 Śliwniki Nowe	Śliwniki Nowe	6	62-49	71	Przeworska OWR	ślad osadnictwa	
90)	0024 Wytrzysszczki	Wytrzysszczki	7	62-49	65	NŻ XVII - XIX w	punkt osadniczy	
91)	0024 Wytrzysszczki	Wytrzysszczki	8	62-49	66	Wczesne średniowiecze Przeworska OWR	Osada punkt osadniczy	
92)	0024 Wytrzysszczki	Wytrzysszczki	9	62-49	67	W.ŚR XII - XIV w NŻ XVII - XIX w	ślad osadnictwa	
93)	0022 Trojany	Trojany	3	62-49	40	OWR przeworska W.ŚR XII - XIV w NŻ XVII - XIX w	osada osada ślad osadnictwa	
94)	0022 Trojany	Trojany	2	62-49	2	W.ŚR XII - XIV w NŻ XVII - XIX w	ślad osadnictwa	1,71 ha

Opracowano na podstawie danych z WKZ z 10.2017 r.

- 1) OL - okres lateński
- 2) P.ŚR - późne średniowiecze
- 3) W.ŚR - wczesne średniowiecze
- 4) RZ - okres rzymski
- 5) NŻ - okres nowożytny
- 6) EB - epoka brązu
- 7) HA - halsztad
- 8) D – stanowiska częściowo bądź w całości znajdujące się w śladzie autostrady

4.6. Dobra kultury współczesnej.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie dóbr kultury współczesnej. Są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Dla potrzeb „Studium” dokonano próby zdefiniowania potencjalnego gminnego spisu dóbr kultury współczesnej. Przyjęto jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej spełnianie przez niego następujących kryteriów:

- 1) nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych,
- 2) tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji,
- 3) budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegalny przez społeczeństwo,
- 4) wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku Gminy – dbającej o zabytki i środowisko,
- 5) wartość artystyczna i historyczna,
- 6) uznanie, wyróżnienie, nagrody.

Przyjmując w/w kryteria, przyjmuje się, że na terenie Gminy Parzęczew usytuowane są obiekty będące dobrami kultury współczesnej:

- 1) Pomnik upamiętniający dzień bitwy o Orlą odsłonięty 14.09.2003 r. Na tablicy pamiątkowej wyryto słowa:

„Pamięci bohaterskich żołnierzy Pomorskiej Brygady Kawalerii 11 września 1939 roku w miejscowości Orla żołnierze z Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich ze szwadronu kolarzy i

szwadronu konnego z Pułku Strzelców konnych 11 Dywizjonu Artylerii Konnej stoczyli śmiertelny bój z niemiecką jednostką pancerną w Holdzie Rodacy".

- 2) Budynek Urzędu Gminy Parzęczew. Powinien być wyłączony z katalogu zabytków ewidencyjnych i uznany za dobro kultury współczesnej.

4.7. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

Na terenie Gminy Parzęczew nie występują obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne, o których mowa w art. 2 Ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

4.8. Pozostałe formy ochrony konserwatorskiej.

4.8.1. Strefy ochrony

Ze względu na szczególne wartości kulturowe niektórych historycznych układów przestrzennych na terenie Gminy Parzęczew zaliczono je do stref konserwatorskich różnej kategorii.

Na terenie gminy wyznaczono strefę ochrony układu urbanistyczno - architektonicznego, która obejmuje centralny rejon Parzęczewa. Na terenie strefy ochronie podlega: rozplanowanie sieci ulicznej w pierwotnych liniach rozgraniczających, zachowanie starych podziałów własnościowych (głównie w części przyulicznej), charakter pierzei i skala zabudowy, zespoły zabudowy i kamienice, zieleń przyuliczna. Wymiana istniejącej zabudowy jest dozwolona jedynie w przypadku: wyburzenia bezwartościowej zabudowy gospodarczej i obiektów dysharmonizujących, bardzo złego stanu technicznego budynków, przy uzasadnieniu nieopłacalności ich remontu, ewentualnych potrzeb poprawy warunków funkcjonalnych kwartału objętego strefą.

Dla tego terenu określono wytyczne konserwatorskie w zakresie kształtowania nowej zabudowy. Musi ona skalą oraz zasadą kształtowania harmonizować z wartościową, starą zabudową. W przypadku obiektów wznoszonych należy zachować istniejące linie zabudowy. W przypadku zabudowy frontowej określono jej wysokość na 2 kondygnacje nadziemne. Kąt nachylenia połaci dachowej musi nawiązywać do zabudowy sąsiedniej. Wymienione wytyczne konserwatorskie dla terenu objętego strefą zostały usankcjonowane w formie prawnej w obowiązującym obecnie na terenie gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

4.8.2 Granice obszarów zieleni zorganizowanej - park i cmentarze

Park podworski w Piaskowicach leży po południowej stronie drogi prowadzącej do odległego o 600 metrów Parzęczewa. W układzie kompozycyjnym parku szczególnie atrakcyjna jest część północna, gdzie znajdują się cztery stawy. Na jednym z nich widoczny jest stożkowato ukształtowany nasyp wyspy – relikty dawnego grodziska historycznego. Osie widokowe parku są niestety zarośnięte przez dziko wyrosłe drzewa i krzewy. Dziewięć egzemplarzy starych buków i dębów zasługuje na uznanie za pomniki przyrody (Tab. 14). Teren, na którym znajduje się park opada w kierunku południowym do rzeczki Gnidy, stanowiącej tu granicę założenia. Dokładną granicę strefy wyznaczono na planszach „Uwarunkowania rozwoju” oraz „Kierunki”.

Cmentarze czynne.

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
1)	Leżnica Wielka		0012 Opole	104	cmentarz parafialny rzymsko - katolicki
2)	Parzęczew	ul. Rocha 1	0014 Parzęczew	425	cmentarz rzymsko - katolicki

Ustalenia konserwatorskie dla terenu w/w cmentarzy obejmują adaptację istniejących założeń, obowiązek zachowania walorów środowiska przyrodniczego, obowiązek realizacji ogrodzenia.

Cmentarze nieczynne.

Lp.	Miejscowość	Ulica / Numer posesji	Nr obrębu geodezyjnego	Numer ewidencyjny działki	Obiekt
1)	Pustkowa Góra	12	0003 Chociszew	398	cmentarz ewangelicko - augsburski
2)	Mariampol		0009 Mariampol	39	cmentarz ewangelicko - augsburski
3)	Tkaczewska Góra		0021 Tkaczewska Góra	203	cmentarz ewangelicko - augsburski
4)	Wytrzyśczyki		0002 Bibianów	42	cmentarz ewangelicko - augsburski

Ustalenia konserwatorskie dla terenu w/w cmentarzy obejmują

- zanieczyszczania gleby,
- magazynowania oraz składowania odpadów niebezpiecznych,
- zmiany istniejących stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie środowiska, przyrody lub racjonalnej gospodarce wodnej,
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych,
- umieszczania tablic i innych nośników reklamowych;
- z zakresu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, ustala się ochronę obszaru zabytkowego wpisanego do wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków poprzez ochronę grobów lub ich pozostałości, nagrobków oraz śladów mogił, elementów rozplanowania cmentarzy, zadrzewień wynikających z przepisów odrębnych o ochronie przyrody, sposobu zagospodarowania i wszelkich działań zmierzających do zmiany wyglądu.

4.9. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego.

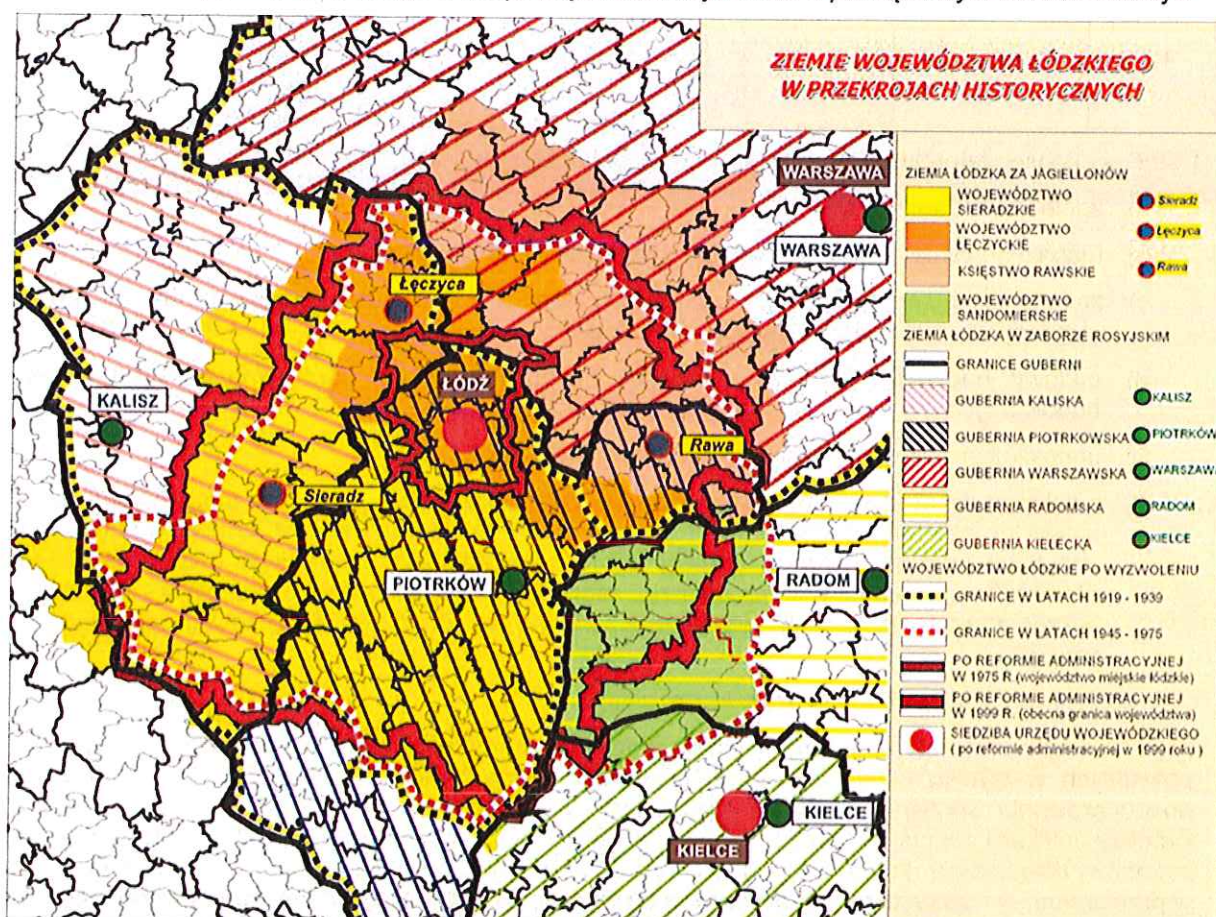
Krajobraz kulturowy jest definiowany jako krajobraz z przewagą elementów antropogenicznych (czyli powstałych w wyniku działalności człowieka) nad elementami przyrodniczymi. Obecny charakter gospodarowania sprzyja jednak zatracaniu walorów krajobrazu kulturowego obszarów wiejskich. Procesy unifikacji zabudowy, presja budowlana na tereny cenne przyrodniczo, brak należytej ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, wprowadzanie elementów dysharmonijnych w przestrzeni – wszystkie te czynniki pogarszają, jakość krajobrazu kulturowego jednostek osadniczych na terenie Gminy Parzęczew. Powoduje to ubożenie zasobów endogenicznych, w oparciu, o które powinien być prowadzony rozwój jednostki. Przy działaniu czynników wymienionych powyżej, problematyka stworzenia racjonalnych metod ochrony krajobrazu kulturowego jest bardzo istotna.

4.10. Wytyczne z Planu Zagospodarowania Województwa Łódzkiego w zakresie kształtowania tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów kulturowych i turystycznych regionu.

Przyjęty Uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. zaktualizowany „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” został opracowany na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. W świetle ww. ustawy plan zagospodarowania przestrzennego województwa nie jest aktem prawa miejscowego, jednak będąc wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa, odgrywa bardzo istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Jest dokumentem długookresowym (perspektywa najbliższych 20 lat), ściśle powiązany ze strategią rozwoju województwa oraz określającym cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu. Ustalenia Planu odnoszą się do obszaru województwa w jego granicach administracyjnych. Plan poza szeroką sferą informacyjno - poznawczą, pozwalającą wzbogacić wszystkim wiedzę o regionie, umiejscawia wartość przestrzeni w grze rynkowej, zakreślając pole dla inicjatyw i przedsiębiorczości.

Sieć osadniczą województwa łódzkiego ukształtowało wiele uwarunkowań zewnętrznych. Do najistotniejszych należą uwarunkowania:

- geograficzne, tj. położenie obszaru województwa w strefie wododziału I rzędu oraz na pograniczu pasa nizin Polski Środkowej i wyżyn Polski południowej,
- historyczne, wynikające z położenia na obszarach pogranicza głównych dzielnic historycznych Polski,
- społeczno - gospodarcze, wynikające z procesów dynamicznej industrializacji w XIX w., przede wszystkim w jego II połowie, w wyniku, których powstały ośrodki przemysłu lekkiego słabo powiązane funkcjonalnie w początkowym okresie rozwoju.

źródło: Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim (czerwiec 2007, Uchwała Nr X/186 /07 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 czerwca 2007 r., Dz.U. W oj. Łódzkiego nr 239, poz. 2218, z. dnia 28 I lipca 2007 r.

Szczególnie na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z Łodzią struktura i wielkość sieci osadniczej są w dużym zakresie wynikiem zachodzących procesów industrializacji, które doprowadziły do powstania kolejnych ośrodków przemysłowych oraz przekształceń strukturalnych ośrodków już istniejących. Pod względem historycznym, społecznym i gospodarczym województwo łódzkie wykazuje cechy regionu stykowego, co wpływa do dzisiaj na dość słabe poczucie tożsamości regionalnej i duże zróżnicowanie funkcjonalno - przestrzenne. Dobrze rozwiniętą tożsamość regionalną można zaobserwować jedynie na poziomie lokalnym, względnie subregionalnym. Ukształtowana w tych warunkach sieć osadnicza województwa stanowi zatem zbiór różnych układów osadniczych, odzwierciedlających historyczne podziały polityczno - administracyjne, głównie na poziomie miast średnich i małych, dla których Łódź winna stać się centrum integrującym społeczność województwa w jedną regionalną całość.

5. ANALIZA STANU AKTUALNEGO ZASOBU DOTYCZĄCEGO OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

5.1. Charakterystyka środowiska przyrodniczego

5.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Parzęczew jest gminą wiejską położoną w centrum Polski w powiecie zgierskim, na północny zachód od Łodzi i Zgierza, i obejmuje obszar o powierzchni 103,9 km. Ponadto wchodzi ona w skład obszaru funkcjonalnego Województwa Łódzkiego i Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM). Gmina Parzęczew graniczy:

1. Od północy z Gminą Ozorków i Gminą Łęczyca.
2. Od południa z Gminą Aleksandrów Łódzki i Gminą Dalików.
3. Od wschodu z Gminą Zgierz i Miastem Ozorków.
4. Od zachodu z Gminą Dalików i Gminą Wartkowice.

Charakterystyczną cechą Gminy Parzęczew jest współwystępowanie funkcji rolniczej, przede wszystkim w jej północnej części, oraz funkcji mieszkaniowo-rekreacyjnej w części południowej, która wyróżnia się znaczną lesistością. Ponadto Gmina Parzęczew charakteryzuje się niskim odsetkiem działalności produkcyjnej, magazynowo-składowej oraz usługowej. Przez Gminę Parzęczew przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym - autostrada A-2 (Berlin – Moskwa), wojewódzkim - droga wojewódzka Nr 469, dodatkowo przez wschodnią część gminy przebiega linia kolejowa Łódź – Zgierz – Kutno – Gdańsk. Niestety dla funkcjonowania Gminy Parzęczew, istotną cechą wyżej wymienionej infrastruktury drogowej – autostrady A2 jest fakt, że posiada ona wyłącznie charakter tranzytowy. Najbliższy węzeł autostradowy, znajduje się w miejscowości Emilia w Gminie Zgierz oraz węzeł Wartkowice w gminie Wartkowice. Natomiast droga wojewódzka Nr 469 nie stanowi ważnego ciągu komunikacyjnego dla gminy, ponieważ znajduje się w jej północnym krańcu i przebiega tylko przez trzy miejscowości: Różyce Żmijowe, Leżnicę Wielką oraz Opole. Linia kolejowa stanowi ważne połączenie dla gminy ze stolicą województwa – Łodzią oraz z innymi miejscowościami położonymi na jej przebiegu, w związku z uruchomionym regularnym połączeniem przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną, której przystanek zlokalizowany jest w miejscowości Chociszew.

5.1.2 Budowa geologiczna oraz surowce mineralne

Gmina Parzęczew położona jest na pograniczu niecki łódzkiej o charakterze synklinálním i zachodniego skrzydła antyklinorium kujawsko-pomorskiego. Głębokie podłoże tworzą środkowo – i górnourajskie piaskowce, mułowce i ilowce oraz wapienie i margle budujące antyklinorium środkowopolskie. Cały obszar gminy pokrywają osady czwartorzędowe złożone w okresie zlodowacenia środkowopolskiego - stadiału Warty, pod którymi występują osady trzeciorzędowe oraz utwory kredy i jury. Przeciętna miąższość osadów czwartorzędowych zawiera się w granicach 40–70 m. Dominują wśród nich piaski, żwiry i glazy morenowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Urozmaiceniem rzeźby są występujące lokalnie żwirowo-piaszczyste pagórki kemowe. Do najmłodszych osadów w okresie holocenu należą piaski i mulki wypełniające doliny współczesnych cieków powierzchniowych. Wśród nich spotyka się pojedyncze płyty organicznych gruntów mułowo-torfowych. Lokalne wystąpienia osadów organicznych związane są z dolinami Bzury, Lindy oraz Gnidy (Turkowska K. 2006, Ziomek J. Ziomek J. 1993).

5.1.3 Surowce mineralne

Surowce mineralne występujące na terenie gminy są genetycznie związane z budową geologiczną, która jest podstawowym składnikiem środowiska przyrodniczego tego obszaru.

Zewnętrzna powłokę podłoża geologicznego Gminy Parzęczew tworzą polodowcowe utwory czwartorzędowe, a powszechnie występujące na powierzchni terenu osady tego okresu (piaski, żwiry) stanowią przedmiot działalności eksploatacyjnej. Złoża surowców mineralnych występują głównie w środkowej części gminy. Występują one w pasie ciągnącym się z północnego-wschodu na południowy zachód, i związane są z występowaniem kemów. Kopaliny pospolite nie odgrywają jednak znaczącej roli w gospodarce surowcowej gminy (Tab).

Tab. Kopaliny na obszarze Gminy Parzęczew

L.p.	Nr złoża	Nazwa złoża	Opis położenia	Kopaliny wg Nkz	Forma złoża	Stan zagospodarowania	Grupa złoża	Stratygrafia stropu	Stratygrafia spagu	Powierzchnia złoża w ha
1)	PC 2725	Bibianów	Bibianów	Złóża piasków przemyślowych materiałów wapienno-piaskowych (silikatowych)	Pokładowa	Złoże rozpoznane wstępnie	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	21,07
2)	KN 10101	Bibianów II	Bibianów działka nr ew. 55, 55/1	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd holocen	Czwartorzęd plejstocen	1,56
3)	KN 15075	Bibianów III	Bibianów działka nr ew. 52, 53	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,6
4)	KN 17007	Bibianów IV	Bibianów działka nr ew. 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
5)	KN 17892	Bibianów V	Bibianów działka nr ew. 56/1, 298/1	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
6)	KN 16721	Florentynów IV	Florentynów działka nr ew. 14/11	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,56
7)	KN 18186	Florentynów V	Florentynów działka nr ew. 15/5	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,76
8)	KN 10105	Golaszyny	Golaszyny	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,97
9)	KN 16430	Golaszyny I	Golaszyny	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,88
10)	KN 13700	Ignacew II	Ignacew Folwarczny	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	-
11)	KN 16429	Ignacew III	Ignacew Parzęczewski działka nr ew. 153	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,98
12)	KN 16766	Ignacew IV	Ignacew Rozlaży działka nr ew. 167, 198/1, 198/2, 198/3	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	8,15
13)	KN 18485	Ignacew V	Ignacew Rozlaży działka nr ew. 29	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	0,90
14)	KN 18747	Ignacew VI	Ignacew Rozlaży część działki nr ew. 28	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,35
15)	KN 10100	Kowalewice	Kowalewice	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	-
16)	KN 18486	Mariampol	Mariampol działka nr ew. 101	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
17)	KN 18749	Mariampol I	Mariampol część działki nr ew. 99	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	I	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
18)	KN 9846	Parzęczew I	Parzęczew	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Gniazdowa	Eksploatacja złoża zaniechana	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	3,39
19)	KN 11609	Parzęczew II	Parzęczew działka nr ew. 487/1, 487/2	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	0,88
20)	KN 15525	Parzęczew III	Parzęczew działka	Złóża piasków	Pokładowa	Złoże	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZECZEW

21)	KN 15961	Parzęczew IV	nr ew. 494 Parzęczew działka nr ew. 509	budowlanych Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	zagospodarowane Złoże eksploatowane okresowo	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	0,7
22)	KN 10103	Skórka	Skórka	Złoza piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	1,58
23)	KN 15526	Skórka I	Skórka działka nr ew. 85/1	Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	-	Czwartorzęd	Czwartorzęd	1,76
24)	KN 9746	Tkaczewska Góra	Tkaczewska Góra	Złoza piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	5,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=3>

Tab. Tereny i obszary górnicze na obszarze Gminy Parzęczew

L.p.	Obszar górniczy	Położenie	Powierzchnia obszaru górniczego w m ²	Terren górniczy	Powierzchnia terenu górniczego w m ²	Nazwa złoża	Kopaliny	Nr w rejestrze
1)	Bibianów IIA	Bibianów działka nr ew. 53	13422	tak	19869,5	Bibianów II	Kruszywa naturalne	10-5/3/227a
2)	Bibianów III	Bibianów działka nr ew. 52 i 53	14281	tak	19974,5	Bibianów III	Kruszywa naturalne (piasek)	Brak danych w Starostwie Powiatowym w Zgierzu
3)	Bibianów IV	Bibianów działka nr ew. 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106	21226	tak	21226	Bibianów IV	Kruszywa naturalne	10-5/9/829
4)	Bibianów V	Bibianów działki, nr ew. 298/1, 56/1	19 958	tak	19 958	Bibianów V	Kruszywa naturalne	10-5/9/905
5)	Florentynów IV	Florentynów działka nr ew. 14/11	19942	tak	19942	Florentynów IV	Kruszywa naturalne	10-5/8/752
6)	Florentynów V	Florentynów działka nr ew. 15/5	20074	tak	20074	Florentynów V	Kruszywa naturalne	10-5/9/924
7)	Golaszyny I	Golaszyny działka nr ew. 72, 73	18778	tak	25061	Golaszyny I	Kruszywa naturalne	10-5/8/753
8)	Ignacew II	Ignacew Folwarczny	9628	tak	11740	Ignacew II	Kruszywa naturalne	10-5/5/442
9)	Ignacew III	Ignacew Parzęczewski działka nr ew. 153	19781	tak	23091	Ignacew III	Kruszywa naturalne	10-5/8/732
10)	Ignacew IV – pole A	Ignacew Rozłazy działka nr ew. 198/1, 198/3	21305	tak	21305	Ignacew IV	Kruszywa naturalne	10-5/8/780
11)	Ignacew V	Ignacew Rozłazy działka nr ew. 29	12101	tak	12101	Ignacew V	Kruszywa naturalne	10-5/10/953
12)	Mariampol	Mariampol działka nr ew. 101	23252	tak	23252	Mariampol	Kruszywa naturalne	10-5/10/959
13)	Parzęczew II	Parzęczew działka nr ew. 487/1, 487/2	8773	tak	12602	Parzęczew II	Kruszywa naturalne	10-5/5/354
14)	Parzęczew III	Parzęczew działka nr ew. 494	19989	tak	30432	Parzęczew III	Kruszywa naturalne	10-5/7/600
15)	Parzęczew IVA	Parzęczew działka nr ew. 509	7401	tak	10791	Parzęczew IV	Kruszywa naturalne	10-5/10/954
16)	Skórka A	Skórka	15851	tak	35475	Skórka	Kruszywa naturalne	10-5/6/479
17)	Skórka IA – pole A	Skórka działka nr ew. 85/1	7766	tak	11950,5	Skórka I	Kruszywa naturalne	10-5/7/672/a
18)	Skórka IB – pole B	Skórka działka nr ew. 85/1	9873	tak	13706,5	Skórka I	Kruszywa naturalne	10-5/7/672/b
19)	Tkaczewska Góra	Tkaczewska Góra działka nr ew. 127/1	59166	tak	74289	Tkaczewska Góra	Kruszywa naturalne	10-5/3/215

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/rog/og_szczegoly.jsf?conversationContext=3

Tabela Wykaz złóż na terenie gminy Parzęczew - 2018 r.

Nr złoża	Nazwa złoża	Opis położenia	Kopaliny wg Nkz	Forma złoża	Stan zagospodarowania	Grupa złoża	Stratygrafia stropu	Stratygrafia spagu	Powierzchnia złoża w ha
PC 2725	Bibianów	Bibianów	Złóża piasków przemysłowych wapienno-piaskowych (silikatowych)	Pokładowa	Złoże rozpoznane wstępnie	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	21,07
KN 10101	Bibianów II	Bibianów działka nr ew. 55, 55/1	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd holocen	Czwartorzęd plejstocen	1,56
KN 15075	Bibianów III	Bibianów działka nr ew. 52, 53	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,6
KN 17007	Bibianów IV	Bibianów działka nr ew. 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
KN 17892	Bibianów V	Bibianów działka nr ew. 56/1, 298/1	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
KN 16721	Florentynów IV	Florentynów działka nr ew. 14/11	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,56
KN 18186	Florentynów V	Florentynów działka nr ew. 15/5	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,76
KN 10105	Golaszyny	Golaszyny	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,97
KN 16430	Golaszyny I	Golaszyny	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,88
KN 13700	Ignacew II	Ignacew Folwarczny	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd	Czwartorzęd	-
KN 16429	Ignacew III	Ignacew Parzęczewski działka nr ew. 153	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	-	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,98
KN 16766	Ignacew IV	Ignacew Rozłazy działka nr ew. 167, 198/1, 198/2, 198/3	Kruszywa naturalne	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	8,15
KN 18485	Ignacew V	Ignacew Rozłazy działka nr ew. 29	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	0,90
KN 18747	Ignacew VI	Ignacew Rozłazy część działki nr ew. 28	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	1,35
KN	Ignacew VII	Ignacew Folwarczny działka nr ew. 63/1	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,00
KN 10100	Kowalewice	Kowalewice	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	-	Czwartorzęd	Czwartorzęd	-
KN 18486	Mariampol	Mariampol działka nr ew. 101	Złóża piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
KN 18749	Mariampol I	Mariampol część działki nr ew. 99	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	I	Czwartorzęd plejstocen	Czwartorzęd plejstocen	2,0
KN 9846	Parzęczew I	Parzęczew	Złóża piasków poza	Gniazdowa	Eksploatacja złoża	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	3,39

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

KN 11609	Parzęczew II	Parzęczew działka nr ew. 487/1, 487/2	Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	zaniechana Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	0,88
KN 15525	Parzęczew III	Parzęczew działka nr ew. 494	Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże zagospodarowane	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	2,0
KN 15961	Parzęczew IV	Parzęczew działka nr ew. 509	Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	0,7
KN 10103	Skórka	Skórka	Złoza piasków poza piaskami szklarskimi	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	II	Czwartorzęd	Czwartorzęd	1,58
KN 15526	Skórka I	Skórka działka nr ew. 85/1	Złoza piasków budowlanych	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	-	Czwartorzęd	Czwartorzęd	1,76

Źródło: Na podstawie danych Referatu Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Parzęczewie.

5.1.4 Uwarunkowania geologiczno - inżynierskie

Uwarunkowania geologiczne są istotnym czynnikiem przy ocenie przydatności terenów dla różnych form zagospodarowania. Podstawą do takiej kwalifikacji są ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych.

Kategorię geotechniczną gruntów ustala się w zależności od rodzaju warunków gruntowych oraz czynników konstrukcyjnych charakteryzujących możliwość przenoszenia odkształceń i drgań, stopnia złożoności oddziaływań, stopnia zagrożenia życia i mienia, awarią konstrukcji. Przy kategoryzacji, oprócz kategorii inżynierskich uwzględnia się także: poziom wód gruntowych, uwarunkowania morfologiczne, zagrożenie procesami geodynamicznymi jak również zagrożenia środowiska. W pracach dotyczących tego zagadnienia posłużono się metodami podanymi w instrukcji zalecanej przez Ministerstwo Środowiska (Majewska A. Słowańska B. 1999). Podana tutaj ocena warunków geologiczno- inżynierskich może służyć jedynie do celów planowania przestrzennego i nie powinna być uwzględniana przy obliczeniach konstrukcyjnych budynków.

Podstawą do sporządzenia poniżej oceny są analizy własne map: topograficznej, lotniczej, geologicznej, geomorfologicznej oraz glebowo-rolniczej, którą poprzedziły badania terenowe. Podczas obserwacji prowadzonych w terenie zwrócono między innymi uwagę na występowanie procesów geodynamicznych czy obszarów z wysokim poziomem wód gruntowych, a także na aspekty ekologiczne – istniejący drzewostan.

Biorąc pod uwagę warunki geologiczno-inżynierskie oraz ekologiczne podłoża, na terenie Gminy Parzęczew, należy stwierdzić, że (dla potrzeb zainwestowania) występują tu obszary o zróżnicowanych warunkach. Występują tu zarówno obszary o warunkach korzystnych, poprzez obszary o warunkach korzystnych, lecz z różnymi ograniczeniami geotechnicznymi, jak i obszary o warunkach niekorzystnych do zainwestowania.

Tereny korzystne to tereny, na których występują: **piaski, piaski i żwiry wodnolodowcowe** związane z wysoczyznowymi powierzchniami wodnolodowcowymi oraz **gliny** związane z wysoczyznowymi powierzchniami morenowymi. Żwiry, piaski oraz gliny zwałowe są gruntami mineralnymi, nieskalistymi, o frakcjach: gruboziarnistej oraz drobnoziarnistej. Ze względu na spoistość grunty drobnoziarniste można podzielić na niespoiste, takie jak piaski (gruby, średni, drobny) oraz grunty spoiste takie jak: piasek gliniasty, glina, glina piaszczysta, glina zwięzła, glina piaszczysta zwięzła. Utwory pochodzenia lodowcowego charakteryzują się mało wyselekcjonowanym składem granulometrycznym i mineralnym. Zjawiska geodynamiczne na przedmiotowym obszarze nie zachodzą lub zachodzą na niewielką skalę – procesy splukiwania. Natomiast zwierciadło wód gruntowych kształtuje się wysoko i wynosi - 0 do 2 m p.p.t.

Żwiry, pospółki, piaski grube i piaski średnie w stanie naturalnym w większości przypadków są to dobre podłoża budowlane. Ich właściwości budowlane zależą od szczelności ułożenia ziarn, nasycenia wodą, a także od kształtu, rozmiarów i materiału ziarn. Im bardziej zagęszczone są te grunty, tym mniejsza jest ich ściśliwość i większa wytrzymałość na ścinanie, a fundamenty na nich oparte ulegają tylko nieznacznym osiadaniom i deformacjom. Właściwości te poprawiają się jeszcze wraz ze zwiększeniem zawartości grubszych ziarn, różnoziarnistości i jednorodności złoża. Im bardziej grunt jest różnoziarnisty, tym większe są jego możliwe zagęszczenie oraz wytrzymałość na ścinanie i tym mniejsza ściśliwość. Grunt, w którym przeważają ziarna kwarcowe, jest bardziej stabilny niż grunt składający się z ziarn wapiennych lub pyłowych. Domieszki cząstek ilowych i miki pogarszają właściwości techniczne podłoża. Żwiry i piaski z kanciastymi ziarnami tzw. kopalne, są lepsze od piasków morskich, wydmowych i aluwialnych – te pierwsze, dzięki możliwości lepszego zaczepiania się ziarn między sobą, są bardziej stabilne przy próbie ich ścinania lub ściskania. Wypełniacze piaskowe w żwirach poprawiają ich właściwości, a wypełniacze z gliny – pogarszają. Nasycenie wodą żwirów, pospółek i piasków grubych nie ma wpływu na ich wytrzymałość na ścinanie i ściśliwość. Przy wznoszeniu obiektu budowlanego na tych gruntach osiadania są niewielkie i w praktyce ustają z chwilą zakończenia budowy, tj. po zakończeniu obciążania. Ocena właściwości geotechnicznej tych gruntów przeprowadza się najczęściej już w terenie przez zbadanie rodzaju gruntu, jego stanu zagęszczenia i wilgotności oraz – w razie potrzeby – wskaźnika różnoziarnistości.

W warunkach suchych lub mało wilgotnych **piaski pokryw eolicznych** stanowią dobre podłoże, charakteryzują się nieznacznym osiadaniem. Jedynie w sytuacji znacznego nawodnienia gruntów, lub występowania poniżej poziomu wody gruntowej są bardzo wrażliwe na wstrząsy, upłynniają się. Nie należy wówczas pompować wody z otwartych wykopów.

Piaski drobne i pylaste są dobrym podłożem budowlanym, gdy są suche i zagęszczone. Natomiast nasycenie wodą pogarsza ich nośność (zwiększa się ich ścisłość i zmniejsza wytrzymałość na ścinanie), a gdy poddane są obciążeniom dynamicznym lub ciśnieniu spływowemu przemieszczającej się wody, przechodzą w stan zawiesiny wodno-gruntowej; obiekt budowlany posadowiony na takim podłożu może wówczas tonąć. Taki stan gruntu – gdy zachowuje się on jak ciało płynne lub półpłynne i wykazuje ruch – nazywa się *kurzawką*, a grunt podatny na jego powstanie kurzawkowym. Kurzawka pojawia się tylko wtedy, gdy występują sprzyjające temu warunki – drobnoziarniste grunty oraz rozprzestrzeniające się w podłożu drgania lub ruch filtracyjny wody. Charakterystyczne objawy kurzawki to: nieustanne napływanie gruntu na miejsce już wybranego materiału w wykopie, wypływanie gruntu z bocznych ścian wykopu i tworzenie się w tym rejonie pustych komór i pęknięć, bardzo łagodne pochylenie spływającego gruntu w kierunku najniższych partii wykopu, pogrążanie się stojącego na gruncie człowieka lub pozostawionej łopaty, błyszcząca, a miejscami matowa powierzchnia gruntu, szaromleczna podobna do mleka, barwa wody wyciekającej z gruntu, błyszczenie i obciekanie wodą potrząsanej w ręce grudy takiego gruntu. Grunt kurzawkowy jest dość wytrzymały na obciążenie statyczne, jednak okresowe zmiany obciążenia doprowadzają do pogrążania się fundamentu w kurzawkę. Kurzawka może się wielokrotnie powtarzać, zatem grunt taki może być podłożem budowlanym tylko wtedy, gdy wykluczona jest możliwość naruszenia jego struktury.

Szczególnie podatne na powstanie kurzawki są piaski drobnoziarniste z ziarnami dobrze obtoczonymi (pochodzenia morskiego, eolicznego, aluwialnego), bardzo drobne łuszczykowate piaski o ziarnach płaskich, a także te, w których występują domieszki frakcji ilowej czy wreszcie nasyczone wodą piaski gliniaste. Te dwa ostatnie grunty, wysychając, uzyskują niekiedy znaczną zwięzłość. Przy rozbełtywaniu lub wstrząsaniu przechodzą w stan zawiesiny. Zjawisko to, nazywane tiksotropowym polega na osłabieniu więzi koloidalnych między cząstkami. Zjawisko tiksotropowe, podobne do kurzawki, także może być wzbudzane wielokrotnie, każdorazowo, gdy wystąpią sprzyjające ku temu warunki.

Występowanie kurzawki jest niebezpieczne, a walka z nią – trudna. Grunty podatne na zjawiska kurzawkowe często są oceniane skrajnie nieprzychylnie. Potocznie nazywa się je po prostu kurzawką, przez co zupełnie niepotrzebnie są dyskwalifikowane. **Natomiast przez kurzawkę należy rozumieć nieokreślony grunt, a określony stan gruntu nasyczonego wodą.**

Gлина zwałowa stanowi zazwyczaj skonsolidowany osad wytopiony z lodowca. Jest to utwór składający się na ogół z mieszaniny wszystkich frakcji granulometrycznych w różnych proporcjach ilościowych (bardzo wysoki wskaźnik różnoziarnistości). Najczęściej jest to glina piaszczysta lub piasek gliniasty z domieszką żwiru i okruszków skalnych. Gliny zwałowe zazwyczaj zawierają znaczny odsetek węglanu wapnia (nawet do 20%). Ich właściwości fizyczne i mechaniczne na ogół są dobre. Zależą od ich wieku, składu granulometrycznego oraz stopnia konsolidacji.

Tereny korzystne z ograniczeniami to głównie tereny, na których występują **piaski, piaski z domieszką żwirów i mułki rozlewiskowo - jeziorne** zlodowacenia środkowopolskiego, powstałe w wyniku akumulacji rzecznej, jeziornej oraz procesów stokowych, oraz piaski i piaski z mułkami, rzeczne, tarasów nadzalewowych. Ponadto piaski i mułki deluwialne powstałe w wyniku procesów denudacyjnych – splukiwania. Natomiast głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego kształtuje się wysoko i wynosi - 0 do 2 m p.p.t.

Do terenów niekorzystnych pod względem geotechnicznym do zainwestowania należą tereny, na których występują grunty słabonośne, plastyczne. Stanowią je w dużej mierze **grunty organiczne** w tym: holocenijskie namuły den dolinnych, na piaskach rzecznych, częściowo humusowych, tarasów zalewowych, związanych z akumulacją rzeczna oraz torfy i namuły organiczne związane z akumulacją organiczną. Powyższe osady towarzyszą dolinom rzecznych. Ponadto na terenach tych, zwierciadło wód gruntowych kształtuje się wysoko i wynosi - 0 do 2 m p.p.t.

Grunty organiczne – są to utwory zawierające więcej niż 2% (wagowo) substancji organicznych. Zaliczane są do gruntów słabych. Charakteryzuje je duża ścisłość i plastyczność oraz mała wytrzymałość na ścinanie. Są tym słabsze, im więcej zawierają w sobie substancji organicznych, które z natury charakteryzują się wysoką hydrofilnością (zdolnością do wiązania na swojej powierzchni cząsteczek wody) i małym stopniem diagenety (stwardnienia). Ich przydatność budowlana w dużym stopniu zależy od stopnia rozłożenia substancji organicznej. Grunty organiczne wypełniają najczęściej bezodpływowe niecki lub doliny rzeczne, popularnie zwane torfowiskami, bagniskami, błotami, młakami, itp. Są to tereny o stałym, bardzo silnym uwilgotnieniu, porośnięte przez charakterystyczne dla nich zbiorowiska roślinne, których obumarłe szczątki ulegają stopniowo przekształcaniu w osad

organiczny o wyraźnej widocznej strukturze roślinnej, gromadzący się w podłożu. Proces ten, zwany torfieniem, zachodzi w górnej strefie złoża i polega na częściowym mikrobiologicznym rozkładzie masy roślinnej przy mniej lub więcej ograniczonym dostępie tlenu. Dlatego też w gruntach tych, a szczególnie w torfie, oprócz bezpostaciowego humusu torfowego, będącego produktem działalności drobnoustrojów, występują dość liczne szczątki roślinne - słabo lub prawie wcale nierozłożone. Stąd torf cechuje struktura gąbczasta, dzięki której może on wchłonąć duże ilości wody. Narastające warstwy torfu mogą utworzyć złoża torfowe, niekiedy o kilku, a nawet kilkunastometrowej miąższości. Gdy torfiejące szczątki roślinne są okresowo zalewane, unoszone i transportowane w inne miejsce razem z cząstkami mineralnymi, wówczas tworzą się w miejscach ich osadzenia utwory będące mieszaniną substancji organicznych i mineralnych, zwane namulami organicznymi. W zależności od tego, czy przeważa w nich frakcja piaszkowa czy ilowa, nazywa się je odpowiednio namulem organicznym piaszczystym lub gliniastym. Jeżeli w składzie gruntu organicznego udział węglanu wapnia staje się znaczący (powyżej 5%), to nazywamy go gytą. Powstaje ona w słodkowodnych zbiornikach wód stojących, najczęściej w rynnach polodowcowych, zwykle na podkładzie kredy jeziornej.

Grunt nasypowe – gruntami nasypowymi nazywamy utwory akumulacyjne, będące wynikiem działalności człowieka bez wykorzystywania naturalnych czynników transportu, takich jak wiatr, woda rzeczna itp. Mogą to być nagromadzenia urobionych gruntów naturalnych (mineralnych, organicznych) lub antropogenicznych (produktów gospodarczej w tym przemysłowej działalności człowieka: żużlu popiołu, pyłów dymnicowych, odpadów komunalnych itp.). Mogą to być formy o kształtach nieregularnych, o beładnej niejednorodnej strukturze tworzącego ją materiału – na tym samym poziomie występują obok siebie różne rodzaje materiałów będących w różnych stanach zagęszczenia i konsystencji, z różnymi domieszkami, np. żużlu, odpadów itp. Roślinność na powierzchni takich form jest zwykle chaotycznie niejednorodna. Takie nasypy nazywamy niebudowlanymi lub niekontrolowanymi (nN). Do nich zalicza się także nagromadzenia gruntów i innych materiałów w miejscu zasypanych sadzawek, kopalni, wyrównywanych obniżen terenowych czy wreszcie wysypiska miejskie i osiedlowe. Powszechnie uważa się, że grunty nasypowe mają małą nośność są mało stabilne, niedostatecznie i nierównomiernie zagęszczone, słabo skompresowane. Ocena ta nie zawsze jest słuszna. W praktyce inżynierskiej spotyka się bowiem nasypy z gruntów naturalnych, które po wielu latach zalegania w miejscu ich nagromadzenia osiągnęły tak wysoki stopień zwięzłości, że nie tylko nadają się do bezpośredniego posadowienia fundamentów, ale nawet wbicie w nie pali nie zawsze jest możliwe. W każdym jednak przypadku posadawiania obiektu budowlanego na gruntach nasypowych niezbędna jest indywidualna ocena ich budowlanej przydatności w tym również trwałości struktury, uwzględniającej także wpływ procesów chemicznych. Orientacyjnie można przyjąć, że nośność nasypów mineralnych jest większa niż organicznych. Nośność nasypów z piasków i żwirów można przyjmować jako równą nośności piasków i żwirów rodzimych o tym samym stanie zagęszczenia; należy się jednak liczyć z możliwością różnych stanów zagęszczenia nasypu w różnych jego miejscach. Nasypy z gruntów spoistych są zazwyczaj niepewnym podłożem dla obiektów budowlanych, gdyż nie można jednoznacznie określić stopnia ich skonsolidowania, a w przypadku usypiska z podsuszonych brył gruntów spoistych nasypy mogą zwierać duże pory i po zamoczeniu mogą ulec szybkim osiadaniom. Pod tym względem należy je traktować jako grunty makroporowate o strukturze nietrwałej zapadowej. Uważa się – na podstawie doświadczeń z praktyki inżynierskiej, że samozagęszczenie nasypów piaszczystych dokonuje się w ciągu dwóch lat, a nasypów z gruntów spoistych po 5-7 latach. Młodsze nasypy, w których proces konsolidacji pod ciężarem własnym jeszcze trwa, mogą być przygotowane pod fundamentowanie za pomocą dopełniającego zgęszczenia, np. ciężkimi ubijakami. Wśród gruntów nasypowych niemineralnych lepsze są żużle (szlaki) zakładów metalurgicznych, gorsze – gruz pobudowlany i odpady bytowe bogate w części organiczne. Nie poleca się także nasypów będących mieszaniną gruntów naturalnych, odpadów organicznych i gruzu budowlanego. Duże znaczenie ma procentowy udział tych domieszek w całości nasypu, a decyzja o budowie na takich podłożach powinna być poprzedzona odpowiednimi badaniami. Zawsze należy się liczyć z niespodziewanymi i nierównomiernymi osiadaniami obiektów budowlanych posadowionych na takich podłożach.

5.1.5 Rzeźba terenu

Według najpowszechniej stosowanej regionalizacji fizycznogeograficznej (wg Kondrackiego J. 2009) Gmina Parzęczew położona, na obszarze Podprovincji Nizin Środkowopolskich i obejmuje fragmenty dwóch makroregionów: Niziny Południowowielkopolskiej (Wysoczyzna Łaska) w części południowej i Niziny Środkowomazowieckiej (Równina Łowicko-Błońska) w części północnej.

Rzeźba terenu jest wynikiem morfogenezy glacialnej, a następnie morfogenezy polodowcowej

(klimatu peryglacjalnego i umiarkowanego). Formy morfogenezy glacialnej to formy lodowcowe i wodnolodowcowe w różnym stopniu przemodelowane, natomiast morfogenezy polodowcowej to formy stokowe, rzeczne i eoliczne (naturalne i uwarunkowane działalnością człowieka).

Formy glacialne powstały w wyniku bezpośredniej działalności lądolodu oraz w wyniku działalności wód lodowcowych. Formy glacialne zachowały się głównie na obszarach wysoczyznowych. Wysoczyzny te zbudowane są z osadów klastycznych, złożonych przede wszystkim z materiału eratycznego dostarczonego przez lądolody. Zależnie od lokalnych cech lądolodu, przebiegu jego transgresji i deglacjacji oraz udziału wód w akumulacji materiału, wysoczyzny zbudowane są z osadów różnego typu i o odmiennych cechach litologicznych, od ilastych glin bazalnych po różnoziarniste osady ablacyjne i piaszki wodnolodowcowe.

Pagórki i wzgórza spiętrzeń glaciektonicznych powstały przez nacisk boczny transgredującego lodowca lub pod wpływem nacisku pionowego na podłoże.

Formy wodnolodowcowymi na przedmiotowym obszarze są m.in. kemy. Kemami nazywa się garby, pagórki, pagóry, wały lub stoliwa o wysokości od kilku do kilkudziesięciu metrów, o szerokości i długości do kilkuset metrów, ograniczone stokami, opadającymi ku obniżeniom równinnym pochodzenia wytopiskowego (Klimaszewski M. 1981). Kemy zbudowane z piasków i żwirów tworzą tzw. kemę fluwioglacjalną, natomiast z drobnych piasków i mułków - kemę limnoglacialną.

Równiny akumulacji rozlewiskowej (peryglacialne) związane są na ogół z zagłębieniami pochodzenia glacialnego, które długo funkcjonowały jako lokalne bazy denudacyjne. Wiek wypełniających je osadów piaszczysto-mułkowych odpowiada dolinnym osadom budującym „trzon” terasy wysokiej w dolinach „Wyżyny Łódzkiej”.

Pokrywy eoliczne i wydmy są formami peryglacialnymi występującymi zarówno w dolinach, jak i na wysoczyznach. Pokrywy eoliczne odgrywają rolę maskującą rzeźbę. Natomiast wydmy wprowadzają duże, chociaż ściśle lokalne urozmaicenie.

Do form holocenów przedmiotowego obszaru można zaliczyć dna dolin o różnych rozmiarach i cechach, poczynając od zarysu po mikrorzeźbę.

Powierzchnia terenu Gminy Parzęczew jest generalnie mało urozmaicona. Północna część obszaru Gminy Parzęczew odznacza się dużą monotonością rzeźby, wynikającą w dużej mierze z występowania w tej części gminy, wysoczyznowej powierzchni morenowej (płaskiej oraz falistej) o wysokościach względnych od 2 do 5 metrów, w części północnej kończącej się stromym stoki wysoczyznowym, w okolicy Leżnicy Wielkiej. Jedynie centralną jej część urozmaica dolina rzeki Zian (Gnidy) z utworzonym akumulacyjnym poziomem dolinnym, ponadto lokalnie występują pokrywy eoliczne z pagórkami wydmyowymi znajdującymi się w miejscowości Mrożewice, które porasta bór sosnowy. Krajobraz środkowej części gminy jest nieco bardziej urozmaicony. Powierzchnia wysoczyzny wodnolodowcowej urozmaicona została pagórkami i wzgórzami spiętrzeń glaciektonicznych oraz kemami. Tworzą one pas ciągnący się z północnego-wschodu na południowy zachód, przy czym pagórki i spiętrzenia glaciektoniczne znajdują się po stronie północnej, natomiast kemę po stronie południowej.

Rzeźba południowej oraz południowo-zachodniej części gminy związana jest z doliną rzeki Bzury. Natomiast w części południowo-środkowej występuje wysoczyznowa powierzchnia wodnolodowcowa wraz z równiną akumulacji rozlewiskowej. Dość monotonna rzeźbę w tej części gminy, urozmaica kem. Ponadto występują tu pokrywy eoliczne, zwydmione, które rzeźbę terenu maskują.

Najwyższe położone tereny w Gminie Parzęczew znajdują się w jej południowej oraz wschodniej części, z najwyższym punktem wysokościowym terenu, wynoszącym 170 m n.p.m., znajdującym się w obrębie Tkaczewska Góra. Kulminacja ta związana jest z wysoczyznową powierzchnią wodnolodowcową i znajdują się na jej północnym stoku. Ponadto tereny o najwyższych wysokościach znajdują się w miejscowościach: Nowa Jerozolima, w obrębie Mariampol (wys. 167,6 m n.p.m.), Florentynów (wys. 162,6 m n.p.m.) oraz we wsi Bibianów (wys. do 160 m n.p.m.) i związane są one z występującymi tam formami lodowcowymi - kemami. Z kolei najniższe położone tereny występują w dolinie rzeki Zian (Gnidy), przy czym najniższy punkt wysokościowy - 108,75 m n.p.m., znajduje się w północno - zachodniej części gminy, we wsi Leżnica Wielka, na terenie jednostki wojskowej. Zatem spadek wysokości terenu na obszarze Gminy Parzęczew nie jest duży i wynosi niecałe 4%.

5.1.6 Gleby

Budowa geologiczna i ukształtowanie powierzchni terenu obok warunków klimatycznych i warunków wodnych mają decydujący wpływ na charakter pokrywy glebowej. Podział gleb Polski (opracowany przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze) obejmuje cztery kategorie wydzieleni, a mianowicie: dział, rząd, typ i podtyp gleby.

Typ gleby to podstawowa jednostka systematyczna wyróżniająca się względnie trwałą fazą określonego procesu glebotwórczego, warunkującego różnicowanie się profilu na poszczególne poziomy genetyczne. W naturalnych warunkach poszczególnym typom gleb odpowiadają charakterystyczne zbiorowiska roślinne.

Obszar Gminy Parzęczew w przeważającej części pokrywają gleby brunatne wylugowane, które stanowią 36,75% wszystkich gleb¹. Przy czym zgodnie ze zmianami systematycznej przynależności gleb jednostka ta wymaga podziału na trzy genetyczne i ekologiczne różne jednostki glebowe:

- 1) Bw - gleby brunatne wylugowane.
- 2) P - gleby płowe.
- 3) R - gleby rdzawe.

Gleby brunatne wylugowane (wyróżniane w randze podtypu gleb brunatnych właściwych) wytworzone są z analogicznego materiału, co gleby brunatne właściwe (pgm, gl, gś, gc, pl, i); różnią się od nich wymyciem węglanów poniżej głębokości 100 cm. Ukształtowały się z udziałem roślinności wielogatunkowych lasów liściastych lub mieszanych. Skalami macierzystymi gleb brunatnoziemnych na Nizinie Polskiej są przede wszystkim utwory akumulacji lodowcowej (gliny morenowe, piaski naglinowe, piaski zwałowe lub wodnej (utwory pyłowe).

Gleby płowe – materiał o dwudzielnym uziarnieniu, np. pgm:gś, pgm:gl, pgl:gl. Gleby płowe wytworzone są z utworów pyłowych i glin zwałowych, jak i również z niektórych piasków niezbyt zasobnych w wierzchnich warstwach w węglany. Przydatność rolnicza gleb płowych jest zróżnicowana. Tworzą one zarówno kompleksy gleb klasy IIIb jak i kompleksy klas najsłabszych – V i VI.

Gleby rdzawe – materiał piaszczysty w całym profilu lub co najmniej do głębokości 100 cm; np. pl, ps, pgl, gl, ps, pgm, należą do kompleksów 6 i 7. Gleby rdzawe powstały z ubogich w związki zasadowe piasków luźnych i słabo gliniastych. Gleby te odznaczają się kwaśnym odczynem. Znaczny ich areal występuje pod lasami iglastymi.

Znaczną część opracowania pokrywają gleby bielcowe i pseudobielcowe (bielicoziemne – rząd) zajmują 25,33% wszystkich gleb. Wytworzone zostały z piasków słabogliniastych, piasków słabogliniastych pylastych, piasków luźnych, pyłów zwykłych oraz sporadycznie z glin lekkich. Wśród nich dominują dwa typy gleb: gleby rdzawe oraz gleby bielcowe. Gleby bielcowe powstają najczęściej z ubogich piasków kwarcowych. Są to z reguły silnie przesortowane i często eoliczne przemodelowane piaski sandrowe dalekiego transportu, piaski pradolin i dolin rzek. Gleby bielicoziemne należą do gleb *bardzo lekkich*, co pod względem rolniczej przydatności w dużym procencie kwalifikuje te gleby do kompleksów gleb ornych słabych - klasy RV, gleb ornych najsłabszych – klasy RVI, a także do kompleksów użytków zielonych słabych i bardzo słabych.

Jednostka ta wymaga podziału na dwa genetycznie i ekologicznie różne typy gleb: A - gleby bielcowe i P - gleby płowe. Gleby bielcowe, wytworzone z piasku luźnego (pl), rzadziej słabogliniastego (ps); należą do kompleksów 7 i 6. Gleby płowe, wytworzone ze związlejszego (cięższego) materiału np. gliny, często spiaszczone w górnej części (np. ps:gl, pgl:gl, pgm:gś), uwory pyłowe (plz, li).

Znaczną powierzchnię - 9,56% ogółu gleb, zajmują również czarne ziemie zdegradowane i gleby szare. Ważnym czynnikiem glebotwórczym dla czarnych ziem była woda, są to tzw. gleby semihydrogeniczne. Ukształtowały się one z bogatych w próchnicę utworów mineralnych zawierających węglan wapnia i mających bardzo różny skład granulometryczny. Czarne ziemie na omawianych obszarach wytworzyły się z glin zwałowych moren dennych oraz osadów fluwioglacjalnych tworzących wysoczyzny. Czarne ziemie zdegradowane charakteryzują się poziomem próchnicznym o miąższości 30-40 cm. Zawartość próchnicy wynosi w górnej części poziomu próchnicznego około 4% i zmniejsza się ku dołowi.

Ponadto duży odsetek, bo aż 8,37% ogółu gleb, stanowią gleby hydrogeniczne, pobagienne (rząd), reprezentowane przez jeden typ - gleby murszowate (murszowo-mineralne, mursze). Gleby murszowate powstają w wyniku murszenia utworów mineralno-organicznych i próchnicznych, czyli

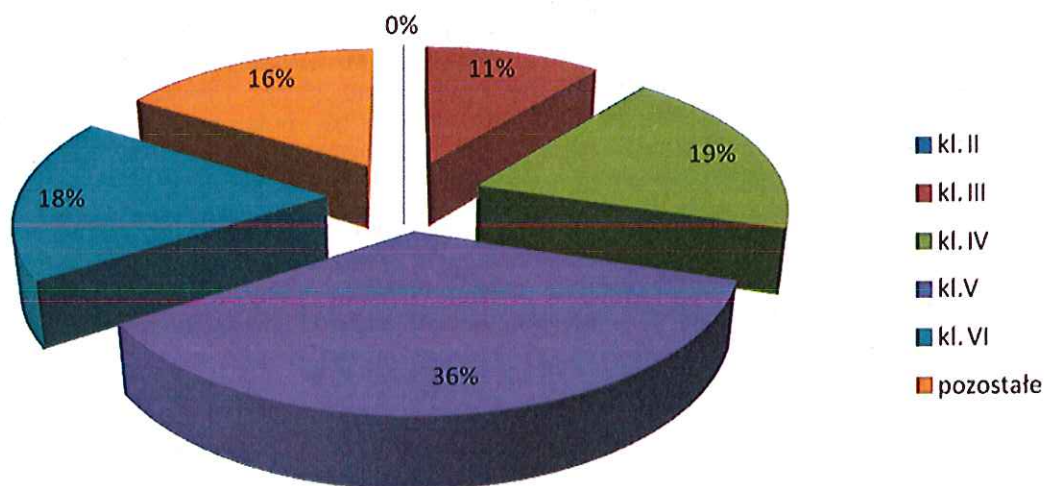
¹ Na podstawie mapy glebowo-rolniczej w skali 1:5000.

zawierających poniżej 20% materii organicznej, jak i również z utworów zawierających ponad 20% materii organicznej, ale płytszych od 30 cm. Mogą powstawać z bardzo płytkich torfów, mułów i utworów torfiastych. Przede wszystkim powstają na podłożu bardzo lekkich utworów mineralnych, w których na sucho łatwo jest oddzielić materię organiczną od mineralnej. Gleby murszowate wykorzystywane są głównie pod pastwiska.

Gleby hydrogeniczne - gleby torfowe (torfy niskie) zajmują 1,03%, natomiast gleby torfowo-mułowe 1,66% (podtyp). Występują głównie w dolinach rzecznych, a także pod zbiornikami wodnymi. Niewiele, bo tylko 0,76% stanowią gleby aluwialne – mady rzeczne powstałe w wyniku erozyjnej i sedymentacyjnej działalności wód rzecznych. Dla wyżej wymienionych gleb, woda była podstawowym czynnikiem glebotwórczym.

Reasumując na terenie gminy występują głównie gleby bielicoziemne oraz brunatne zaliczane do IV, V i VI klasy bonitacyjnej i należą do najsłabszych w powiecie zgierskim. Na terenie gminy nie występują gleby I klasy bonitacyjnej. Korzystne warunki glebowe wykształciły się jedynie w północnej części gminy, w terenach gdzie przeważają utwory gliniaste i ilaste. Gleby najlepszych klas, które należą do gleb chronionych w myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych - klasy II – IIIa oraz IIIb zajmują około 15% powierzchni gleb, głównie w kompleksach pszennych: bardzo dobrym, dobrym i wadliwym.

Struktura gruntów wg klas bonitacyjnych

5.1.7 Wody powierzchniowe

Przez teren Gminy Parzęczew przebiega główny wododział Polski między zlewnią Bzury (dorzecze Wisły), a Gnidy (dorzecze Odry). W części północnej biegnie po terenach o płaskich, słabo zaznaczonych kulminacjach. Przecinające je rowy melioracyjne zacierają wyrazistość wododziału. W południowej części gminy występują lokalne obszary bezodpływowe w niewielkich obniżeniach śródwymowych. Przez teren gminy przepływają rzeki: Bzura, Gnida, Linda i Zian (Gnida).

Obecny kształt sieci dolinno-rzecznej jest wynikiem wielu procesów geomorfologiczno-geologicznych, jakie miały miejsce w bliższej i dalszej przeszłości. Współczesna sieć rzeczna ukształtowana została w czasie zaniku ostatniego na tym obszarze lądolodu. Obszar Gminy Parzęczew położony jest w zasięgu zlodowaceń środkowopolskich. Jego powierzchnia pokryta jest utworami młodszego zlodowacenia Warty. Panujące wówczas kierunki odpływu wód, w podstawowym zarysie, zachowały się do dziś (Kobojek E., Kobojek S. 2005).

Przez teren Gminy Parzęczew przepływają rzeki: Bzura, Gnida, Linda oraz Zian. Bzura jest lewobrzeżnym dopływem Wisły o długości 166 km i powierzchni dorzecza 7788 km², przy czym na terenie gminy jej długość wynosi 14,5 km. Odwadnia południowo-wschodnią oraz wschodnią część gminy. Jej źródła znajdują się w Lesie Łagiewnickim, w północno-wschodniej części Łodzi, poza charakteryzowanym obszarem.

Gnida jest rzeką uregulowaną i stanowi prawobrzeżny dopływ Neru. Odwadnia ona południowo-

zachodnią część gminy. Jest drugą rzeką pod względem długości (13,9 km) w gminie.

Linda jest rzeką o długości 12,8 km, w tym przez ok. 4,5 km płynie przez teren gminy Parzęczew (*Opracowanie ekofizjograficzne...*). Jest prawobrzeżnym dopływem Bzury. Wprowadza do niej swe wody w okolicach Chociszewa, w północnej części gminy.

Wody rzeki Zian (Gnidy) wypływają ze zbiornika wodnego usytuowanego w Ignaciewie Podleśnym, obręb Ignacew Rozlazły. Długość rzeki Zian wynosi 5,3 km. Jest ona w całości jest rzeką uregulowaną. Rzeką ta uchodzi do rzeki Łęka Dobrogosty, na północ od wsi Bronno w Gminie Łęczycza, jest jej prawobrzeżnym dopływem.

Sieć rzeczna Gminy Parzęczew uzupełniają budowle wodne w tym zbiorniki wodne oraz urządzenia melioracji wodnych. Największe zbiorniki wodne występują w: Leżnicy Wielkiej, Parzęczewie, Chociszewie oraz Kowalewicach. Zalew Leżnicki, jest małym zbiornikiem wodnym rozciągającym się ze wschodu na północny zachód w dolinie rzeki Zian (Gnidy) na długości niespełna 1100 m, o maksymalnej szerokości około 140 m. We wschodniej części akwenu występuje częściowo zadrzewiona wyspa o regularnym, podłużnym kształcie. Długość jej wynosi około 280 m, a szerokość 40–45 m. Pojemność zbiornika przy NPP = 113,10 m n.p.m. wynosi 130 tys. m³, a powierzchnia około 15 ha. Wyeksponowanym elementem obiektu jest lewostronna grobla długości 250 m, zlokalizowana między plażą a zaporą czołową. Szerokość jej korony przed przebudową wahała się w granicach 4,0–5,0 m. Skarpa odwodna umocniona była płytami żelbetowymi i płotkiem faszynowym, a w górnym pasie – roślinnością wodolubną. W korpusie zapory czołowej zbiornika przed modernizacją wbudowane były trzy zasadnicze elementy: urządzenie spustowe w formie żelbetowego mnicha piętrzącego, dwa przelewy awaryjne z bystrzami i rurociągi odprowadzające wodę pod drogą z wylotem do cieku w dolnym stanowisku (Gąsowska M. Urbański J. 2013). Zbiornik wodny w Chociszewie posiada powierzchnię 1,68 ha i pojemność 23 tys. m³. Kolejnym zbiornikiem jest zbiornik znajdujący się w Parzęczewie o powierzchni 1,58 ha i pojemności 22 tys. m³. Ponadto do większych zbiorników należy 6 stawów rybnych w Kowalewicach o powierzchni 2,84 ha i pojemności 28 tys. m³.

Zasoby wodne Gminy Parzęczew należą do ubogich. Na jej obszarze retencjonowanych jest 203 tys. m³ wody w różnej wielkości zbiornikach. W związku z powyższym, należy podejmować wszelkie działania, aby zwiększać skromne zasoby retencyjne gminy. Koniecznym działaniem jest m.in. weryfikacja klasyfikacji gruntów, mająca na celu zaewidencjonowanie faktycznie istniejących zbiorników wodnych.

5.1.8 Wody podziemne

Na terenie Gminy Parzęczew występują poziomy wodonośne związane z utworami górnej jury, górnej kredy i czwartorzędu. Południowa i wschodnia część gminy jest objęta zasięgiem porowego zbiornika dolnej kredy - GZWP nr 401 Niecka Łódzka. Wody tego zbiornika objęte są wysoką (OWO) i najwyższą (ONO) ochroną. Występują w ośrodku szczelinowym i szczelinowo-porowym. Działki położone w obrębach: Bibianów, Chociszew, Florentynów, Kowalewice, Mariampol, Orla oraz Wytrzyśczyki są objęte w/w ochroną (Kleczkowski A. 1990). W okolicy Janowa i Śliwnik, na północny-wschód od Parzęczewa, sięga południowy fragment szczelinowo-krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 226 Krośniewice – Kutno. Zbiornik o charakterze szczelinowo – krasowym podlega przepisom o wysokiej ochronie wód podziemnych (OWO).

W osadach czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne, pozostające ze sobą w różnych związkach hydrologicznych: poziom naglinowy oraz poziom międzymorenowy. Zasoby tych wód występują w osadach piaszczysto-żwirowych zlodowacenia południowopolskiego i okresu interglacjalu mazowieckiego oraz w piaskach i żwirach wodnolodowcowych pochodzących z okresu zlodowaceń środkowopolskich (Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew, 2009). Zwierciadło wód płytkich (naglinowych) występuje na głębokościach nieprzekraczających 5 m p.p.t. Ich zasoby są niewielkie, występują znaczne wahania stanów i sezonowe zmiany temperatury wody. Podstawowy poziom wodonośny (międzymorenowy) występuje na głębokości 10-50 m p.p.t. Zwierciadło naporowe występuje na głębokości 10-20 m, a wydajności sięgają 20 m³/h (Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew, 2009).

W dolinach rzek (Bzury i Gnidy) występują również wody aluwialne, a w bezodpływowych nieckach pojawiają się izolowane soczewki wód wierzchówkowych (Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew, 2009).

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie gminy, są zasoby górnokredowe oraz

czwartorzędowe. Wody poziomu górnego kredowego eksploatowane są poprzez ujęcia wody w Ignaciewie Folwarcznym i w Orleju, natomiast wody poziomu czwartorzędowego eksploatowane są poprzez ujęcia w: Chrzastowie Wielkim, Parzęczewie, a także Leżnicy Wielkiej – Osiedle.

5.1.9 Warunki mezoklimatyczne oraz topoklimatyczne

Prawidłowości układu warunków pogodowych występujące na dużych obszarach, kształtujące się pod wpływem czynników największej skali oddziaływania, nazywane bywają makroklimatem.

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną zaproponowaną przez Wosia (1996), opisywany obszar położony jest w regionie XVII – Środkowopolskim. Jest to jeden z największych spośród 28 wyróżnionych przez niego regionów. Mało wyraźnie zarysowująca się jego wschodnia granica świadczy o tym, iż panujące tu stosunki klimatyczne nawiązują do warunków na terenach na wschód od omawianego regionu. Cechą charakterystyczną jest stosunkowo duża liczba dni z pogodą bardzo ciepłą oraz z pogodą dość mroźną (Woś A. 1996).

Za najistotniejszą cechę klimatu całej Polski Środkowej uznaje się dużą zmienność elementów meteorologicznych w czasie oraz ich małe zróżnicowanie przestrzenne. Wynika ono z jednorodności uwarunkowań radiacyjnych i cyrkulacyjnych panujących na tym terenie (Kłysik K. 2001).

Z kolei główną cechą cyrkulacji atmosfery jest tutaj zmienność układów ciśnienia. Zimą dominuje typ cyrkulacji zachodniej cyklonalnej, w wyniku której nad Polskę napływa wraz z wędrującymi niżami powietrze znad Atlantyku. Występuje wówczas bardzo duża zmienność typów pogody. Przez 45% dni w roku pogodę kształtują masy powietrza polarnomorskiego, 38% - powietrza polarnego kontynentalnego, a przez ok. 10% powietrza arktycznego (głównie wiosną). Powietrze zwrotnikowe napływa nad teren całej Polski środkowej najrzadziej, najczęściej jesienią powodując znaczne ocieplenie (Kłysik K. 2001). Najdłuższy czas trwania uśłonecznienia odnotowuje się w regionie łódzkim w czerwcu (dla Łodzi jest to 200,1 godz.), najkrótszy w grudniu (28,2 godz.). Na ten miesiąc przypada bowiem maksimum zachmurzenia, co związane jest ze zwiększoną częstotliwością przechodzenia frontów atmosferycznych w tym okresie. Wraz z końcem zimy wzrasta stopniowo liczba dni pogodnych (Dubaniewicz H. 1974).

Średnie temperatury powietrza na obszarze Polski centralnej wahają się w granicach 7,6-8°C². Cały zaś obszar cechuje małe zróżnicowanie pod względem termicznym. Stacją meteorologiczną położoną najbliżej terenu badań była nie działająca już stacja w Lućmierzu 2, tj. na południowy-wschód od terenu badań. Różnice zanotowanych tutaj temperatur w porównaniu ze stacją w Łodzi-Lublinku wynosiły maksymalnie jedynie 0,2°C (Kłysik K. 1993). Stąd też prezentowane poniżej wartości temperatur opierające się o dane ze stacji łódzkiej, wydają się adekwatne dla obszaru badań. I tak na ich podstawie można stwierdzić, iż absolutne maksima temperatury w regionie przekraczają 36°C, temperatury najniższe schodzą natomiast poniżej -30°C. Dni gorących (t_{max} 25°C) jest przeciętnie 34-37, dni upalnych (t_{max}>30°C) – 5-6. Z kolei liczba dni bardzo mroźnych (t_{max}<-10°C) wynosi ok. 2-2,5, a mroźnych (t_{max}<0°C) – 40. Dni z temperaturą ujemną mogą występować już we wrześniu, a także w maju, przy czym w skali roku jest ich ok. 125. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 18°C, najchłodniejszym – styczeń -3,3°C (Kłysik K. 2001).

Opady atmosferyczne na badanym terenie są niskie. Izohieta o wartości 550 mm biegnąca południkowo na wschód od doliny Bzury, dzieli cały obszar na część wschodnią o średnich rocznych opadach poniżej 550 mm i część zachodnią – o opadach przekraczających 550 mm (Kłysik 1993). W latach 1954-1964 na pobliskiej stacji w Lućmierzu zanotowano opady wynoszące 591 mm (Dubaniewicz H. 1974). W ciągu całego roku dominują wiatry z sektora zachodniego, co jest odzwierciedleniem ogólnej cyrkulacji atmosferycznej nad Polską (Dubaniewicz H. 1974).

Warunki klimatyczne bada się z różną szczegółowością. W skali regionalnej analizie podlegają cechy mezoklimatu, natomiast na poziomie lokalnym rozpatruje się zmienność cech topoklimatu lub bioklimatu. Na mezoklimat bezpośredni wpływ mają fizycznogeograficzne cechy powierzchni ziemi związane z rzeźbą terenu, występowaniem zbiorników wodnych oraz większych kompleksów leśnych i obszarów zurbanizowanych. Z kolei topoklimat zależy od zjawisk zachodzących w przyziemnej warstwie atmosfery, o których decyduje zróżnicowanie rzeźby (np. obecność zboczy o różnej ekspozycji na promieniowanie słoneczne), litologii oraz pokrycia terenu.

Warunki makro i mezoklimatyczne mogą być modyfikowane przez, charakterystyczny dla danego - *niedużego* obszaru, zespół zjawisk i procesów atmosferycznych lub cech wynikających z położenia geograficznego (m.in. ukształtowanie terenu, głębokość występowania wód podziemnych,

² Na podstawie danych z lat 1931-1989.

stopień pokrycia terenu lasami i łąkami, odległość od dużych zbiorników wodnych), które tworzą tzw. topoklimat. Istotny wpływ na warunki topoklimatyczne omawianych obszarów wywierają tereny obszarów rolnych oraz tereny lasów, a także stref przejściowych (ekotonowych). Ponadto warunki topoklimatyczne są kształtowane przez obszary dolin rzecznych i lokalnych zagłębień terenowych. Na terenie Gminy Parzęczew można wyróżnić poniższe rodzaje topoklimatów:

- 1) **Topoklimat obszarów gruntów rolnych**, urozmaiconych mniejszymi kompleksami leśnymi, zadrzewieniami i zakrzywieniami w postaci: kęp, rzędów i szpalerów (urządzenia fitomelioracyjne). Elementy te zmniejszają siłę wiatru na przylegających polach, łagodzą mikroklimat, spowalniają obieg wody i substancji chemicznych, ograniczają parowanie wody z gleby, zatrzymują śnieg.
- 2) **Topoklimat terenów wyniesionych o suchym podłożu**. Charakteryzuje się dobrymi warunkami solarnymi, bardzo dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, małą częstotliwością występowania mgieł, bardzo dobrymi warunkami przewietrzania.
- 3) **Topoklimat terenów leśnych płaskich**. Cechuje się wyrównanym profilem termiczno-wilgotnościowym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza, niekorzystnymi warunkami solarnymi (duże zacienienie), znaczną zacisznością, emisją fitoncydów działających bakterioobójczo oraz regenerująco na organizm ludzki. Podstawowym czynnikiem kształtującym klimat wnętrza lasu jest stopień zwarcia koron, które w znacznej mierze pochłaniają energię słoneczną oraz rodzaj podłoża, na którym rośnie las. Wnętrze lasu jest w lecie chłodniejsze, a zimą - cieplejsze niż teren otwarty. Zmniejsza to częstość przymrozków oraz podnosi wilgotność powietrza w warstwie przygruntowej. Liczba dni mroźnych i bardzo mroźnych (temperatury poniżej 0 °C i -10 °C) w lesie jest nieco większa niż na terenie otwartym. Niższa temperatura w lesie i mniejsza prędkość wiatru powodują, że parowanie wody przy ziemi jest tu mniejsze niż na terenie otwartym. Zwarty kompleks leśny modyfikuje prędkość i kierunek wiatru. Hamuje on w swym wnętrzu poziomy ruch powietrza, wzmacnia zaś ponad koronami drzew.
- 4) **Topoklimat terenów płaskich o suchym podłożu**. Cechuje się on przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, dobrymi warunkami przewietrzania.
- 5) **Topoklimat terenów płaskich oraz lokalnych obniżeń**. Charakteryzuje się przeciętnymi warunkami solarnymi właściwymi terenom płaskim, przeciętnymi warunkami termicznymi, okresowo gorszymi warunkami wilgotnościowymi i zwiększoną częstotliwością występowania mgieł, dobrymi warunkami przewietrzania z okresową tendencją do utrudnionego rozpraszania zanieczyszczeń.
- 6) **Topoklimat form wklęsłych**. Cechuje się niekorzystnymi warunkami radiacyjno-termicznymi, występują tu sploty wychłodzonego powietrza i tworzenie się jego zastoisk, aż do wystąpienia inwersji termicznych (które są następstwem wychłodzenia się podłoża wskutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt), co utrudnia wymianę powietrza. Powietrze chłodne znajdujące się w warstwie przygruntowej, na skutek niewielkich spadków dolin oraz zapór utrudniających jego spływ, zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie, nawet do późnych godzin przedpołudniowych. Tereny te są również podatne na immisję zanieczyszczeń oraz przymrozki radiacyjne.
- 7) **Topoklimat terenów stanowiących naturalne rynny spływu powietrza chłodnego**, którymi grawitacyjnie spływa powietrze chłodne i wilgotne do dolin i obniżeń z wyżej położonych obszarów.
- 8) **Topoklimat powierzchni wodnych i ich otoczenia**. Odnacza się wartościami wymiany ciepła na skutek ich dużej pojemności cieplnej. Wody zbiornika wodnego łagodzą wpływ oddziaływania na temperaturę powietrza (zmniejszenie amplitudy) oraz powodują wzrost częstotliwości pojawiania się mgieł. Wody stojące akumulują ciepło, więc w mniejszym stopniu, obszary te narażone są na powstawanie zmrozowisk (w wyniku napływu chłodnego powietrza).
- 9) **Topoklimat stref przejściowych (ekotonowych)**. Na brzegu lasu i w jego najbliższej okolicy powstaje specyficzny mikroklimat, zależny od położenia ściany drzew w stosunku do stron świata i przeważających kierunków napływu mas powietrza. W otoczeniu takich obszarów zmniejsza się prędkość wiatru, ponadto zmniejszają się kontrasty termiczne w ciągu pór roku i części doby. Uważa się, że powierzchnie leśne wpływają na zwiększenie opadów

w najbliższej okolicy. Jest to efekt zwiększonej wilgotności powietrza nad lasami, którą wywołują wzmożona transpiracja roślin oraz zwiększona konwekcja mas powietrza.

- 10) **Topoklimat obszarów zabudowanych** dotyczy zwartej zabudowy większych miejscowości gminy. Przy niesprzyjającej pogodzie mogą kumulować się tam zanieczyszczenia powstające w procesach spalania paliw. Stagnacja zanieczyszczeń uwarunkowana jest stanem równowagi atmosferycznej, kierunkiem oraz siłą wiatru, rzeźbą terenu oraz układem przestrzennym zabudowy.

5.1.10. Szata roślinna

Szata roślinna określonego obszaru obejmuje florę, czyli wykaz występujących gatunków roślin z ich wielostronną charakterystyką oraz roślinność, to jest zbiorowiska roślinne w ujęciu fitosocjologicznym. Szata roślinna omawianego terenu jest wyrazem zarówno warunków środowiska fizycznogeograficznego, jak i wpływu wynikającego bezpośrednio i pośrednio ze społeczno-gospodarczej działalności człowieka (sposobu użytkowania).

Według podziału na jednostki geobotaniczno-regionalne Matuszkiewicza (1993), charakteryzowany obszar znajduje się w Dziale Wyżyn Południowopolskich (C), Krainie Wysoczyzn Łódzko – Wieluńskich (C.1), Okręgu Łódzkim (C.1.3), Podokręgu Ozorkowsko-Poddębickim (C.1.3.a). Charakterystyczne dla całej krainy jest występowanie zespołu *Quercus-Pinetum* na siedliskach boru mieszanego, znaczny udział w drzewostanie świetlistych dąbrów *Potentillo albae-Quercetum*, a prawie całkowity brak dąbrów z klasy *Quercetea robori-petraeae* (Matuszkiewicz 1993).

Krajobrazy pierwotne i naturalne badanego terenu obejmowały lasy. Jednakże na skutek długotrwałej działalności człowieka nastąpił spadek lesistości oraz zmiany w składzie i strukturze lasów, co wywarło negatywny wpływ na warunki klimatyczne i wodnoglebowe całego obszaru. Obecnie roślinność badanego terenu zajmują zarówno zespoły naturalne (leśne, wodne), jak i zastępcze dla lasów (leśne monokultury oraz wtórne stadia rozwojowe), nieleśne – półnaturalne łąki, pastwiska i murawy oraz synantropijne: polne (segetalne) i ruderalne. Przy czym zauważyć należy, iż liczba zbiorowisk zastępczych przewyższa znacznie liczbę zbiorowisk naturalnych (Czyżewska 1993).

Aktualny obraz szaty roślinnej – roślinności rzeczywistej omawianego terenu w dużym stopniu związany jest z działalnością człowieka. Dominującymi zbiorowiskami roślinnymi tego obszaru są zbiorowiska synantropijne: ruderalne związane z terenami zabudowy oraz segetalne związane z terenami upraw polowych. Ze zbiorowiska roślin synantropijnych można wydzielić grupę roślin „zawleczonych”, reprezentujących gatunki obce naszej florze, określa się je, jako antropofity (przybysze). Grupę gatunków rodzimych, które niegdyś występowały tylko w zbiorowiskach naturalnych, a obecnie rozprzestrzeniły się również na siedliskach antropogenicznych, określa się, jako apofity (gatunki tubylcze).

Znaczną część zbiorowisk roślinnych stanowią zbiorowiska leśne i zaroślowe. Na terenie Gminy Parzęczew występuje 9 typów siedliskowych lasu, tj: bór sosnowy suchy, bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany świeży, las mieszany wilgotny, las świeży, las wilgotny, ols jesionowy, ols. Dominującymi typami siedlisk są siedliska średniożyłne: bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży, które występują głównie w południowej części gminy. Lasy mieszane wilgotne występują głównie w północnej części gminy – w obrębie Opole. W dolinach rzecznych oraz na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych występują olsy jesionowe oraz olsy.

Bór sosnowy suchy (Bs) - ubogie siedliska na glebach piaszczystych o opadowym typie gospodarki wodnej. Gleby - najczęściej arenosole (słabo wykształcone): inicjalne, właściwe, bielcowane; wytworzone z piasków luźnych, miejscami wydmy. Próchnica typu mor (często postać inicjalna). Drzewostan tworzy sosna IV-V klasy bonitacji, słabej jakości. Warstwy dolnej drzewostanu brak. Podszycu także brak lub występują w nim jednostkowo jałowce. Runo bardzo ubogie, tworzą pojedynczo rosnące rośliny naczyniowe m.in.: kostrzewa owcza *Festuca ovina*, borówka brusznica *Vaccinium vitis idaea*, jastrzębiec kosmaczek *Hieracium pilosella*, wrzos pospolity *Calluna vulgaris*, szczotlika siwa *Corynephorus canescens*, mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi*. Warstwa mszysto-porostowa jest dobrze rozwinięta, powszechnie występuje w niej rókietnik pospolity *Entodon schreberi*, rzadziej: widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*, często licznie są porosty - w tym chrobotki *Cladonia* sp. i płucnica islandzka *Cetraria islandica*.

Bór mieszany świeży (BMśw) - średnio żyzne siedliska na utworach piaszczystych i piaszczysto-gliniastych. Gleby rdzawe (gł. bielcowane właściwe), rzadziej rdzawe brunatne, ochrowe bądź arenosole. Próchnica - mor lub moder-mor. Drzewostany zazwyczaj mieszane, gatunkiem

panującym najczęściej jest sosna I-III kl. bonitacji; rzadziej świerk, buk, dąb bądź jodła III kl. bonitacji; gatunki te także stanowią domieszkę w drzewostanach z panującą sosną w warstwie górnej oraz występują w warstwie dolnej drzewostanów. Podszyt dobrze rozwinięty składa się z dębu, świerka, kruszyny, buka oraz mniej licznych niż w borach jałowców; a także z słabo rozwiniętej leszczyny. Runo często zdominowane często przez dobrze rozwiniętą borówkę czarną *Vaccinium myrtillus*. Gatunki różnicujące to m.in.: konwalija majowa *Convallaria maialis*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, turzycza palczasta *Carex digitata*, malina kamionka *Rudus saxatilis*. Gatunki częste poza borówką czarną to: trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum* i poziomka pospolita *Fragaria vesca*. Licznie występują mszaki, które są mniej widoczne niż w borach świeżych, a są to m.in.: rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, widłoząb falisty *Dicranum undulatum*, płonnik strojny *Polytrichum attenuatum* i gajnik lśniący *Hylocomnium splendens*.

Bór mieszany wilgotny (BMw) - średnio żyzne siedliska na utworach piaszczystych i piaszczysto-gliniastych z wodą gruntową w zasięgu korzeni drzew (180-120 cm). Gleby rdzawe (gł. bielcowane, właściwe), rzadziej rdzawe brunatne, ochrowe bądź arenosole; często z gruntowym oglejeniem. Próchnica - mor lub moder-mor. Drzewostany mieszane, gatunkiem panującym najczęściej jest sosna I-II kl. bonitacji; rzadziej świerk, dąb i jodła, które zazwyczaj stanowią domieszkę w warstwie górnej oraz występują w warstwie dolnej drzewostanów. Podszyt dobrze rozwinięty, dominuje w nim zazwyczaj kruszyna, a występują również dąb, wierzbę, leszczyna i jałowiec. Runo silnie rozwinięte, często gatunkiem panującym jest orlica pospolita *Pteridium aquilinum*. Gatunki różnicujące to m.in.: trzęślica modra *Molinia coerulea*, tojeść pospolita *Lysymachia vulgaris* i turzycza pospolita *Carex nigra* (*C. fusca*). Licznie borówka czarna *Vaccinium myrtillus* występują mszaki: rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, widłoząb falisty *Dicranum undulatum*, gajnik lśniący *Hylocomnium splendens*, miejscami małe kępy torfowców *Sphagnum* sp.

Las mieszany świeży (LMśw) - średnio żyzne siedlisko na utworach piaszczysto-mineralnych, rzadziej piaszczystych. Gleby brunatne kwaśne, rdzawe brunatne. Próchnica typu moder, model-mor. Drzewostany mieszane buduje najczęściej sosna I-II kl. bonitacji oraz rzadziej świerk, dąb, buk i jodła II-III kl. bonitacji. Warstwy dolna drzew zazwyczaj słabo rozwinięta, a tworzą ją: dąb, jodła, buk. Podszyt bogaty składa się m.in. z: leszczyny (nie przechodzi do II piętra, nie tworzy form drzewiastych), dębu, świerka, kruszyny, jarzębiny, pojedynczo rosnącego słabo rozwiniętego grabu. Runo dość bogate z małą ilością gatunków borowych oraz pojedynczymi lasowymi. Gatunki różnicujące to m.in.: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, prosownica rozpierzchła *Milium effusum*. Runo nie wykazuje tak wyraźnej jak w lasach zmienności sezonowej. Wiosną geofity są nieliczne. Mszaków jest mało - pojawiają się merzyki *Mnium* sp.

Las mieszany wilgotny (LMw) - średnio żyzne siedliska na utworach piaszczystych i piaszczysto-gliniastych z wodą gruntową w zasięgu korzeni drzew (180-120 cm). Gleby rdzawe (gł. bielcowane właściwe), rzadziej rdzawe brunatne, ochrowe bądź arenosole; często z gruntowym oglejeniem. Próchnica - mor lub moder-mor. Drzewostany mieszane, gatunkiem panującym najczęściej jest sosna I-II kl. bonitacji; rzadziej świerk, dąb i jodła, które zazwyczaj stanowią domieszkę w warstwie górnej oraz występują w warstwie dolnej drzewostanów. Podszyt dobrze rozwinięty, dominuje w nim zazwyczaj kruszyna, a występują również leszczyna, dąb, trzmielina. Runo silnie rozwinięte. Gatunki różnicujące to m.in.: gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, sit rozpierzchły *Juncus effusus* i sit rozpierzchły *J. conglomeratus*, śmiełek darniowy *Dechampsia caespitosa*. Gatunki częste to m.in.: szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i tojeść pospolita *Lysymachia vulgaris*. Mszaki niezbyt liczne, głównie rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, miejscami małe kępy torfowców *Sphagnum* sp.

Las świeży (Lśw) - bardzo żyzne siedliska na glebach mineralnych, na gliniastych i piaszczysto-gliniastych. Duże zróżnicowanie warunków glebowych. Gleby brunatne (kwaśne, wylugowane, typowe) płowe, czarne ziemie. Drzewostan tworzą dąb szypułkowy, buk, jodła I-II kl. bonitacji; gatunkami domieszkowymi lub panującymi w I piętrze są lipa drobnolistna, grab pospolity, jesion wyniosły, wiąz szypułkowy. W dolnych warstwach licznie występuje grab a także dąb i lipa oraz jodła. Podszyt jest bardzo bogaty. Dominuje w nim leszczyna i grab pospolity, a liczne są trzmielina, wiciokrzew i jarzębina. Runo wiosną tworzą zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, fiołki *Viola* sp. Gatunki różnicujące to m.in.: podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, marzanka wonna *Galium odoratum*, czerniec gronkowy *Actea spicata*, kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*. Gatunki częste w miejscach o dużym dostępie światła do dna lasu to poza gat. różnicującymi także m.in.: porosownica rozpierzchła *Milium effusum*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea* i wiechlina gajowa *Poa nemoralis*. Mszaki nieliczne, głównie

z rodzaju *Mnium*.

Las wilgotny (Lw) - bardzo żyzne siedliska na glebach mineralnych (gliniastych lub piaszczystogliniastych) i organiczno-mineralnych. Gleby brunatne (kwaśne, wylugowane, typowe) płowe; oglejone; rzadziej czarne ziemie oraz płytkie gleby murszaste lub murszowate. Próchnica typu mull. Drzewostan najczęściej tworzy lub współtworzy dąb szypułkowy I-II kl. bonitacji; gatunkami domieszkowymi lub panującymi w I piętrze są lipa drobnolistna, grab pospolity, jesion wyniosły, wiąz szypułkowy. W dolnych warstwach licznie występuje grab; a także dąb i lipa i czeremcha zwyczajna. Podszyt jest bardzo bogaty. Dominuje w nim leszczyna i czeremcha zwyczajna; a liczne są bez czarny i porzeczek. Runo wiosną tworzą ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, zawilec gajowy i żółty, *Anemone nemorosa* i *A. ranunculoides*. Gatunki różnicujące to m.in.: podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*. Mszaki występują nieliczne, głównie żurawiec fałdowany *Athyrium undulatum* i z rodzaju merzyk *Mnium* sp.

Ols jesionowy (OIJ) - bardzo żyzne siedliska na silnie uwilgotnionych glebach mineralnych (z piasków drobnoziarnistych, ilów, pyłów) z płytkimi warstwami utworów organicznych (mułu, murszu, gytii); okresowo podtapiane i zalewane; w dolinach rzek, na obrzeżach jezior, w obniżeniach z ruchomą wodą. Gleby mineralno-murszowe, gruntowo-glejowe murszowe, torfowo-mułowe, mułowo-murszowe, gytiowo-murszowe, murszowate; o odczynie słabo kwaśnym, rzadziej kwaśnym lub obojętnym. Gatunkiem panującym w drzewostanie zazwyczaj jest olsza czarna I-II kl. bonitacji; rzadziej jesion wyniosły; a gatunkami domieszkowymi jesion i świerk, rzadziej dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy. W warstwie dolnej drzewostanu rośnie czeremcha zwyczajna. Podszyt silnie rozwinięty buduje czeremcha zwyczajna, leszczyna, porzeczek czarna. Bogate runo tworzą m.in. gatunki różnicujące to: przytulia czepna *Galium aparinum*, ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*, kuklik zwisły *Geum rivale*, czartawa drobna *Circaea alpina*, knieć błotna *Caltha palustris*, psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, pepawa błotna *Crepis paludosa*. Gatunkami częstymi są m.in.: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, chmiel zwyczajny *Humulus lupulus*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, turzyca odległokłosa *Carex remota* i kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*.

Ols typowy (OI) - siedliska na torfowiskach niskich. Gleby torfowe torfowisk niskich (średnio głębokich lub głębokich), murszowe, murszaste; kwaśne, słabo kwaśne. Drzewostan olsza czarna II-III kl. bonitacji; gatunkiem domieszkowym jest brzoza. Warstwy dolnej drzewostanu brak. Podszyt z reguły słabo rozwinięty tworzy porzeczek czarna i jarzębina. Runo o charakterystycznej kępkowo-dolinkowej budowie, tworzą gatunki turzyc wysokich. Gatunkami różnicującymi głównie są: turzyce: ciborowata, brzegowa, błotna, długokłosa *Carex*: pseudocyperus, riparia, acutiformis, elongata; oraz kosaciec żółty *Irys pseudoacorus*, tarczycza pospolita *Scutellaria galericulata* i krwawnica pospolita *Lythrum salicaria*, narecznica błotna *Thelypteris palustris*. Gatunkami częstymi są m.in.: psianka słodkogórz *Solanum dulcamara*, narecznica błotna *Thelypteris palustris*, gorysz błotny *Peucedanum palustre*, tojeść bukietowa i t. pospolita *Lysimacha thyrsoflora* i *L. vulgaris*. Na kępach wokół drzew występują m.in. gatunki borów mieszanych, borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea*, narecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*.

Uzupełnieniem, na omawianych obszarach, zbiorowisk leśnych, oznaczanych w ewidencji gruntów, jako „Ls”, są grunty, oznaczane jako „Lz”. Pod tym oznaczeniem rozumie się grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,1000 ha, a także:

- śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów (Fot. 9),
- tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych,
- grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym oraz krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu,
- przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych,
- jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami w sposób naturalny lub sztuczny w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów,
- wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami,
- zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów,

- skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, ale niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi.
- Następną grupę zbiorowisk występujących na terenie Gminy Parzęczew stanowią zbiorowiska wodne i przywodne, związane z rzekami Bzury, Gnidy, Zianu, Lindy. Zbiorowiska wodne i przywodne tworzą hydrofity rzek, rowów melioracyjnych oraz zbiorników astatycznych i stawów rybnych.

Ponadto na omawianym obszarze występują zbiorowiska trawiaste i ziołoroślowe, związane z użytkami łąk i pastwisk.

Tabela - Forma własności lasów na terenie gminy Parzęczew.

Powierzchnia lasów ogółem [ha]	Forma własności			
	Skarb państwa [ha]	Prywatni właściciele [ha]	Komunalne [ha]	Inne [ha]
1701,63	1054,46	637,97	3,63	5,57

Źródło: Na podstawie danych Referatu Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Parzęczewie.

5.1.11 Fauna

Występowanie zwierząt lądowych uwarunkowane jest w pierwszym rzędzie czynnikami geograficzno-historycznymi, klimatycznymi, geomorfologicznymi, szatą roślinną oraz wpływem działalności człowieka. Ekosystemami pierwotnymi były tutaj różnorodne zbiorowiska leśne, które obecnie zostały silnie zdegradowane, a ich powierzchnia znacznie ograniczona na rzecz rolnictwa i zabudowy wiejskiej. Zwierzęta leśne przetrwały do dziś w zachowanych kompleksach leśnych, które współcześnie zajmują ubogie i piaszczyste gleby oraz tereny podmokłe, a więc miejsca mało przydatne dla rolnictwa. Ponadto ostojami gatunków leśnych na terenach rolniczych są parki i aleje wiejskie, śródpolne i porolne zalesienia.

Poniższy opis ma na celu jedynie przybliżenie składu gatunkowego zwierząt, który może występować na terenie Gminy Parzęczew. Inwentaryzacja poszczególnych gatunków fauny przeprowadzana będzie na potrzeby prognoz oddziaływania na środowisko, stosownie do skali konkretnego opracowania planistycznego – planu miejscowego, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W obecnie występujących zbiorowiskach leśnych dominują bory sosnowe, jako efekt prowadzonej gospodarki leśnej. W faunie borów, zwłaszcza suchych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną. Wiele z nich to znane szkodniki lasów, np. motyle: barczatka sosnowka *Dendrolimus pini* i brudnica mniszka *Lymantria monacha*, a także okazały zawisak borowiec *Sphinx pinastri*. W porównaniu do innych typów lasów spotyka się tu więcej gatunków ciepło- i sucholubnych, szczególnie licznie występujących na porębach, na przykład wyróżniające się rozmiarami łowik - wierzchołówka *Laphria gibbosus* i bogatek - miedziak sosnowiec *Chalcophora mariana*. Z borami sosnowymi związane są duże okazałe gatunki owadów, np. pasikonik opaslik sosnowiec *Barbitistes constrictus*, a z chrząszczami: borodziej cieśla *Ergates faber*, walczyk lipczyk *Polyphylia fullo* oraz tęcznik liszkarz *Calosoma sycophanta* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

W lasach mieszanych i liściastych występuje jeszcze bogatsza i bardziej zróżnicowana entomofauna. Duży udział mają w niej saprofagi - gatunki związane z próchniejącym drewnem (muchówki). Do okazałych motyli występujących w lasach liściastych należą: pawica grabówka *Saturnia pavonia*, lotnica zyska *Agria tau*, pokłonnik osinowiec *Limenitis populi* oraz mieniak tęczowiec *Apatura iris* i mieniak strużnik *A. ilia*. Cały rozwój w koronach drzew liściastych odbywa pasikonik - nadrzewek długoskrzydły *Meconema thalassinum*. Innym charakterystycznym pasikonikiem dla ciepłych obrzeży lasów liściastych jest podkrzewin *Pholidoptera griseoaptera*. Ze starym drzewostanem liściastym związane są okazałe chrząszcze z rodziny żukowatych, jak wepa *Liocola lugubris* i kwietnica *Netocla aemgionosa* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

W zbiorowiskach leśnych występuje wiele gatunków płazów, jak: żaba trawna *Rana temporaria*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, ropucha szara *Bufo bufo*. Z gadów notowane są tutaj: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, która zasiedla suche i nasłonecznione brzegi borów (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

Fauna ptaków leśnych jest zdecydowanie najbogatsza w gatunki, co jest zjawiskiem uniwersalnym w tej grupie zwierząt. Z bardziej rozpowszechnionych wymienić tu można turkawkę *Streptopelia turtur*, słonkę *Scolopax rusticola* i kobuzę *Falco subbuteo* na stanowiskach leśnych (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

Fauna ssaków związanych ze zbiorowiskami leśnymi jest bardzo zróżnicowana. Występują tu duże

parzystokopytne i drobne ssaki z rzędów: owadożerne, gryzonie, a także małe i średnie drapieżne. Dla wielu gatunków łownych dysponujemy szacunkowymi ocenami ich liczebności. Należy do nich dzik *Sus scrofa*, który jest gatunkiem pospolitym, jakkolwiek jego stan liczebny trudny jest do ustalenia i wyraźnie zaniżany. Z rzędu owadożernych występują: jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*, kret *Talpa europaea*. Z gryzoni, występują: nornica ruda *Clethrionomys glareolus*, mysz leśna *Apodemus flavicollis*, mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus* oraz wiewiórka ruda *Sciurus vulgaris* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

Bogactwo fauny krajobrazu rolniczego zależy przede wszystkim od stopnia jego mozaikowości oraz intensywności prowadzonej tam gospodarki. Na suchych pastwiskach dość rzadko występuje oryginalnie wyglądający żuk, krowieńczyk księżycoróg *Copris lunaris*, drapieżne kusaki: rabież *Emus hirtus* oraz gatunki z rodzaju oleica *Meloe* sp. Spotkać też tu można okazałe muchówki, np. baka bydlęcego *Tabanus bovinus* i łowika szerszeniaka *Asilus crabroniformis*, który swoim wyglądem przypomina szerszenia i często poluje na osy. Z motyli warto wymienić pazia królowej *Papilio machaon*. Na łąkach z okazalych owadów występuje turkuć podjadek *Gryllotalpa gryllotalpa* - prowadzący skryty tryb życia i łatwiejszy do zlokalizowania po głosie przypominającym głos ropuchy zielonej. Podobnie wczesnym latem łatwiej usłyszeć niż zaobserwować świerszcza polnego *Gryllus campestris*, którego obecność świadczy o niskim stopniu skażenia środowiska (Bazyluk, Liana 2000). Dla ciepłych łąk zióloro-ślowych charakterystycznym gatunkiem, i w ostatnich latach coraz częściej spotykanym, jest chroniony pająk tygryk paskowany *Argiope bruennichi*, a z innych pajaków - krzyżak łąkowy *Araneus quadratus*. Zbiorowiska łąkowe zwabiają wiele gatunków owadów, także z innych siedlisk, żywiących się nektarem i pyłkiem kwiatowym, np. motyli, pszczołowatych, a wśród tych ostatnich okazalych i objętych ochroną gatunkową trzmieli *Botanobus Latr.* Na polach uprawnych spotykamy, obok typowych owadów związanych z uprawami, duże, drapieżne chrząszcze, głównie z rodziny biegaczowatych Carabidae, np. biegacza wręgatego *Carabus cancellatus*. Tereny zadrzewione (remizy śródpolne, aleje, parki wiejskie) są siedliskiem wielu gatunków owadów. Wśród nich bardziej okazałymi są przykładowo, z błonkówek: bryzgun brzoziowiec *Cimbex femorata*, szerszeń *Yespa crabro* oraz, objęte ochroną gatunkową, trzmiele. Wśród chrząszczy na uwagę zasługują coraz rzadsze - wonnica piżmówka *Aromia moschata*, chrząszcz majowy *Melolontha melolontha*, rohatyniec *Oryctes nasicornis* i kruszczyca złotawka *Cetonia aurata* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

Na obszarach rolniczych spotykamy ptaki pochodzące z różnych biotów roślinności. Jak we wszystkich spotykanych u nas typach krajobrazów dominują tu gatunki leśne, które przystosowały się do śródpolnych i osiedlowych zadrzewień, sadów, żywopłotów, drzew rosnących wzdłuż szlaków komunikacyjnych itp. Przykładem mogą być: bogatka *Parus major*, modraszka *Parus coeruleus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, kos *Turdus merula*, zięba, dzwonek *Carduelis chloris*, a nawet kruk *Corvus corax*, kobuz. Najbardziej charakterystycznymi tutaj ptakami są gatunki pochodzenia lasostepowego i stepowego. Wszystkie, z wyjątkiem szpaka *Sturnus vulgaris* i trznadla *Emberiza citrinella*, unikają obszarów leśnych, chociaż pierwszy z wymienionych nie występuje we wnętrzu dużych kompleksów leśnych, a drugi rozmieszczony jest tam wzdłuż nasłonecznionych dróg, na polanach i porębach. Obok wymienionych, przykładem gatunków lasostepowych jest: gawron *Coryus frugilegus*, sroka *Pica pica*, sztucznie introdukowany bażant łowny *Phasianus colchicus*, potrzysz *Emberiza calandra*, ortolan *Emberiza hortulana* i makolągwa *Carduelis cannabina*. Do gatunków stepowych należy: skowronek *Alauda arvensis*, przepiórka *Coturnix coturnix* i kuropatwa *Perdix perdix*. Z budynkami i budowlami wiejskimi poprzez budowę gniazd związane są gatunki naskalne, podobnie jak w miastach. Najliczniejszymi w tej grupie ptaków są jaskółki - dymówka *Hirundo rustica* i oknówka *Delichon urbica*. Ta ostatnia jest gatunkiem kolonijnym, a jej występowanie ogranicza się do osiedli położonych na glebach żyznych i wilgotnych (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001). Najmniejsza z rodziny jaskółkowatych jest brzegówka *Riparia riparia*. Brzegówka jest jednym z nielicznych naszych ptaków gniazdujących w norach. Siedliskiem dla nich mogą być: skarpy nadrzeczne i urwiste brzegi nad zbiornikami wodnymi o różnej wysokości, zwirownie, piaskownie, wyrobiska i wykopy, przyzmy i hałdy ziemi. Gniazduje kolonijnie w norach o długości 50-100 cm, wygrzebanych przez pary ptaków w piaszczystych skarpach; na końcu nory jest komora lęgowa skąpo wyścielona trawami i piórami. Brzegówki znoszą od 4 do 6 białych jaj, wysiadywanie trwa 14-15 dni. Młode opuszczają norę po 16-23 dniach, ale jeszcze przez dłuższy czas powracają do niej na nocleg. Kolonie lęgowe mogą liczyć od kilku do kilkuset par i bywają używane przez wiele lat. Pokarmem dla brzegówki są owady chwytane w locie. Brzegówka jest ptakiem wędrownym, do Polski przylatuje w okresie od kwietnia do maja, odlatuje w sierpniu i we wrześniu. Należy ona do gatunków chronionych, wymienionych w Dyrektywie ptasiej, jest on zagrożony regulacjami rzek likwidującymi zakola i urwiste brzegi.

Najliczniejszym gatunkiem osiedli położonych w krajobrazie rolniczym jest wróbel domowy *Passer domesticus*, niestety brakuje jednak ocen jego liczebności. W miejscach bardzo bogatych w zieleni wysoką,

równie liczny, a czasem liczniejszy staje się mazurek *Passer montanus* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001). W bardzo dużym stopniu z osiedlami wiejskimi związany jest bocian biały *Ciconia ciconia*, którego miejsca lęgowe występują w dolinie rzeki Bzury, na terenie należącym do Lasów Państwowych w wydzielaniu 183Aa, w obrębie Tkaczewska Góra (*Program Ochrony Przyrody Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Grotniki na lata 2014-2023*).

Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie. Z gatunków łownych występują tutaj zając *Lepus europaeus* i polna populacja sarny *Capreolus capreolus* (Markowski J. Kowalczyk J.K., Wojciechowski Z. Tranda E. 2001).

5.1.12 Struktury ekologiczne i powiązania przyrodnicze zewnętrzne

Podstawową funkcjonalną i strukturalną jednostką ekologiczną przestrzeni przyrodniczej jest ekosystem, stanowiący wyodrębnioną pod względem przyrodniczym przestrzeń, w której zachodzi stała wymiana materii pomiędzy jej żywą i nieożywioną częścią, jako wynik wzajemnego oddziaływania żywych organizmów i martwych substancji mineralnych. W skład ekosystemu wchodzi komponenty abiotyczne i biotyczne. Na omawianym obszarze występują ekosystemy: leśne i zaroślowe, polne i łąkowe, wód płynących oraz stojących, a ponadto ekosystemy terenów zurbanizowanych.

Gmina Parzęczew reprezentuje model złożony struktury ekologicznej krajobrazu, tzw. model złożony osiowo-mozaikowy. Charakteryzuje się on występowaniem jednej dużej struktury, o charakterze osi ekologicznej, jaką jest rzeka Bzura wraz z jej doliną, której towarzyszy wyróżniająca się w krajobrazie mozaika przyrodnicza – płatów, struktur liniowych oraz pasmowych, o małej i średniej powierzchni. Pod względem kryterium jakościowego jest to model dolinno-leśny, w którym osiową jest dolina rzeki Bzury, a mozaikę w krajobrazie rolniczym tworzą przede wszystkim kompleksy leśne o małej i średniej powierzchni oraz niewielkie ciek wodne i obniżenia terenowe, użytkowane jako łąki i pastwiska. Oś ekologiczna, jaką tworzy rzeka Bzura wraz z jej doliną, położona jest peryferyjnie, w południowo-zachodniej części gminy, natomiast mozaika przyrodnicza (płaty, struktury liniowe oraz pasmowe) rozłożone są nierównomiernie, w południowej części gminy.

Powiązania przyrodnicze w obrębie terenu oraz pomiędzy nim a obszarami sąsiednimi zapewniają ciągi oraz korytarze ekologiczne. Ich główną rolą jest zapewnienie przepływu materii i energii poprzez ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu oraz zmniejszanie stopnia izolacji jego wyodrębnionych elementów. Przyrodnicze powiązania zewnętrzne (jak również wewnętrzne) mają bardzo duże znaczenie dla długoterminowego przetrwania zasobów przyrodniczych na obszarze gminy i poza nią. Powiązania lokalne realizowane są poprzez rzeki i ich doliny, mniejsze ciek wodne, w tym rowy melioracyjne, obszary lasów, zadrzewień i zakrzewień, tereny zieleni, oraz tereny użytków rolnych – łąk i pastwisk, w mniejszym stopniu gruntów ornych.

Gmina Parzęczew pod względem przyrodniczych powiązań zewnętrznych jest gminą częściowo izolowaną (tzw. model izolowany). Model taki charakteryzuje się niezbyt dobrymi zewnętrznymi powiązaniami ekologicznymi, na przykład struktury przyrodnicze łączące się porożywane, np. poprzez istniejące zainwestowanie – zabudowę, infrastrukturę drogową (autostrada A2) lub powiązania występują tylko z jednej strony – od strony południowo-wschodniej poprzez kompleks lasów lućmiersko-grotnickich oraz poprzez rzekę Bzurę i jej dolinę. Sytuacja taka w istotny sposób ogranicza wymianę materii, energii i informacji genetycznej z większymi ostojami zewnętrznymi.

Obszar gminy powiązany jest funkcjonalnie z terenami sąsiednimi poprzez szereg połączeń przyrodniczych o randze regionalnej (rzeka Bzura wraz z jej doliną) oraz lokalnej. Najważniejsze kierunki połączeń to: północno-wschodni, południowy oraz południowo-wschodni, zapewniające ciągłość systemu obszarów przyrodniczych.

Głównymi drogami lokalnych migracji jest dolina Bzury, wraz z jej dopływami, oraz kompleksy leśne. Dolina rzeki Bzury spełnia funkcję łączącą tereny poza obszarem gminy, w kierunkach: północno-wschodnim oraz południowym. Charakteryzuje się urozmaiconą strukturą krajobrazu na który składają się: małe zbiorniki wodne, rowy melioracyjne, płaty lasów, łąk i pastwisk oraz zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Mozaikowy układ struktur krajobrazu, a zwłaszcza obecność tzw. „stepping stones” (przystanków pośrednich), to jest płatów o odmiennym charakterze ekologicznym, pełniących funkcję schronień i bazy pokarmowej decyduje o ich funkcjonalności. W kierunku południowo-wschodnim obszar gminy Parzęczew zachowuje łączność z rozległym kompleksem lasów lućmiersko-grotnickich. W mniejszym stopniu, dla pozostałych kierunków, łączność przyrodniczą gminy zapewniają lokalne ciągi ekologiczne mniejszych cieków wodnych oraz obniżeń dolinnych, użytkowanych w przeważającej mierze, jako łąki i pastwiska.

Znacznym ograniczeniem dla funkcjonowania ciągów i korytarzy ekologicznych są bariery ekologiczne, czyli struktury oddzielające i przecinające różne jednostki przestrzenne krajobrazu. Bariery ekologiczne to struktury utrudniające lub uniemożliwiające przemieszczanie się organizmów w krajobrazie. Na opisywanym terenie występuje szereg barier pochodzenia antropogenicznego, które przyczyniają się do niekorzystnej – z punktu widzenia ekologii krajobrazu – fragmentacji przestrzeni przyrodniczej. Są to głównie bariery liniowe takie jak drogi, zwłaszcza o znacznym nasileniu ruchu tak jak np. autostrada A2, droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz linia kolejowa, a ponadto pasma zwartej zabudowy, w tym obszar jednostki wojskowej. Teren autostrady A2 stanowi najpoważniejszą barierę dla funkcjonowania obszarów przyrodniczych na obszarze gminy, ponieważ negatywny jej wpływ dla fauny łagodzony jest jedynie poprzez dwa przepusty dla rzeki Bzury oraz rzeki Lindy, zlokalizowane we wschodniej części gminy.

5.2 Obszary i obiekty przyrodnicze prawem chronione

Spośród wielu form ochrony przyrody na terenie Gminy Parzęczew występują tylko trzy. Pierwszą z nich jest forma obszarowa – obszar Natura 2000, drugą formą jest ochrona pomnikowa – 11 drzew, natomiast trzecią formą jest ochrona gatunkowa. Przykładowym reprezentantem awifauny jest bocian biały *Ciconia ciconia*, którego miejsca lęgowe występują w dolinie rzeki Bzury, na terenie należącym do Lasów Państwowych w wydzielaniu 183Aa, w obrębie Tkaczewska Góra.

Pierwszą formą ochrony przyrody jest obszar Natura 2000 „Słone Łąki” w Pelczyskach (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty PLH 100029). Położony jest na terenie dwóch gmin – na terenie gminy Ozorków oraz na terenie gminy Parzęczew, na działkach nr ew. 1 oraz 2 w obrębie Śliwniki Nowe. Słone Łąki w Pelczyskach położone są w zachodniej części równiny Łowicko-błońskiej, wchodzącej w skład niziny Środkowomazowieckiej. Jest to płaski, prawie bezleśny teren rolniczy położony na wysokości 125-127 m n.p.m. Jednym z głównych składników w budowie morfologicznej tego mezoregionu jest pradolina warszawsko-berlińska (Kondracki 2002). Interesującym składnikiem w budowie geologicznej okolic Ozorkowa i Łęczycy są wysady soli cechsztyńskiej, które wydostają się na powierzchnię ziemi w postaci słonych wód zasalających lokalnie gleby. taki wpływ słonych wód obserwujemy na charakteryzowanym obszarze. Śródlądowe słone łąki i pastwiska, czyli tzw. słonawy, w rejonie Ozorkowa należą do nielicznych tego typu siedlisk znajdujących się w Polsce Środkowej. Obecnie przetrwały one w pobliżu słonego źródła i w dolinie rzeczki sierpówki (na odcinku około 500 m) położonych w miejscowości Pelczyska koło Solcy Wielkiej. W ciągu ostatnich pięćdziesięciu lat ich areal znacznie się zmniejszył (Kucharski i in. 2012). W granicach obszaru stwierdzono jeden typ siedliska przyrodniczego priorytetowego dla Unii europejskiej. Głównym przedmiotem ochrony są tu śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinellietalia*, część – zbiorowiska śródlądowe, kod *1340). siedlisko to zajmuje około 3,5 ha, co stanowi 10% powierzchni obszaru. Identyfikatorami fitosocjologicznymi dla tego siedliska są fitocenozы następujących zespołów: mannicy odstającej i muchotrzewu solniskowego *Puccinellio-Spergularietum salinae*, świbki morskiej i mlecznika nadmorskiego *Triglochino-Glaucetum maritimae*, sitowca nadmorskiego *Scirpetum maritimi*, pięciornika gęsiego i kostrzewy trzcinowatej *Potentillo-Festucetum arundinaceae*, ostrzewu spłaszczonego i situ ścieśnionego *Blysmo-Juncetum compressi* (Kucharski, Kopeć 2009, Piernik 2012). Słone Łąki w Pelczyskach są siedliskiem kilkudziesięciu gatunków roślin naczyniowych. najcenniejszymi składnikami roślinności są halofity, a wśród nich: świbka morska *Triglochin maritimum*, mlecznik nadmorski *Glaux maritima*, muchotrzew solniskowy *Spergularia salina*, mannica odstająca *Puccinellia distans*, sitowiec nadmorski *Bolboschoenus maritimus*, łoboda oszczepowata, odm. Solniskowa *Atriplex prostrata* ssp. *prostrata* var. *salina*, oczeret tabernaemontana *Schoenoplectus tabernaemontani* (Kucharski, Kopeć 2009).

Na terenie Słonnych Łąg w Pelczyskach obserwuje się zjawiska wpływające negatywnie na roślinność halofilną. Są wśród nich: zmiana form użytkowania z łąk na pola orne, wzrost intensywności użytkowania łąk poprzez przeorywanie i obsiewanie ich mieszkankami traw oraz zaśmiecianie terenu. Zachowanie siedliska w niezmiennym stanie wymaga prowadzenia ochrony czynnej. Polega ona na prowadzeniu ekstensywnej gospodarki z koszeniem łąk raz lub dwa razy w roku (z wywożeniem siana i bez nawożenia) oraz umiarkowanym wypasaniem (w okresie między lipcem a październikiem) o obciążeniu nie przekraczającym jednej krowy na hektar (1 dJP/ha). Na siedliskach z roślinnością słonolubną należy utrzymać sprzyjające warunki wilgotnościowe, szczególnie zapewnić stały dopływ słonych wód (Nienartowicz, Piernik 2004). Aktualny stan zachowania słonych łąk w rejonie Pelczysk należy uznać za dobry. W latach 2006-2008 śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (1340*) objęto na obszarze Polski stałymi obserwacjami (Piernik 2010). Na każdym z badanych stanowisk wykonano pomiar głębokości wód gruntowych, zbadano ich zasolenie, dokonano spisu halofitów i wykonano zdjęcia fitosocjologiczne w płatach monitorowanych siedlisk.

Na terenach należących do Lasów Państwowych zinwentaryzowano 4 typy siedlisk chronionych (3 leśne oraz 1 nieleśne):

1. **Grąd środkowoeuropejski lub subkontynentalny (9170).** Grądy są to silnie zróżnicowane, wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane, wykształcone na żyznych siedliskach Lśw, Lw rzadziej LMśw i LMw. Drzewostan jest zróżnicowany warstwowo. Górne piętro tworzy dąb szypułkowy, lipa, jodła, grab i klon. Drugie piętro zazwyczaj zdominowane jest przez graba. Przy prawidłowo wykształconych piętrach podszyt jest luźny, zbudowany z leszczyny, graba, trzmieliny i in. Runo jest bardzo bogate, a charakterystyczne są tu geofity wiosenne: zawilce, pierwiosnki, miodunka ćma, przylaszczka, kokorycze, ziarnopłon wiosenny. W aspekcie letnim pojawiają się: gwiazdnica wielkokwiatowa, czworolist pospolity, marzanka wonna i in. Siedliska grądu subkontynentalnego występują w południowo-zachodniej części obrębu Opole oraz w obrębie Skórka.
2. **Sosnowy bór chrobotkowy (91T0)** Bór chrobotkowy występuje na skrajnie ubogich, piaszczystych glebach, określanych typologicznie jako bór suchy (Bs) lub uboga forma boru świeżego (Bśw). Drzewostan buduje sosna niskiej bonitacji z nieznaczną domieszką brzozy brodawkowatej. Zwarcie jest zazwyczaj luźne. Skąpy podszyt tworzą jałowce oraz karłowate sosny i brzozy. Pokrywa ma charakter mszysto-chrobotkowy, z rakiem pospolitym i widłozębem miotlastym oraz różnymi gatunkami chrobotków. Z roślin zielnych spotykamy zaledwie kilka gatunków: borówkę brusznicę i czernicę, śmiałka pogiętego, kostrzewę owczą, jastrzębca kosmaczka i wrzos. W gminie Parzęczew występuje jedno stanowisko tego siedliska w południowej części obrębu Anastazew.
3. **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe (91E0 – siedlisko priorytetowe).** Siedlisko to zajmuje doliny cieków wodnych. Zwykle wykształca się na lekkich macach rzecznych, glebach mułowych, torfowo-mułowych, czasem na glebach murszowych. Odpowiada siedlisku OlJ oraz Ol na terenach źródliskowych. Od olsów właściwych odróżnia je przede wszystkim typ gospodarki wodnej, charakteryzujący się obecnością wody przepływowej. Lasy na tym siedlisku to głównie drzewostany z jesionem i olszą czarną lub luźne zadrzewienia wierzbowe i topolowe. Warstwę krzewów tworzą: czeremcha zwyczajna, porzeczka czarna, kalina, leszczyna, trzmielina zwyczajna, bez czarna. W runie występują wysokie zioła i trawy: pokrzywa zwyczajna, wiązówka błotna, karbieniec, podagrycznik, często turzyce, sitowie leśne, czartawa pospolita, bodziszek cuchnący, śledziennica skrętołista, ziarnopłon wiosenny, kuklik zwisły i jaskier rozłogowy. Najlepiej wykształcone i zachowane zbiorowiska łęgów olszowo-jesionowych występują w dolinach Bzury, Mrogi, Lindy, Moszczenicy i Czerniawki. W gminie Parzęczew występuje jedno stanowisko tego siedliska w południowo-zachodniej części obrębu Tkaczewska Góra.
4. **Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410).** Ten typ łąk jest charakterystyczny dla szerokich, płaskich dolin rzek. Cechą specyficzną tego siedliska są duże wahania poziomu wód gruntowych w ciągu roku. Warunki hydrologiczne mają decydujący wpływ na zestaw gatunków flory, która zazwyczaj jest bardzo bogata. Stały udział ma tu trzęślica modra, której towarzyszą: kosaciec syberyjski, goryczka wąskolistna, fioletka poszarpana, storczyki, mieczyk dachówkowaty, okrzyń łąkowy, goździk pyszny i in. Siedlisko to, w przypadku zaniechania użytkowania, łatwo ulega sukcesji. Na terenie Nadleśnictwa Grotniki do tego siedliska zakwalifikowano 2 łąki: w leśnictwie Chociszew oddz. 64 h w dolinie Bzury.

Oprócz wyżej wymienionych siedlisk występujących na terenach leśnych, na poziomie nadleśnictwa zostały wyodrębnione, tzw. „grunty objęte szczególnymi formami ochrony”. Są to grunty zaliczone do powierzchni leśnej, a także niezalesionej, na których ze względu na ich szczególne walory, nie przewiduje się odnowienia. W Gminie Parzęczew wyznaczono 24,29 ha gruntów objętych szczególnymi formami ochrony, które znajdują się w 9 wydzieleniach (183A a, 71 d, 72 f, 74 l, 79 k, 82 o, 83 b, 88 g, 88 k) leśnictwa Chociszew. Z czego 5 wydzieli (79 k, 82 o, 83 b, 88 g, 88 k) znajduje się w obrębie Anastazew, 2 wydzielenia (71 d, 72 f) w obrębie Chociszew oraz po 1 wydzieleniu w obrębie Ignacew Rozłazły (wydzielenie 74 l) oraz w obrębie Tkaczewska Góra (wydzielenie 183 Aa). Spośród powyższych zdecydowanie wyróżnia się wydzielenie 183Aa, które stanowi 16 ha lasu zalewanego olsu jesionowego w dolinie Bzury (wydz. 183Aa). W przyszłości las ten może zostać zaproponowany, jako użytek ekologiczny.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej w 2014 roku na terenie Gminy Parzęczew, proponuje się do objęcia ochroną prawną – ustanowienie pomników przyrody, dla dwóch drzew: dębu szypułkowego w miejscowości Tkaczewska Góra oraz lipy drobnolistnej w miejscowości Skórka (Tab).

Tab. Pomnikowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Parzęczew

L.p.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wysokość (metry)	Miejscowość	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
1.	Dąb szypułkowy	1993-11-12	Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 10/93 z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 12, poz. 117 z 16 grudnia 1993 r.	315 cm	-	Piaskowice	Parzęczew	719	Rośnie w parku wiejskim przy ul. Ozorkowskiej 10	Prywatna	Lz	Wójt Gminy Parzęczew
4.	Buk pospolity	1993-11-12	Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 10/93 z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 12, poz. 117 z 16 grudnia 1993 r.	440 cm	-	Piaskowice	Parzęczew	719	Rośnie w parku wiejskim przy ul. Ozorkowskiej 10	Prywatna	Lz	Wójt Gminy Parzęczew
3.	Jawor	1993-11-12	Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 10/93 z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 12, poz. 117 z 16 grudnia 1993 r.	280 cm	-	Piaskowice	Parzęczew	719	Rośnie w parku wiejskim przy ul. Ozorkowskiej 10	Prywatna	Lz	Wójt Gminy Parzęczew
4.	Lipa drobnolistna	-	Zarządzenie Nr 890 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 10 stycznia 1990 r. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 3, poz. 24	225 cm	-	Pustkowa Góra	Chociszew	414	Rośnie obok osady leśnej	Prywatna	B	Wójt Gminy Parzęczew
5.	Dąb szypułkowy	-	Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235 z 31 grudnia 1991 r.	330 cm	-	Leźnica Wielka	Opole	104	Rośnie na cmentarzu	Parafia rzymsko-katolicka	Tr	Wójt Gminy Parzęczew
6.	Dąb szypułkowy	-	Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235 z 31 grudnia 1991 r.	280 cm	-	Leźnica Wielka	Opole	104	Rośnie na cmentarzu	Parafia rzymsko-katolicka	Tr	Wójt Gminy Parzęczew

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

7.	Dąb szypulkowy	-	Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235 z 31 grudnia 1991 r.	280 cm	-	Leżnica Wielka	Opole	104	Rośnie na cmentarzu	Parafia rzymsko-katolicka	Tr	Wójt Gminy Parzęczew
8.	Dąb szypulkowy	-	Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235 z 31 grudnia 1991 r.	280 cm	-	Leżnica Wielka	Opole	104	Rośnie na cmentarzu	Parafia rzymsko-katolicka	Tr	Wójt Gminy Parzęczew
9.	Dąb szypulkowy	-	Rozporządzenie Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235 z 31 grudnia 1991 r.	240 cm	-	Leżnica Wielka	Opole	104	Rośnie na cmentarzu	Parafia rzymsko-katolicka	Tr	Wójt Gminy Parzęczew
10.	Lipa drobnolistna	1993-11-12	Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 10/93 z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 12, poz. 117 z 16 grudnia 1993 r.	315 cm	-	Parzęczew	Parzęczew	112	Rośnie na placu kościelnym przy pl. Kościuszki	Parafia rzymsko-katolicka	B	Wójt Gminy Parzęczew
11.	Lipa drobnolistna	1993-11-12	Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego Nr 10/93 z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 12, poz. 117 z 16 grudnia 1993 r.	355 cm	-	Parzęczew	Parzęczew	112	Rośnie na placu kościelnym przy pl. Kościuszki	Parafia rzymsko-katolicka	B	Wójt Gminy Parzęczew

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW

L.p.	Nazwa proponowanego pomnika przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wysokość (metry)	Miejscowość	Obsz. ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór
1.	Dąb szypułkowy	-	Proponowany do utworzenia	500 cm	-	Tkaczewska Góra	Tkaczewska Góra	90/73, 90/76	Rośnie na gruncie rolnym. Przeznaczony w obowiązującym planie miejscowym pod tereny zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej (MR)	Prywatna	RVI	-
2.	Lipa drobnolistna	-	Proponowany do utworzenia	435 cm	-	Skórka	Skórka	164	Rośnie na gruncie rolnym około 45 metrów od działki drogowej – drogi gminnej. Przeznaczony w obowiązującym planie miejscowym pod tereny usług sportu i turystyki (UT)	Prywatna	RIVa	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu z Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (stan na 08.09.2014 r.

5.3 Jakość środowiska i źródła jego zagrożeń

5.3.1 Stan powietrza

Czynnikiem wpływającym na czystość powietrza w Gminie Parzęczew może być autostrada A2. Najbardziej odczuwalne zmiany jakości powietrza, mogą dotyczyć głównie tych obszarów, które położone są najbliżej autostrady. Emisja liniowa pochodząca ze środków transportu ma istotny wpływ na jakość powietrza. Jest ona szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji, prowadzące często do powstania wysokich stężeń w strefie przebywania ludzi. Wśród głównych zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy największy udział ma: tlenek węgla (43,05% sumarycznej wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych). Następne w kolejności są: dwutlenek azotu (38,49), pył PM10 (15,11%), dwutlenek siarki (3,04%), węglowodory aromatyczne (0,31%) i ołów (0,01%).

Na terenie Gminy Parzęczew prowadzony jest, przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, monitoring emisji zanieczyszczeń powietrza w rejonie autostrady A-2, w miejscowościach Kowalewice oraz Ignacew. Średnioroczne stężenie SO_2 poza zabudową wzdłuż istniejącego odcinka autostrady A-2, wyniosło 7,7–9,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast stężenie średnioroczne NO_2 wyniosło od 16,3 do 23,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Jednakże należy podkreślić, iż dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu dla SO_2 oraz NO_2 , wyrażone w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, dla roku kalendarzowego – 2010, nie były przekroczone. Zgodnie z obowiązującym obecnie rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U z 2012 r., poz. 1031) poziomy dopuszczalne, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin, dla SO_2 w powietrzu, w roku kalendarzowym i porze zimowej (okres od 1 X do 31 III), wynoszą 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (ze względu na ochronę roślin), natomiast dla NO_2 w powietrzu, w roku kalendarzowym, wynoszą 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (ze względu na ochronę zdrowia ludzi), (Tab. 4).

Tab. Wyniki pomiarów stężenia SO_2 oraz NO_2 w $\mu\text{g}/\text{m}^3$ wzdłuż autostrady A2 na terenie Gminy Parzęczew w 2010 r.

Miejscowość	Związek chemiczny	Średnia sezon letni	Średnia sezon letni	Średnia roczna	Kompletność
Wiktorów/Kowalewice	SO_2	4,5	13,9	9,2	100,0
	NO_2	19,8	26,3	23,1	100,0
Ignacew	SO_2	3,5	11,2	7,7	91,7
	NO_2	11,7	20,1	16,3	91,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Opracowania monitoringu środowiska w okolicach planowanych autostrad i dróg szybkiego ruchu w województwie łódzkim w 2010 r.

Dodatkowo, lokalnie - na terenach podatnych na inwersje zimowe, w sezonie grzewczym, zagrożenie dla stanu sanitarnego powietrza, może stanowić emisja niska (tlenki węgla, dwutlenki siarki oraz sadza) z palenisk indywidualnych na opał stały.

5.3.2 Stan wód powierzchniowych

Pod względem stanu czystości, na podstawie badań przeprowadzonych w punktach kontrolnych (Aniółów, Ozorków), rzeka Bzura zaliczana jest w całości do V klasy czystości. Żaden ze wspomnianych punktów nie znalazł się w obrębie terenów badań. Rzeka Bzura kontrolowana była w punkcie pomiarowym w Aniółowie usytuowanym poniżej oczyszczalni ścieków w Zgierzu. Według ogólnej klasyfikacji woda spełniała normy V klasy czystości, czyli wód złej jakości. O takiej klasyfikacji zdecydowały wysokie stężenia parametrów tlenowych (OWO), biogennych (N Kjeldahla, PO_4) oraz zanieczyszczenia sanitarne (ogólna liczba bakterii coli). Zła jakość wody jest wynikiem odprowadzania do rzeki oczyszczanych ścieków komunalnych i przemysłowych ze Zgierza. Dopływ wysokiego ładunku zanieczyszczeń spowodował wzrost głównie wskaźników biogennych oraz zanieczyszczeń sanitarnych, które ostatecznie zdecydowały o zakwalifikowaniu wody do V klasy czystości. W porównaniu do lat ubiegłych jakość wody w profilu utrzymywała się na tym samym poziomie. Przyjęcie znacznego ładunku zanieczyszczeń ze Zgierza spowodowało, że pomimo zachodzących procesów samooczyszczania i rozcieńczania wód rzeki, wysokie zanieczyszczenie (V klasa czystości) utrzymywało się w dalszym jej biegu. W kolejnym punkcie kontrolnym w miejscowości Ozorków w dalszym ciągu jakość wody pozostawała w V klasie czystości, o czym decydowały stężenia trzech wskaźników: OWO, azotu Kjeldahla, ogólna liczba bakterii coli (*Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego*, 2008). Na rzekach Lindzie oraz Gnidzie (Zian) nie są prowadzone pomiary dotyczące ładunku niesionych zanieczyszczeń, jednakże można, z dużym prawdopodobieństwem, pokusić się o stwierdzenie, że stan czystości rzeki Lindy oraz rzeki Gnidy

(Zian) jest zły jakości. Zły stan jakości w/w rzek dodatkowo spowodowany jest niskim stopniem skanalizowania gminy, na jej terenie długość sieci kanalizacyjnej wynosi zaledwie 4,99 km, taka długość sieci spełnia potrzeby odprowadzania ścieków w gminie, jedynie w 50% (za Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew). W większości przypadków ścieki z obiektów mieszkalnych (jednorodzinnych, zabudowy zagrodowej) oraz usługowych odprowadzane są do przydomowych oczyszczalni ścieków oraz do bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne. Należy jednak założyć, że część ścieków, pochodzących z zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej, odprowadzania jest nielegalnie, we własnym zakresie do gruntu. Dodatkowo ścieki komunalne, pochodzące z lokalnej, oczyszczalni ścieków (mechaniczno-biologicznej), obsługującej 2 bloki mieszkalne w osiedlu „Piaskowice” w Parzęczewie, są odprowadzane do rzeki Gnidy (Zian), w ilości około 6m³/d, bez stosownego pozwolenia wodno-prawnego (za Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Parzęczew). Powyższą sytuację pogarsza wymywanie, z terenów użytkowanych rolniczo (również poprzez sieć melioracji wodnej) nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin do wód powierzchniowych i podziemnych.

Tabela - Rzeki gminy Parzęczew.

L.P.	NAZWA RZEKI	DŁUGOŚĆ W KM	
		OGÓŁEM	W TYM UREGULOWANE
1.	Bzura	14,5	1,0
2.	Gnida	13,9	13,9
3.	Linda	4,5	0,5
4.	Zian	4,0	4,0
Razem		36,9	19,4

Źródło: Na podstawie danych Referatu Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Parzęczewie.

5.3.3 Stan wód podziemnych

Obszary objęte opracowaniem ekofizjograficznym, a także teren Gminy Parzęczew nie jest objęty badaniami monitoringowymi dotyczącymi stanu jakości wód podziemnych. Najbliższej położone, względem obszarów objętych niniejszym opracowaniem, punkty monitoringu regionalnego znajdują się w Ozorkowie oraz Grotnikach w Gminie Zgierz. W punktach tych badane są zasoby wód podziemnych kredy górnej. W obydwu punktach pomiarowych wody podziemne zostały zaklasyfikowane do II klasy czystości. O zaklasyfikowaniu wód podziemnych, w punkcie pomiarowym w Parzęczewie, zdecydowały takie wskaźniki jak: temperatura, tlen rozpuszczony, żelazo. Natomiast w drugim przypadku, o klasie przesądziły takie wskaźniki jak: temperatura, mangan, wapń oraz żelazo. W obrębie badanego terenu i jego sąsiedztwie nie ma obiektów czy instalacji, które w znaczący sposób wpływałyby na stan sanitarny wód głębinowych wieku kredowego.

5.3.4 Stan gleb oraz powierzchni ziemi

Na terenie gminy Parzęczew badania jakości gleby wykonano w 2008 r. w rejonie autostrady A2 w Parzęczewie. Próby gleb pobrano z warstwy powierzchniowej (do 30 cm), zgodnie z Instrukcją Pomiarowo - Próbobiorczą IPP/001, opracowaną na podstawie normy PN-R-04031:1997. Podstawą oceny jakości badanych gleb było Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.09.2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359). Zgodnie z w/w rozporządzeniem próbki gleby pobrano w punktach pomiarowo-kontrolnych, znajdujących się na terenach zaliczanych do gruntów grupy C - terenów przemysłowych, użytków kopalnych, terenów komunikacyjnych, dla których normy jakości są najmniej restrykcyjne. Zakres analizowanych wskaźników obejmował: odczyn, chrom ogólny, cynk, kadm, mangan, miedź, nikiel, rtęć, ołów, żelazo oraz dodatkowo: dla autostrady – WWA, mogilnika – pestycydy. Przeprowadzone badania pozwalają stwierdzić, że w badanych próbkach gleb, wartości stężeń metali ciężkich oraz WWA nie przekraczają dopuszczalnych poziomów dla grupy C.

Gleby omawianego obszaru należą do tzw. *gleb bardzo lekkich*, które z natury są ubogie w składniki pokarmowe, mają bowiem niską pojemność sorpcyjną oraz słabo wykształcony poziom próchniczny. Stan taki w znacznym stopniu ułatwia zakwaszanie gleby. Przyczyną zakwaszenia jest stosowanie niewłaściwych nawozów mineralnych, a następnie ich przenikanie w głąb profilu glebowego. Ponadto przenikanie zanieczyszczeń wraz z opadami do gleby. Czynniki te naruszają równowagę jonową gleby, powodują zakwaszenie, czego wynikiem jest intensywne wymywanie składników pokarmowych i związków próchnicznych. Wysoki współczynnik przepuszczalności gleb

lekkich sprzyja wypłukiwaniu składników do głębszych warstw gleby i dalej do wód podskórnych. Powyższa sytuacja powoduje degradację gleby.

5.3.5 Stan akustyczny środowiska

Obiektem wpływającym na zanieczyszczenie hałasem, na obszarach objętych opracowaniem ekofizjograficznym, podobnie jak w przypadku zanieczyszczenia powietrza, jest autostrada A2. Najbardziej zagrożone hałasem, są obszary, które położone są najbliżej autostrady.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony środowiska, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej podlegają ochronie akustycznej, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu. Tereny objęte opracowaniem studium są narażone na hałas wynikający z funkcjonowania obiektu ruchu komunikacyjnego – autostrady A2. Eksploatacja autostrady A2 powoduje negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu, określonego wskaźnikami hałasu LDWN i LN.

6. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO UZBROJENIA TERENU.

6.1. Wprowadzenie.

Pojęcie infrastruktury technicznej jest dość rozległe. Według Ustawy o gospodarce nieruchomościami tekst jednolity z dnia 11 czerwca 2015 roku „przez budowę urządzeń infrastruktury technicznej rozumie się budowę drogi oraz wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych.

Celem budowy infrastruktury technicznej jest zaspokajanie potrzeb ludności danego terenu. Jest jednym z wyznaczników rozwoju gospodarczego, pełniąc kilka bardzo istotnych funkcji. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego. Przede wszystkim warunkuje zakres, przestrzenne rozmieszczenie i strukturę działalności gospodarczej. Ta funkcja, którą spełnia infrastruktura techniczna uświadamia władzom gminy szanse rozwojowe jednostki, informując jednocześnie o barierach, przez co daje realną możliwość kształtowania rozwoju danej gminy. Poziom rozwoju infrastruktury technicznej to także istotna informacja dla przedsiębiorców gotowych inwestować w danej gminie. Wskaźnik wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną daje także pogląd, o jakości życia mieszkańców na obszarze danej gminy. Brak lub jej niedostateczny rozwój, szczególnie w zakresie doprowadzania wody, odprowadzania ścieków, systemów ciepłowniczych, stanowi także poważne obciążenie środowiska przyrodniczego, czemu władze gminy powinny przeciwdziałać.

Ze względu na zachodzące na terenie Gminy zmiany oraz potrzebą trwałego i zrównoważonego rozwoju a także wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, wysoki wskaźnik rozwoju infrastruktury technicznej w Gminie Parzęczew jest szczególnie pożądany.

6.2. Elektroenergetyka.

Zasilanie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy Parzęczew odbywa się poprzez sieć napowietrzno - kablową 15kV powiązaną z GPZ „Ozorków”; GPZ „Leszcze” (gm. Łęczyca) i GPZ „Aleksandrów”. Poprzez stacje transformatorowo – rozdzielcze 15/0,4/0,231 kV i sieć niskiego napięcia. Energia elektryczna dostarczana jest bezpośrednio do poszczególnych odbiorców.

Na terenie gminy pracują stacje typu napowietrznego oraz stacje wewnętrzne parterowe i wieżowe.

Na terenie gminy zlokalizowana została linia napowietrzna najwyższego napięcia 220 kV relacji „ADAMÓW - ZGIERZ”. Poszczególne elementy sieci elektroenergetycznych ze względów eksploatacyjnych i bezpieczeństwa ludzi wymagają określonych stref ochronnych (pasów technologicznych):

- 1) linie napowietrzne 220 kV - 50 m, tj., po 25 m od osi linii na stronę.
 - a) W pasie technologicznym linii obowiązuje zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi powinny uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.

- b) Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.
 - c) Zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 6,0 m dla linii 220 kV, od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron).
 - d) Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na linii.
 - e) Dopuszcza się budowę elektroenergetycznej linii wielotorowej, wielonapięciowej po trasie linii elektroenergetycznej. Linia elektroenergetyczna o napięciu 220 kV zostanie w takim przypadku poddana rozbiórce przed realizacją nowej linii. Dopuszcza się także odbudowę, rozbudowę, przebudowę i nadbudowę linii oraz linii, która w przyszłości zostanie ewentualnie wybudowana na jej miejscu. Realizacja tych inwestycji po trasie linii nie wyłącza możliwości rozmieszczania słupów oraz podziemnych, naziemnych lub nadziemnych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z linii w innych miejscach.
 - f) Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) Właściciela linii.
 - g) Elektrownie (farmy) wiatrowe względem linii elektroenergetycznych najwyższych napięć NN tj. 220 i 400 kV należy lokalizować tak, aby odległość każdej turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej NN, określana jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi linii, nie była mniejsza niż trzykrotna średnica koła (3xd) zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.
- 2) linie napowietrzne 15 kV – 12 m, tj., po 6 m od osi linii na stronę.

6.3. Gazownictwo.

Na terenie gminy sieć gazu przewodowego nie występuje. Potrzeby gazu realizowane są z butli bądź ze zbiorników napełnianych gazem płynnym. Dla potrzeb gazyfikacji gminy opracowana została w 1992 r. „Koncepcja programowa”, według której odbiorcy będą zasilani z gazociągu wysokiego ciśnienia poprzez stację redukcyjno - pomiarową I-go stopnia, zlokalizowaną na terenie miasta Ozorkowa oraz sieć rozdzielczą w mieście i gminie Ozorków. Zgodnie z aktualnie opracowanymi założeniami do planu gazyfikacji przewiduje się możliwość doprowadzenia gazu z gminy Wartkowice.

Istniejący gazociąg wysokiego ciśnienia ze względów eksploatacyjnych i bezpieczeństwa ludzi wymaga określonej strefy bezpieczeństwa wynikającej z podstawowych odległości obiektów terenowych od gazociągu – Dz. U. Nr 139 z 1995 r. – w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

6.4. Ciepłownictwo.

System ciepłowniczy dla Gminy Parzęczew jest rozproszony. Ogrzewanie realizowane jest przez zbiorcze systemy ciepłownicze oraz lokalne kotłownie wg wykazu:

- Kotłownia komunalna i system ciepłowniczy – Parzęczew, ul. Południowa 1b.
- Kotłownia komunalna na biomasę o mocy 1MW – Parzęczew, ul. Południowa 1b.
- Lokalna kotłownia olejowa w szkole podstawowej w Chociszewie.
- Lokalna kotłownia olejowa w Centrum Odnowy Wsi w Parzęczewie.
- Dwie lokalne kotłownie olejowe dla potrzeb osiedla wojskowego w Leżnicy Wielkiej.

Pozostałe obiekty oraz lokalni odbiorcy ogrzewani są poprzez indywidualne kotłownie na paliwo stałe, kotłownie olejowe lub gazowe.

1. Kotłownia komunalna w Parzęczewie, Parzęczew ul. 1b. Kotłownia składa się z dwóch układów. Kotłowni na biomasę zasilaną z dwóch bloków ciepłowniczych o łącznej mocy 0,75MW oraz kotłowni olejowej, zasilanej z dwóch bloków ciepłowniczych o łącznej mocy 1,36 MW. Źródłem podstawowym jest w tym układzie kotłownia na biomasę. Układ kotłowni olejowej, stanowi jedynie

wspomaganie szczytowe i awaryjne. Produkowane ciepło dostarczane jest do odbiorców na terenie miejscowości Parzęczew. W chwili obecnej odbiorcami ciepła są:

- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima i Gimnazjum w Parzęczewie.
- Urząd Gminy w Parzęczewie.
- Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie.
- Dwa budynki wielorodzinne Spółdzielni Mieszkaniowej z Ozorkowa znajdujące się w Parzęczewie.
- Budynek wielorodzinny, komunalny w Parzęczewie.
- Odbiorca indywidualny (budynek „po policji”).

W 2015 roku w kotłowni wyprodukowano ciepło w łącznej ilości $Q=5010$ GJ.

2. Lokalna kotłownia olejowa w szkole podstawowej w Chociszewie.
3. Lokalna kotłownia olejowa w Centrum Odnowy Wsi w Parzęczewie.
4. Dwie lokalne kotłownie olejowe dla potrzeb osiedla wojskowego w Leżnicy Wielkiej.

6.5. Telekomunikacja.

Gmina obsługiwana jest w zakresie powszechnych usług telekomunikacyjnych przez dwie centrale kontenerowe elektroniczne zlokalizowane w Parzęczewie i Leżnicy Wielkiej. Na terenie gminy funkcjonuje również analogowy system dostępu radiowego RSŁ-AW o poj. 40 NN. System obejmuje swoim zasięgiem południowo - wschodnie tereny gminy. Bezpośrednie zaopatrzenie abonentów w łącza telefoniczne odbywa się poprzez linie napowietrzne, kable doziemne, a w centrum Parzęczewa poprzez kable ułożone w kanalizacji telefonicznej.

Mieszkańcy korzystają też z telefonii komórkowej. **Telefonia komórkowa** umożliwia abonentom bezprzewodowe połączenia na obszarze złożonym z tzw. komórek, obszarów kontrolowanych przez poszczególne anteny stacji bazowych. Charakterystyczną cechą tego typu telefonii jest zapewnienie użytkownikowi mobilności, może on zestawiać połączenia (oraz połączenia mogą być zostawione do niego) na terenie pokrytym zasięgiem radiowym związanym ze wszystkimi stacjami bazowymi w danej sieci.

6.6. Zaopatrzenie w wodę.

Źródłem wody pitnej dla Gminy Parzęczew są ujęcia wód podziemnych. Wody te poddawane są uzdatnianiu a następnie tłoczone do sieci rozdzielczej. Teren gminy zaopatruje woda pochodząca z ujęć w miejscowościach: Chrzastów Wielki, Ignacew Folwarczny, Orla oraz Parzęczew. Dodatkowo gminny układ sieci wodociągowej jest zasilany poprzez wodę zakupywaną z OPK w Ozorkowie. Woda do gminnej sieci wodociągowej podawana jest z następujących Stacji Uzdatniania Wody (SUW):

1. SUW w Parzęczewie, Parzęczew ul. Ozorkowska 5. Stacja działa w systemie jednostopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z utworów czwartorzędowych, z głębokości 44,5 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu trzech odżelaziaczy. Stacja posiada aktualne pozwolenie wodno-prawne, ważne do 31.01.2019 roku. Parametry stacji, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maxh}=46,0$ m³/h, $Q_{sreddob}=264,0$ m³/dobę. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Parzęczew. Produkcja wody z tego ujęcia w 2015 roku wyniosła $Q=33,0$ tys. m³.
2. SUW w Chrzastowie Wielkim, Chrzastów Wielki nr 29. Stacja działa w systemie dwustopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą trzech studni głębinowych, czerpiąc wodę z utworów czwartorzędowych, z głębokości 88,25 m, 87,45 m i 75,6 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu pięciu odżelaziaczy. Stacja posiada aktualne pozwolenie wodno-prawne, ważne do 31.01.2035 roku. Parametry stacji, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maxh}=140,0$ m³/h, $Q_{sreddob}=700,0$ m³/dobę. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Chrzastów Wielki, Różyce, Wielka Wieś, Janów, Śliwniki, Trojany, Kozikówka, Opole, Mrożewice, Sulimy, Zelgoszcz, Śniatowa, Leżnica Wielka. Produkcja wody z tego ujęcia w 2015 roku wyniosła $Q=228,0$ tys. m³.
3. SUW w Ignacewie Folwarcznym, Ignacew Folwarczny nr 13A. Stacja działa w systemie dwustopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z utworów czwartorzędowych, z głębokości 70,0 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu trzech odżelaziaczy. Stacja posiada aktualne pozwolenie wodno-prawne, ważne do 31.03.2035 roku. Parametry stacji, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maxh}=60,0$ m³/h, $Q_{sreddob}=266,0$ m³/dobę. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Ignacew, Skórka, Chociszew, Mikołajew, Florentynów, Gortatów,

Nowomłynny, Sokola Góra, Anastaew, Mariampol, Radzibórz, Tkaczewska Góra. Produkcja wody z tego ujęcia w 2015 roku wyniosła $Q=90,0$ tys. m^3 .

4. SUW w Orle, Orla, nr 33. Stacja działa w systemie dwustopniowego układu podawania wody. Woda surowa wydobywana jest za pomocą jednej studni głębinowej, czerpiąc wodę z utworów czwartorzędowych, z głębokości 80,0 m. Uzdatnianie wody surowej odbywa się za pomocą układu dwóch odźelazaczy. Stacja posiada aktualne pozwolenie wodno-prawne, ważne do 30.06.2022 roku. Parametry stacji, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maxh}=21,0$ m^3/h , $Q_{sredodob}=400,0$ $m^3/dobę$. Ze stacji zaopatrywani są odbiorcy miejscowości Orla, Kowalewice. Produkcja wody z tego ujęcia w 2015 roku wyniosła $Q=35,5$ tys. m^3 .

Poza system wodociągów gminnych, w oparciu o własne studnie głębinowe zaopatrują się w wodę obiekty Jednostki Wojskowej w Leżnicy Wielkiej, w tym osiedle wojskowe, kompleks koszarowy i lotnisko wojskowe. Na koniec 2015 roku, system gminnej sieci wodociągowej wynosił 142,0 km i podłączonych do niej było 1.731 sztuk przyłączy. System zaopatrzenia w wodę dla Gminy Parzęczew można ocenić jako dobry. Parametry podawanej wody uzdatnionej spełniają wymagania normatywne wody do spożycia i w tym zakresie nie występują żadne zagrożenia. Sieci wodociągowe są stosunkowo „młode”, wykonane z rur PCW, zapewniających ich niezawodne funkcjonowanie na najbliższe lata. Dwie Stacje Uzdatniania Wody (Orla i Chrzastów Wielki) są po gruntownej modernizacji. Pozostałe stacje (Parzęczew oraz Ignacew Folwarczny) funkcjonują poprawnie. Jednak w najbliższej przyszłości winno się zaplanować ich modernizację, poprzez wymianę urządzeń. Bardzo ważnym problemem jaki występuje w systemie zaopatrzenia w wodę są przerwy w dostawie energii elektrycznej skutkujące przerwami w zaopatrzeniu w wodę. Dlatego też ważnym działaniem będzie wyposażenie naszych Stacji w agregaty prądotwórcze. Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie opracował dokumentację budowlaną w tym zakresie. Przewidziano montaż agregatów prądotwórczych dla: SUW w miejscowości Ignacew Folwarczny, SUW w miejscowości Chrzastów Wielki, SUW w miejscowości Orla. Wartość tej inwestycji jest szacowana na kwotę ok 240.000,00 zł.

6.7. Odprowadzenie ścieków.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Ścieki sanitarne, z miejscowości skanalizowanych, odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w miejscowościach Chociszew, Parzęczew ulica Kątna, Parzęczew, ulica Ozorkowska 14. Z pozostałych terenów nieskanalizowanych ścieki sanitarne są oczyszczane poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków lub poprzez zbiorniki bezodpływowe i wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Parzęczewie.

1. Oczyszczalnia ścieków w Parzęczewie, Parzęczew, ul. Kątna. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Ścieki surowe kierowane są z pompowni ścieków, poprzez sito-piaskownik do osadnika wstępnego. Następnie do komory osadu czynnego z napowietrzaniem wgłębnym a dalej do osadnika wtórnego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne, ważne do 31.07.2018 roku. Parametry oczyszczalni, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maksdob}=150$ $m^3/dobę$. Do oczyszczalni kierowane są zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki z miejscowości Parzęczew. Ilość ścieków przyjęta przez oczyszczalnię w 2015 roku wyniosła $Q=20,0$ tys. m^3 .
2. Oczyszczalnia ścieków w Parzęczewie, Parzęczew, ul. Ozorkowska 14 (Piaskowice). Jest to zblokowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Ścieki surowe kierowane są z pompowni do zblokowanej komory osadu czynnego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne, ważne do 31.05.2022 roku. Parametry oczyszczalni, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maksdob}=11,0$ $m^3/dobę$. Do oczyszczalni kierowane są zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki z dwóch budynków komunalnych z Parzęczewa (Piaskowice). Ilość ścieków przyjęta przez oczyszczalnię w 2015 roku wyniosła $Q=1,7$ tys. m^3 .
3. Oczyszczalnia ścieków w Chociszewie, Chociszew nr 45-46. Jest to zblokowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BIOCLAR-95. Ścieki surowe kierowane są z pompowni do zblokowanej komory osadu czynnego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne, ważne do 30.05.2020 roku. Parametry oczyszczalni, wg pozwolenia wp., przedstawiają się odpowiednio: $Q_{maksdob}=18,0$ $m^3/dobę$. Do oczyszczalni kierowane są zbiorczym system kanalizacji sanitarnej, ścieki ze szkoły podstawowej w Chociszewie oraz trzech odbiorców indywidualnych. Ilość ścieków przyjęta przez oczyszczalnię w 2015 roku wyniosła $Q=1,1$ tys. m^3 .
4. Oczyszczalnia ścieków w Leżnicy Wielkiej, została oddana do użytkowania w 1958 roku na potrzeby osiedla bloków wielorodzinnych - „Osiedle Leżnica Wielka”. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Oczyszczalnia obsługuje około 540 osób. Zgodnie z danymi zawartymi w instrukcji eksploatacji oczyszczalni ścieków, po wykonaniu modernizacji w 2003 roku, średnia

dobowa wydajność wynosiła $Q_{\text{śrd.}} = 350 \text{ m}^3/\text{h}$. Natomiast ilość dostarczanych ścieków w 2016 roku wyniosła 21477 m^3 . Pozwolenie wodnoprawne obowiązuje do 31.03.2022 r.

Istniejący system oczyszczania ścieków dla Gminy Parzęczew można ocenić jako dostateczny. Parametry ścieków oczyszczonych spełniają określone przepisami normy i w tym zakresie nie występują żadne zagrożenia. Oczyszczalnia ścieków w Chociszewie jest stosunkowo „młoda” i nie wymaga aktualnie inwestowania. Oczyszczalnia ścieków w Parzęczewie została zmodernizowana w 2015 roku. Natomiast stan techniczny oczyszczalni ścieków w Piaskowicach wskazuje iż w najbliższym czasie powinna być ona zmodernizowana. Kwestią otwartą pozostaje dalsza rozbudowa zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnych czy nowych oczyszczalni ścieków. Działania strategiczne w tym obszarze powinny zostać rozstrzygnięte przez Wójta i Radnych Gminy Parzęczew i wskazane w opracowanej strategii rozwoju dla gminy.

Odprowadzanie wód opadowych

Przez obszar gminy przebiega dział wodny I rzędu: Wisła - Odra i ma to swoje odbicie w naturalnie ukształtowanym systemie dolin i rowów odwadniających. Zachodnia część obszaru gminy położona w zlewni rzeki Ner, a odwadniana jest przez rzekę Gnidę (dopływ Neru), której źródła znajdują się w rejonie Ignacewa Podleśnego. Część wschodnią obszaru gminy odwadnia bezpośrednio rzeka Bzura i jej prawobrzeżny dopływ Linda. Wody opadowe odprowadzane są przez spływ powierzchniowy. Kanalizacja deszczowa występuje fragmentarycznie i ma charakter wyłącznie indywidualny.

6.8. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne składowane są na składowisku odpadów komunalnych we wsi Krzyżanówek gm. Krzyżanów (awaryjnie we wsi Franki gm. Krośnice).

Gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Parzęczew prowadzona jest w oparciu o:

- 6.8.1. Uchwałę Nr XII/110/15 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 29 października 2015 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów na terenie Gminy Parzęczew
- 6.8.2. Uchwałę Nr IV/26/15 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 23 stycznia 2015 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki opłaty na terenie Gminy Parzęczew
- 6.8.3. Uchwałę Nr VII/53/15 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe
- 6.8.4. Uchwałę Nr VI/54/15 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- 6.8.5. Uchwałę Nr VI/55/15 Rady Gminy w Parzęczewie z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

7. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

7.1. Informacje ogólne.

Sieci komunikacyjne na terenie Gminy Parzęczew funkcjonują w postaci indywidualnej, jak i w postaci zbiorowej. Systemy komunikacyjne obecne na terenie Gminy obejmują sieci drogowe i kolejowe. Brak jest systemów komunikacji rzecznej. System drogowy w Gminie tworzy sieć dróg publicznych oraz wewnętrznych, służących powiązaniom wewnętrznym, ale także regionalnym oraz międzyregionalnym.

7.2. Sieć Kolejowa

Przez wschodnią część gminy przebiega linia kolejowa nr 16 relacji Łódź - Zgierz - Ozorków - Kutno, która zgodnie z Uchwałą NR 144/2016 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku będzie podlegać rewitalizacji.

7.3. Sieć drogowa.

Ze względu na swoje położenie w centrum Polski dostępność komunikacyjna gminy Parzęczew w relacjach krajowych jest dość dobra. Przyczynia się do tego głównie bliskość autostrady A-2, która przecina gminę z zachodu na wschód. Przebiega przez Chrzastów Wielki, na południe od Parzęczewa, przez Mamień i dalej na południe do Kowalewic. Pomimo, że na terenie nie ma zjazdu z autostrady, a najbliższe zjazdy w Emilii (gm. Zgierz) i Wartkowicach (gm. Wartkowice) są oddalone o kilkanaście kilometrów, to możliwości łatwego dojazdu zarówno z miejscowości położonych w kraju, jak i w Europie znacznie się poprawiły. Na autostradzie A2 przebiegającej przez teren gminy usytuowane są dwa Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) w Chrzastowie Wielkim. „MOP-y” wyposażone w parkingi, toalety, stacje paliw i restauracje.

Istotne znaczenie tranzytowe dla północnej części gminy ma także trasa drogowa wiodąca w kierunku Uniejowa (droga wojewódzka nr 469), Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Aleksandrowa Łódzkiego. Natomiast drogi powiatowe oraz liczne drogi gminne posiadają głównie znaczenie lokalne.. Do wspomnianych miejscowości można się dostać także dzięki połączeniom autobusowym: komunikacji gminnej (autobusami Zakładu Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie w kierunku Ozorkowa), komunikacji prywatnej (busami w kierunku Łodzi przez Zgierz i Ozorków) oraz „PKS-u” (we wszystkich kierunkach). Istniejąca sieć dróg umożliwia dobrą obsługę mieszkańców gminy.

Centrum układu komunikacyjnego gminy stanowi miejscowość Parzęczew z siecią następujących dróg publicznych:

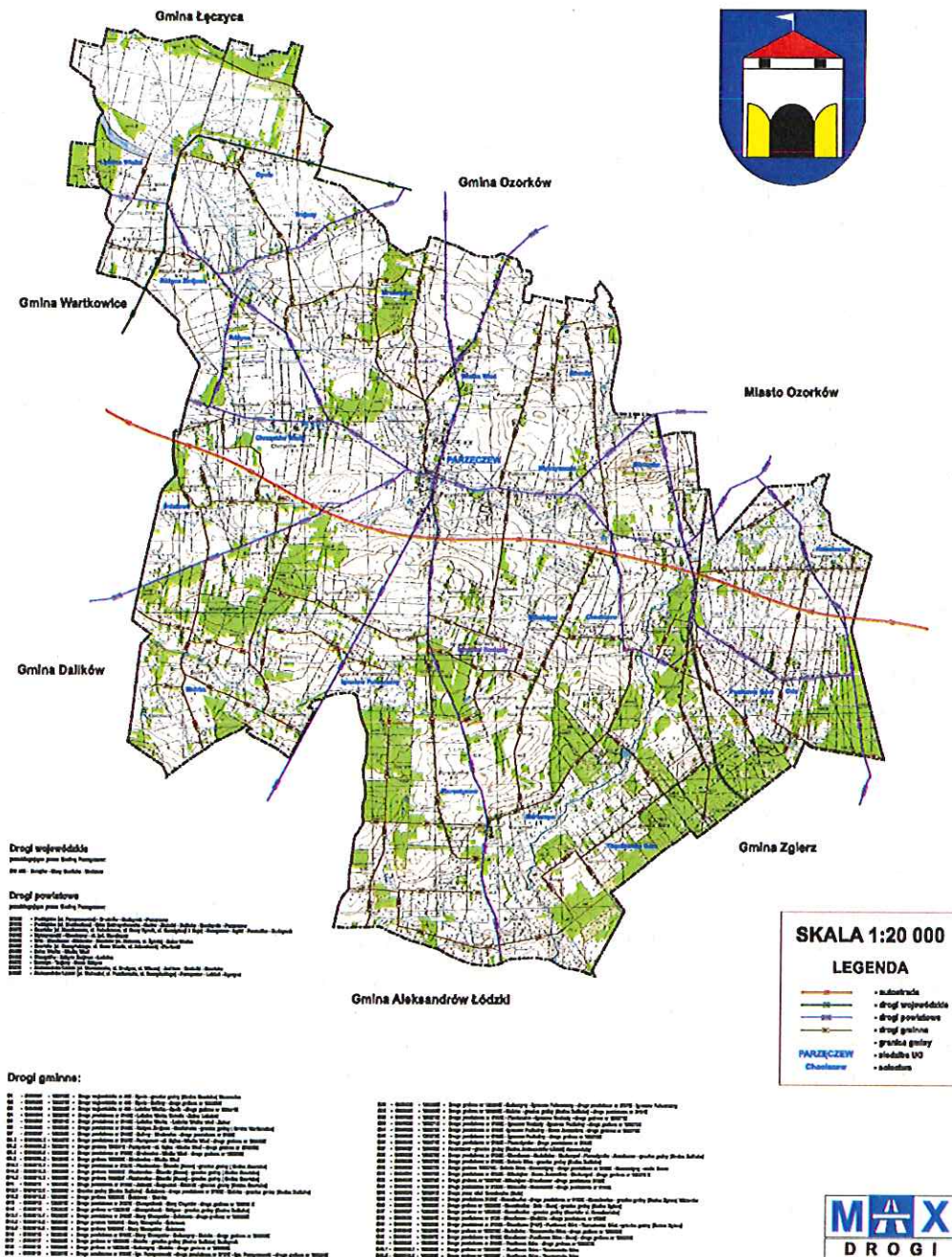
- droga wojewódzka nr 469: Wróblew – Uniejów – Gostków – Wróblew,
- droga powiatowa nr 5168E: Aleksandrów Łódzki – Nakielnica – Parzęczew (ul. Rocha - Mickiewicza – Łęczycka),
- droga powiatowa nr 5137E: Ozorków – Parzęczew (ul. Ozorkowska – Stodolniana) – Łąski (granica pow. zgierskiego),
- pozostałe drogi powiatowe nr 5167E, 3707E, 3705E, 5138E, 5139E, 5140E, 5145E, 5146E i 5147E.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Parzęczew

p.	Nr drogi		Klasa	Przebieg drogi
	Stary	Nowy		
1	24193	5167 E	Z	Aleksandrów – Jedlicze – Grotniki – Ozorków
2	24196	5168 E	Z	Aleksandrów – Nakielnica – Parzęczew (ul. Rocha – Mickiewicza – Łęczycka)
3	24198	3707 E	L	Parzęczew (ul. Południowa) – gr. powiatu (Kuciny)
4	24199	3705 E	Z	Parzęczew – gr. powiatu (Budzynek)
5	24200	5137 E	Z	Ozorków – Parzęczew (ul. Ozorkowska – Stodolniana)-gr. powiatu Łąski
6	24201	5138 E	L	Wytryszczki – Chociszew
7	24202	5139 E	L	Chociszew – Orła
8	24203	5140 E	L	Florianki – Adamówek – Ozorków
9	24204	5139 E	Z	Chociszew – Bibianów – Ozorków – Solca Wielka
10	24209	5145 E	L	Solca Wielka – Wielka Wieś
11	24210	5146 E	L	Chrzastów – Różyce Żmijowe – Leźnica
12	24211	5147 E	L	Borszyn – Trojany – Różyce Żmijowe

Źródło: Urząd Gminy w Parzęczewie

MAPA DRÓG GMINNYCH GMINA PARZĘCZEW

Drogi gminne na terenie Gminy Parzęczew Źródło: Urząd Gminy Parzęczew

Wykaz dróg gminnych:

120118E, 120251E, 120252E, 120253E, 120254E, 120255E, 120256E, 120257E, 120258E, 120259E, 120115E, 120260E, 120261E, 120262E, 120263E, 120264E, 120265E, 120266E, 120267E, 120268E, 120269E, 120270E, 120271E, 120272E, 120273E, 120274E, 120002E, 120275E, 120276E, 120277E, 120278E, 120279E, 120280E, 120281E, 120282E, 120283E, 120628E, 120284E, 120285E, 120286E, 120287E, 120288E, 120289E, 120289E.

Tabela - Infrastruktura drogowa na terenie gminy Parzęczew z podziałem na zarządy.

LP.	WYKAZ DRÓG	DŁUGOŚĆ [KM]	RODZAJ NAWIERZCHNI	
			BITUMICZNA	SZLAKOWA I GRUNTOWA
1.	WOJEWÓDZKIE	4,7	4,7	-
2.	POWIATOWE	58,6	51,8	6,8
3.	GMINNE	107,1	31,00	76,10
4.	RAZEM	170,4	87,50	82,90
5.	STRUKTURA W %	100	51,35	48,65
6.	UDZIAŁ % DRÓG GMINNYCH	100	28,94	71,06

Źródło: Na podstawie danych Referatu Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Parzęczewie.

8. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.

Stan prawny gruntów na terenie Gminy Parzęczew jest zróżnicowany.

Skarb państwa jest właścicielem znacznej części gruntów na terenie obszaru wiejskiego.

W strukturze własności gruntów dominuje własność osób fizycznych z prawie 79% udziałem. Zaledwie 1,5% stanowi własność komunalna (gminy Parzęczew, gminy miejskiej Ozorków oraz powiatu zgierskiego).

Struktura własności gruntów na terenie gminy.

Rodzaj własności	powierzchnia	
	w ha	w %
Osoby fizyczne	8.197	78,9
Skarb Państwa	1.905	18,3
Własność komunalna	160	1,5
Kościół i związki wyznaniowe	18	0,2
Inne	110	1,1
RAZEM	10.390	100

Źródło: Sprawozdanie Roczne GEOD-2 Wykaz gruntów

9. ANALIZA WNIOSKÓW OSÓB PRYWATNYCH ZŁOŻONYCH DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PARZĘCZEW.

Wnioski osób prywatnych do zmiany „Studium...” napływały do Urzędu Gminy Parzęczew Po szczegółowej analizie pism określono łączną liczbę wniosków na 231. Wnioski do zmiany „Studium...” były składane w trzech terminach – w terminie określonym w ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany „Studium...” Gminy Parzęczew, czyli w dniach od 19.08.2014 r. do 9.09.2014 r. – zostało złożonych 165 wniosków, przed terminem 3 wnioski, zaś po terminie 52 wniosków. Szczegółowa analiza wniosków złożonych do zmiany suikzp Gminy Parzęczew pozwala zaliczyć je do kilku kategorii.

Wnioski złożone do zmiany SUIKZP Gminy Parzęczew.

Kategoria wniosku	
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną	
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i rekreacji indywidualnej	
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługową	
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę przemysłowo – usługową	

Wykaz wniosków wniesionych do Studium

Lp.	Data wpływu wniosku	Treść wniosku	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy wniosek
-----	---------------------	---------------	--